Bugün:
2 nci sahifede: Siyasî icmal - Son vaziyet
3 üncü sahifede: Zırhlı mı, tayyare mi? - A. D.
5 inci sahifede: Büyük müsabakamız
6 ncı sahifede: Tarih araştırmaları - Ahmed Refik
7 nci sahifede: Çocuk sahifesi
8 inci sahifede: Fen âleminden yapraklar - Salih Murad

Cumhuriyet

Onbirinci yıl sayı: 4181

İSTANBUL - CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul, No 246

Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366 Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmile Matbaacılık ve Neşriyat Şirketi 24299 - 24290

Cumartesi 4 İkincikânun 1936

Hayat Ansiklopedisi
95
inci cüzü çıktı

Küçük milletlerin İbretle ders Alacakları bir durum

Şu suya düşen Paris teklifleri işlerin içyüzünü görmek için pek güzel bir ayıraç (miyar) oldu. Bilindiği üzere bu teklifler İtalya - ya Habeşistandan arazi vermek suretile sulhu yeniden kurmak amacını güdü - yordu. Teklifler bilhassa İngilterede top gibi patlıyarak az kalsın bütün Baldvin hükûmetini yuvarlıyacaktı. Orada Sir Samuel Hor feda edilmek ve teklifler - den kat'iyyen vazgeçilmek suretile va - ziyet kurtarıldı. Fransaya gelince ayni meseleden dolayı M. Laval - velev ki az - bir ekseriyet kazanarak yerinde kalabildi.

Sir Samuel Hor neye düştü, M. Laval nasıl yerinde kalabildi? M. Lavali kur - taran sebeb onun arkasında yumurta küfesi bulunmamasından ileri gelmiştir. M. Laval:

— Biz pek iyi bir iş görmekte oldu - ğumuz kanaatile teklifleri hazırladık ve her üç tarafa - İtalyaya, Habeşistana ve Milletler Cemiyetine - tebliğ ettik. Bu iş eğer onlar kabul ederlerse yürürdü. Ka - bul etmediler, yürümedi. Cebredecek halimiz yok a, yenisine bakarız. Bundan dolayı ortada değişmiş hiçbir şey yoktur.

Dedi, ve Fransız Başvekili arayerde kendisinin Milletler Cemiyetine ve ona dayanan müşterek emniyete birinci de - recede önem verdiğini yağlandıra bal - landıra anlattı. Fakat bütün bunlarla beraber M. Laval gene anlatmış oldu ki Paris teklifleri harb tehlikesi korkusun - dan çıkmıştır. Petrola ambargo konması İtalyayı umudsuz bir harekete sevkede - bilir ve bundan da bir Avrupa harbi çıkabilirmiş. Bilhassa bunun önüne geç - mek mecburiyetidir ki Fransayı ve ona tebaan Sir Samuel Horu malûm olan tekliflerin kabul ve tebliğine sevketmiştir. M. Laval:

— Sulha hizmet günah mı? Ben gene bu yolun kanaatli bir takibcisiyim işte!

Diyordu. Sulh yolunda çalışmanın pek iyi birşey olacağında şüphe yoktur. Fa - kat bu vesile ile bazı prensiplerden ay - rılmış olmayı Fransa caiz görse bile başka milletler bu işte o kadar lâkayd ha - reket edememekte mazur görülmelidirler. Bilhassa küçük ve orta milletler.

Bu vesile ile bir daha görmekteyiz ki Milletler Cemiyeti ve müşterek emniyet işleri henüz büyük devletler elinde oyuncak gibi kullanılmak hevesinden hâlâ kurtulmuş değildir. Müşterek emniyet herkesin ağzında mukaddes bir gaye gibi he - yecanla ileri sürülüp dururken günün birinde herhangi büyük bir devletin onu kolayca feda etmekten çekinmediğini görebiliyoruz. Cemiyet kararlarından doğacak harblerin en büyük yükünü büyük devletler çekerlermiş te onun için.

Biraz haysiyet kırıcı olan bu son nokta son günlerde Fransız matbuatında a - çıktan açığa münakaşa ve ifade edilmiştir. Diyorlar ki küçük milletler Cenev - rede taassubla harekette çok ileri giderek illâ pakt hükümleri yerine getirilsin diye ayak diriyorlar. Yarın meselâ petrol ambargosundan dolayı bir harb çıkarsa onların bu işte oynıyabilecekleri rol nedir ki sanki? Bunu onların düşündüğü yoktur. Bunu onlar düşünmezlerse biz düşünmeğe mecburuz. Tek bu küçük milletlerin teklifleri yerine gelsin diye harbin en ağır yüklerini biz yüklenip te belâlara mı girelim?

Müşterek emniyette küçük milletlerin oynıyacakları büyük roller yok zanneden bu hakaretli düşünceyi onu düşünenlerin kafalarına fırlatmak, fırlatarak çarpmak lâzım gelir. Büyük milletlerin büyüklüklerile mütenasib olan kadir ve kıymet - lerini biz inkâr edecek değiliz. Fakat hiçbir küçük millet hiçbir büyük devlete müşterek emniyet işinde ifa edeceği ro - lün derecesinden dolayı kendisine haka - ret etmek hakkını tanıyamaz. Müşterek emniyet denilen şey büyük küçük bütün milletlerin bir ideal etrafında birleşme - lerile tahakkuk edebilir bir keyfiyettir. Zecrî tedbirleri kabul eden elli milletten kaçı büyük devlettir? İkisi, üçü, dördü mü? Eğer elli milletin yarısı zecrî tedbirlere iştirak etmeseydiler müşterek emniyet tedbiri daha ilk adımında suya düşmüş ve hatta Milletler Cemiyetinin yerinde çoktan yeller esmiş olurdu. Müteveffa Briyanı nerede bulalım ki kalksın gelsin de zamanın lâf anlamazlarına:

— Milletlerarası ideal işlerinde büyük küçük millet yoktur. Bu alanda bütün

YUNUS NADİ

(Arkası 3 üncü sahifede)

Suikasd tahkikatı

Karar hâkiminin ilk hükmü

Maznunlardan 8 kişi için men'i muhakeme hükmü verdi

Diğer sekizi hakkında son tahkikat açılıyor

Ankara 3 (Telefonla) — Re - isicumhur Atatürkün aziz şahısla - rına karşı suikasd için gizli bir itti - fak vücude getirmekle suçlu olan - lar hakkında son tahkikatın açılmasına karar verildiğini bildirmiştim. Karar hâkiminin mevkuflardan bir kısmı hakkında lüzumu muhakeme, bir kısmı hakkında da men'i muhakeme kararı verdiğini de ayrıca haber vermiştim.

Bu hususa dair dosya, Müddei - umumilik tarafından men'i muha - keme kararlarının tatbiki için dün asliye ceza hâkimliğine verilmiştir.

Hâkim İsmail Hakkı men'i mu - hakeme kararlarını tatbik ettiğinden bugün icab eden muameleler yapı - larak mevkuflardan Mirza oğlu Süleyman, Ahmed oğlu Ömer, İdris oğlu İsa, Talib, Sadi, Âlem ve Cafer tahliye edilmişlerdir.

Haklarında son tahkikatın açıl - masına karar verilen diğer 8 maz - nun yakında Ankara Ağırceza mahkemesinde muhakeme edilecek - lerdir.

Ağırceza dosyayı tetkik etmektedir. Yevmi muhakeme bugünlerde belli olacaktır.

Müddeiumuminin beyanatı

Ankara 3 (Telefonla) — Cumhuriyet Müddeiumumisi Baha Arıkan bana şu izahatta bulundu:

«— Atatürke yapılmak istenilen suikasd faillerinin ne suretle yaka - landıkları ve ne suretle haklarında dava açıldığını 19 teşrinievvel 935 tarihli beyanatımda bildirmiştim. O tarihten bu tarihe kadar ilk tahkikat devam etti. Neticede karar hâkimi maznunlardan sekizi hakkında men'i muhakeme, diğer sekizi hakkında da son tahkikatın açılması kararını verdi.

Men'i muhakemelerine karar verilenler Ahmed oğlu Ömer, Ver - Kuş oğlu Talib, Mirza oğlu İsmail, İdris oğlu İsa ile maznunlardan Üzeyrin kardeşleri olan Sadi, Âlem, ve Caferden ibarettir.

Yahya, Arif, Üzeyr, Ali Saib, Şemseddin, İdris, Ramazan, İsmail namlarındaki 8 maznun hakkında son tahkikatın açılmasına karar verilerek ceza kanununun 168 inci maddesine mümas görülen fiillerinden dolayı muhakemelerinin icrası için Ağırceza mahkemesine sevke - dilmişlerdir.

Dosya Ağırcezaya tevdi edilmiştir. Muhakeme gününü Ağırceza mahkemesi tayin edecektir.

Matbuat kanunun 35 inci maddesi mucibince bu tahkikata aid havadis neşri menedilmişti. Bu mem - nuiyet ilk tahkikat zamanına mah - sus ve münhasırdı. İlk tahkikatın fiilen bitmiş bulunmasına nazaran bu memnuiyet te artık mevzuubahs değildir. Ancak efkârı âmmeyi tahdiş edecek herhangi bir havadis neşri ceza kanununca memnu bir fiildir. Esasen gazetecilerimizden böyle uygunsuz havadislerin neşredilmesi de beklenemez. Bununla beraber bu işe aid havadisler neşredilirken memuriyetimize müracaat edilerek tevsiki cihetine gidilmesini de matbuatın kendi menfaati iktızasından gördü - ğümü ayrıca ilâve ederim.»

Avrupa harbi çıkarsa Amerika ne yapacak?

Pariste bunlar görüşülüyor

Pariste bütün ümidlerin, Belçika Kralı tarafından Londrada yapılan teşebbüslere bağlı olduğu kanaati var

Londra 3 (A.A.) — Milletler Ce - miyeti konseyinin 20 kânunusani toplan - tısı dolayısile İngilterede iki cereyan vardır:

Birincisi, isticale lüzum olmadığı ve şimdiki zecrî tedbirler ve İtalyanın Habeşistandaki fena askerî vaziyeti dolayı - sile harbin esasen kendiliğinden bitece - ği merkezindedir.

İkinci cereyan ise, petrol, kömür, de - mir ve çeliğe derhal ambargo konularak harbin hemen bitirilmesi lehindedir.

Muhalif gazeteler de bu ikinci cere - yanı tutmakta ve Dolo civarındaki İsveç Kızılhaç hastanesinin bombardımanı bu ambargoyu zarurî kıldığını yazmakta - dır.

Diğer taraftan News Chronicle gazetesi diyor ki:

«İtalyanın mütemadiyen artmakta o -

(Arkası 9 uncu sahifede)

Belçika Kralı Leopold

Habeş harbi daha 30 sene sürebilir!

Dört İtalyan tankı Habeş askeri tarafından nasıl zaptedildi?

Habeşlerin İtalyanlardan zaptettikleri tanklardan biri

René Drouillet isminde bir Fransız tayyareci, bir Amerika tayyaresile, ge - çenlerde Habeşistana gitmişti. İmpara - tor Haile Selâse bu tayyareyi satın al - mış ve Drouilletyi hava işleri müşavirli - ğine tayin etmiştir.

Birkaç gün evvel Parise gelen René Drouillet, Habeşistan hakkındaki inti -

(Arkası 5 inci sahifede)

Uypeşt bugün Galatasarayla karşılaşıyor

İstanbul Futbol Heyeti Üypeşt maçlarını menetmeğe kalkışmıssa da Galatasaray, buna itiraz ederek bugünkü maçı oynamağa karar vermiştir

Bugün Galatasaray birinci takımıle maç yapacak olan meşhur Üpyeşt takımı

Şehrimizde bulunan en kuvvetli Ma - car takımlarından Uypeşt, bugün ikin - ci maçını Galatasaray birinci takımile yapacaktır. Fakat bu maçın hayli garib bir macerası vardır. İstanbul Futbol he -

(Arkası 9 uncu sahifede)

İnhisar memurları nasıl tekaüd olacak

Hazırlanan lâyihanın esaslarını neşrediyoruz

Ankara 3 (Telefonla) — İnhisarlar idaresinde çalışanların tekaüdlükleri hakkındaki kanun lâyihası Meclise verildi. Lâyiha ile İnhisarlar kadrosuna dahil olup bütçeden aylık alan daimî memur ve müstahdemler için bir tasarruf sandığı kurulmaktadır.

Kurulacak olan sandığın sermaye ve gelirleri şunlardır:

A — Her ay aylıklardan mecburî olarak kesilecek yüzde beşler.

B — Bu yüzde beşlerin baliğ olduğu miktara muadil olarak idare bütçesinden verilecek mebaliğ.

C — İlk hizmete alınanların tam aylıklarının dörtte birile terfi eden veya zam görenlerin ilk aylık zamları.

(Arkası 8 inci sahifede)

Şimal cephesinde vaziyet

Habeşler İtalyanları Makallede sıkıştırıyorlar

Habeşistanda umumî seferberlik ilân edildi, eli silâh tutan cephelere gidecek

Habeş İmparatorunun muhafız süvarileri

Londra 3 (A.A.) — Royter: Adisababadan gelen haberlere göre, İtalyan ileri kuvvetleri, Makalle üzerine cenubu şarkiden ilerlemekte olan Ras Mulugeta kuvvetlerinin tehdidi karşısında, Makal - lenin cenubu şarkî, cenub ve cenubu garbisinden geriye doğru çekilmektedirler. Ras Mulugeta kuvvetleri, Habeş ordusunun Avrupa terbiyesi görmüş en iyi kısmını teşkil etmekte ve bunların mühim bir kısmı İmparatorun muhafız alayları efradından

(Arkası 9 uncu sahifede)

Istanbul Radyosu da ecnebi artist istiyor!

Şirket hükûmete yeni tekliflerde bulundu, vaziyet muhafaza edilirse dışarıdan dinlenebilir artist getirtmeğe teşebbüs edilecek!

İstanbul Radyosunda çalan san'atkârlarımızdan bir grup

Bundan 9 yıl önce faaliyete geçen İstanbul radyosunu işletmeğe başlıyan şirketin imtiyaz müddeti sekiz ay sonra bitecektir. Fakat kendi kendinin vaziyetinden de dinleyicileri gibi memnun olmı -

(Arkası 9 uncu sahifede)

Mucizevî bir kurtuluş!

Cihangirde bir ev yıkıldı, fakat içindekiler dokuz aylık bir çocuğun tesadüfî ikazile kurtuldular

Solda ev yıkıldıktan sonra, sağda yukarıda tehlikeli kısımları itfaiye indiriyor, aşağıda kurtarılan köpek yavruları sevenlerinin kucağında

Dün Sabah Cihangirde bir ev yıkılmış, büyük bir tesadüf eseri, daha doğrusu bir süt çocuğunun gayrişuurî ikazı neticesi olarak insanca hiçbir eksiklik olmamış, yanlız evin enkazı yıkılırken bir itfaiye

(Arkası 8 inci sahifede)

Dünün Genci Anlatıyor

Sermed Muhtar Alus

Yakın maziden maceralar

— 31 —

— Ne zaman seni görezekler, soyleyezeksin ki Hristaki tsarside Horozlu lokantadan yemek getirdim. Benim ismi Niko... Nasin biraz evvel Rum gibi konustun, oyle konusazaksin!

Halimi görmeyin. Aşağılık lokantalardaki Rum garsonların, daha doğrusu meyhane miçolarının tıpkı eşi olmuştum. Başım açık. Sırtımda kolları sıvalı, göğsü fora gömlek. Bacaklarımda paçaları bir karış içine kıvrılmış pantalon. Belimdeki yün kuşağın ucu dışarıda. Sarı iskarpinleri de fırlatmışım, ayaklarım çoraplı.

Sokak kapısına hâlâ yumruklar, tekmeler iniyor, bağırtılar, küfürler arttıkça artıyordu. Mayno, sanki sahiden 100 numaradan çıkmış gibi eteklerini düzelte düzelte kapıya koştu. Açar açmaz Mürtazanın boynuna atıldı.

— Yasso benim güzel kozaziyim. Bana seviyorsun ki bu aksam da geldin! diyerek sımsıkı kucakladı.

Tüfekçi, kafasını arkaya alıp kuvvetli bir gerilişle Manyonun ayaklarını yerden kesti ve avazı bastı:

— More çabuk söyle, çimdi o içeridek katır?

Şişko ile sıska da yetişmişti. Üçü bir ağızdan cevab verdiler:

— Baska yabanzi deyil, garson Niko imis Mürtaza Bey!

Mecidiyeli izahat veriyordu:

— Haniya bazı tefa Site döperadaki Horozlu lokantadan yemek getirtmeyoruz, bu aksam da aldik.

Evin içi bi rdaha çınladı:

— Nerde o garson? Çıksın meydana göreyim oni!

Üçü gene bir ağızdan, bana seslediler:

— Niko, eledo ligora!...

Daha bir alay rumca lâflar söylüyorlardı ama anlıyan kim?.. Mutfağın içinde, korkudan diz bağlarım çözülmüş, gözlerim perde inmiş kadar kararmıştı. Yüreğim kopacak derecede vuruyordu... Azraille karşılaşış ta bundan baska türlü olamaz billâhi... Oyuncak değil, can pazarı.

Can böyle dişin ucuna geldi mi, kuyruk titremeğe basladı mı adamın aklı da başına geliyor. Kendime:

— Tosun, dedim. Ha gayret, pusulayı şaşırma. Ya herro ya merro, postu kurtar!

Bu ya herro ya merroyu dediğim anda, (Oriste!) yi basarak meydana çıktım. Arnavuda yerle beraber, acemice bir temennah salladım.

Sokak kapısı hâlâ açıktı. Sırık herif, kapı eşiğinde, eli belinde, baştan aşağı beni bir süzdü. Bir daha haykırdı:

— O itoğlu itçi pencerede cördüm, bu deyil!..

Karıların dininden imanından, soyundan sinsilesinden girişerek küfürler yağdırıyor, yumruklarını duvarlara, ayaklarını yerlere vura vura tepiniyor,

— Bu gece ben sarayda nobetçi diye, Selimiyeli Kasımpaşa gidecek diye bu rada zampara aldınız. O her çimse çıksın karşıma, alnının ortasında yesin Karadağ kurşuni! diye boğazını yırtıyordu.

Kadınlar ellerine, eteklerine sarılıyorlar, ayaklarına kapanıyorlardı.

— Demek inanmıyorsun Mürtaza Bey, evi bastan asağa ara. Ne vakit bir erkek bulazaksin, onu da, bizi de oldur!

Tüfekçi, bir türlü kapıyı bırakmıyarak, bir ayağı içeride, öteki dışarıda, gözlerini devire devire burnundan solurken sokaktan bir ses çıktı:

— Girelim be kardaşım. Mesele kolay; birini ele geçirdik mi temizleyiveririz, sonra da bu kahbelerle kozumuzu paylaşırız!

Selimiyeli Şükrüydü. Hani Göksuda, kaçıkla beraber hasırın üstüne sızmış olan, sonra macuncu, şerbetçi köteği yerken araya giren kıvırcık saçlı, yumurta ökçeli omuzdaş.

İçeri girmişti. Şimdi de o, beni baştan aşağı süzüyordu.

Hemen, acemice bir temenna daha çaktım. İkisi de bir bana, bir birbirlerine, tekrar bana ve birbirlerine bakındıktan sonra Tersaneli sordu:

— Evlâd, senin adın ne?

Rum ağzile derhal cevabı bastırdım:

— Niko, beyim!

— Nerede çalışıyorsun?

Aksi şeytana bak, demin söyledikleri lokantanın ismi aklıma gelmez de gelmez. Bir yalan atayım diyorum, bu sefer de dilim oynamıyor. Yutkun babam yutkun.

Arnavud:

— Sen türkçe bilmez misin be? Cevab versene çafir oğlu! diye bağırınca dilim iseldi:

— Türkika az biliyor beyim. Hamalbasında yok büyük bir lokanta, ben orda isleyor!

İkisi de fesleri yıkmış, gözleri dikmiş, dikkatli dikkatli bana bakıyorlardı. Tüfekçi, Selimiyelinin kulağına bir fısıltı geçti. Tersaneli bani bir daha baştan aşağı süzdü. Arkadaşına, (hayır) makamına baş sallıyor, (benziyor ama o değil!) diyordu.

Eyvah, kim olduğum çaklıyor galiba. Uzağa gitmeğe lüzum yok, iki gün evvel beni Göksuda gördüler. İki adım ötelerindeydim. Benzete benzete tanıyıverirlerse hapı yuttum gitti.

Arnavud gözünü benden ayırmıyordu. Garibi neresi, deminki ateş püskürmesi gecmiş, yumuşamış gibiydi; hatta yüzü bile gülmeğe başlamıştı. Selimiyelide zaten o kadar hiddet, şiddet yoktu.

Baktılar baktılar; bir iki fıskos daha geçtiler. Tüfekçi yılışık bir suratla:

— Çerata, dedi, ben avanak değil, lâhana dolma yutmaz. Ben senin çim olduğu biliyor.

Aman Allah, gürültüye gidiyorum. Can hevlile bir daha kendimi topladım.

— Belkim tanirsiniz pasam, dedim; bizim lokantada gelmissiniz!

Selimiyeli hâlâ kafa sallıyarak, kaş kaldırarak ısrardaydı:

— Adam adama benzer, o değil be birader. O daha genc, daha akça pakçaydı.

Tüfekçide inad da inad:

— Bre ben aldanmam, o değilse kelleyi veririm billâçiş!

Kadınlar dudakları kilidli, yerlerinde taş kesilmiş halde dinliyorlardı. Avanaklığıma bak, meğerse domuz herifin barsağındaki başkaymış. Bıyık altından gülerek:

— Ulan saklama, senin asıl zenaatini ben biliyorum! Demezler mi?

Şimdi benim için yapılacak bir şey varsa kapının yanındaki elbiselik midir, bastonluk mudur, onu kaldırır kaldırmaz kafasını dört bölük etmek, sonra Selimiyelinin saldırmasını veya kurşununu yiyip gebermekti.

Bu sefer korkudan değil hırsımdan titriyordum. Dislerimi birbirine geçiriyor, (Yarabbi, sen bana sabır ihsan et!) diyordum.

Selimiyeli, inasflı; makul adam.

— Yahu odaya girelim, getirdiklerimizi koyalım. Niko burada; daha konuşuruz! Dedikten sonra dışarı seslendi:

— Gelin!

Kapıdan üç kişi girdi. Bir işkembeci çırağı. Elinde bir tepsi; tepsinin üstünde işkembe çorbası dolu kocaman bir kâse ile dört tane kızarmış baş... Ardından bir mahallebici çırağı. Onun da bir elinde iki katlı ekmek kadayıfı; öbür elinde, büyük bir kayık tabakta dört tane tavuk söğüşü... Daha ardından bir bakkal çırağı. Çırağın arkasında içi dopdolu bir küfe.

(Arkası var)

Son sistem bir otobüs!

Aslını yazmasak belki Amerikada filân böyle bir şey yapılmış sanırsınız. Hâdise şudur: Cumhuriyet Fotosu, şasisine takılmak üzere götürülen bir otobüs karoserini yolda yakalamış veresmini almış!

Şehir ve Memleket Haberleri

Kırk dördüncü ilk mektebdeki vaziyet

İstisna değil, tecrübe ve tatbikat işidir

Dünkü gazetelerden birinde, İstanbul 44 üncü ilkmektebin, diğer ilkmekteblerden farklı olarak sınıf mevcudlarının 40 kişiden fazla olmadığından ve bu okula fakir aile çocuklarının kabul edilmediğinden, bu mektebdeki gerek ders vasıtalarının, gerekse muallim miktarının diğer mektebler ders vasıtalarından ve muallimlerinden fazla olduğundan bahsedilmekteydi.

Maarif müdürlüğü erkânından salâhiyettar bir zatın bize verdiği malûmata göre bu havadisin aslı yoktur. Meselenin içyüzü şudur:

Malûm olduğu üzere Maarif Vekâleti ilk tedrisatın daha verimli yapılabilmesi için bir gaye takib etmektedir. Bu gayenin mümkün olduğu kadar çabuk tahakkuk etmesi için bütçenin müsaade ettiği nisbette her sene ilk okullarımızın bir kısmı buntazam bir hale ifrağ edilmekte; gerek binaları, gerekse ders vasıtaları ve muallim kadroları ikmal edilmektedir. Şimdiye kadar arzu edilen tekemmül derecesine getirilmiş, İstanbulda birçok ilkmekteblerimiz mevcuddur. Bunlardan birisi de İstanbul 44 üncü ilkmektebdir. Yüksek Muallim ve Erkek Muallim mektebi usulü tedris muallimi Sadreddin Celâl da bu ilkmektebde talebesine ders tatbikatı yapmaktadır. Yapılan bu tatbikat, yazıldığı gibi, nümune okulları tesisi için bir tecrübe değil, Yüksek Muallim, ve Erkek Muallim mektebleri programlarında mevcud ders tatbikatının yapılmasından ibarettir. Muallimler ve çocuk babaları arasında yanlış bir fikrin uyanmasına mâni olmak için meseleyi tafsilâtile yazmağı memleket için faydalı gördük.

KÜLTÜR İŞLERİ

Kars lisesi müdürlüğü

Galatasaray lisesi müdür muavinlerinden Ali, Kars lisesi müdürlüğüne tayin edilmiştir.

Yeni hazırlanan talimatname

Maarif Vekâleti bu ders senesinden itibaren tatbik edilmek üzere yapmakta olduğu talimatnameye esas olarak bir proje hazırlamış ve dün İstanbul Maarif Müdürlüğüne bir nüshasını göndermiştir. 16 maddeden ibaret olan bu proje dün bütün lise ve ortamekteblere gönderilmiştir. Vekâletin Bu husustaki emrine göre her mektebin muallimler meclisi bir hafta zarfında toplanarak bu projeyi gözden geçirecek ve Vekâletin koymak istediği sınıf geçme esasları hakkında fikirlerini beyan edeceklerdir. Dünkü nüshamızda da yazdığımız gibi Bakanlık badema, imtihan usullerini büsbütün değiştirmektedir. Proje olduğu gibi kabul edilirse ortamekteblerin 6 ve 7 nci sınıfları, sene ortasında almış oldukları notların vasatilerine göre sınıf geçecektirler. Yalnız, ortamekteblerin son sınıf talebeleri, eski bakalorya imtihanları yerine bir yoklamaya tâbi tutulacaklardır.

Lise sınıflarına aid proje daha gelmemiştir.

ECNEBİ MEHAFİLDE

Yunanistana gidecek beyaz Ruslar

İstanbulda oturmaları hükûmetçe münasib görülmiyen 150 beyaz Rusun on gün zarfında şehrimizi terketmeleri hakkında Emniyet Direktörlüğünün verdiği mühlet bugün bitmektedir. Yaptıkları müracaat neticesinde Yunan hükûmeti bunları Adalarda oturmak şartile kabul etmiştir.

İngiliz maslahatgüzarı geldi

Üç aydanberi mezunen Londrada bulunan İngiliz elçiliği maslahatgüzarı Morgan dün sabah İstanbula gelmiş ve akşam ekspresle Ankaraya gitmiştir.

Amerikan elçisi gidiyor

Tekaüd edilen Amerikan elçisi Skinner yakında memleketine döneceğinden pazartesi günü Ankaraya giderek hükûmet erkânile vedalaşacaktır. Skinnerin yerine bir elçi tayin edilinciye kadar, müsteşar Shaw elçilik işlerini vkâleten idare edecektri .

MALİYEDE

Kurs imtihanları yapıldı

Dün İstanbul Halkevinde maliye kursuna devam eden memurların imtihanları yapılmıştır. 6 ay devam eden ve kırk kişilik olan bu kurslar ikmal edildikçe imtihanlar yapılmakta ve muvaffak olanlar terfi hakkı kazanmaktadır. İmtihanda İstanbul maliye murakıblarından Hüsnü, İstanbul tahakkuk müdürü Talât, Üsküdar tahsil müdürü Âmir bulunmuşlardır.

Yeni kanun çıktıktan sonra

Telefon tesisatı ve mükâlemeler ucuzlıyacak

İstanbul Telefon idaresi tarafından verilen projede nazarı dikkate alınarak Posta, Telgraf ve Telefon Genel Direktörlüğü tarafından hazırlanan telefon kanunu projesi Bayındırlık Bakanlığı tarafından tetkik edilmektedir.

Önümüzdeki devrede Kamutaya sevkedileceği muhakkak görülen bu kanundan sonra İstanbul telefonu halka faydalı olabilecek bir hale getirilecektir. Yapılacak işlerin başında İstanbul telefon şebekesinin tevsii gelmektedir. İstanbulda 10,600 telefon abonesi vardır. 800 bin nüfuslu İstanbul şehri için bu kadar abone çok azdır. Meselâ 400 bin nüfuslu İstokholm şehrinde bile 120,000 telefon abonesi vardır. Telefon şebekesi sehrin ihtiyaclarına göre genişletilirken bunu temin edecek imkânlar da hazırlanmıstır. Memleketin bir yerinde meselâ Ankarada telefon mükâleme ücretleri beş kuruş iken İstanbulda daha çok abone ile mükâleme ücretlerinin bunun iki misline yakın olmasına hicbir sebeb görülememektedir. Bunun için İstanbulda mükâleme ücretlerile beraber tesisat ve nakil ücretleri de tenzil edilecektir.

MÜTEFERRİK

Yeni Rum Patriğini seçmek için müsaade istenildi

Rum Patrikhanesi Fotyosun vefatını hükûmete bildirmiş ve yenisinin intihabı için müsaade istemiştir.

Dün Petrikhane Sen Sinodu Fotyosun ölümünden sonra birinci toplantısını yapmıştır. Bu Sinoda İstanbulda bulunan on üç metrepolid istirak etmiştir. Yeni patriği bunlar seçecektir.

Sen Sinod ilk karar olarak Patriğin makamının inhilâl ettiğinin ilânına karar vermiştir. Bugün gene toplanılarak seçim günü ve teferruatı tesbit edilecektir.

Yeni Patrik seçilinciye kadar Sen Sinodun tabiî reisi bulunan en yüksek sıradaki İraklias metrepolidi Patrik kaymakamlığı vazifesini yapacaktır.

Fotyosun cenaze töreninde bulunan belediye reisi muavini Ekrem ile cenaze alayının intizamına polislerin yardım etmesinden dolayı İstanbul Emniyet Direktörüne Patrikhane namına teşekkür etmek için Patrik vekili Miron metrepolidi Sen Sinodca memur edilmiştir.

Ziraat Bankası Teavün sandığı tasfiye ediliyor

Ziraat Bankası memurlarının tekaüdlükleri hakkındaki kanun çıkmış ve mer'iyete girmis olduğundan eski Teavün sandığının tasfiyesine başlanmıştır. Bu sandıkta toplanmış olan para alâkadarlar arasında dağıtılacaktır.

Dün sabahki sis

Son günlerde bilhassa sabahları İstanbulu sık sık sis basmaktadır. Alâkadarlarca havanın daha bir müddet böyle iyi gideceğine delâlet eden sis dün sabah ta kesif bir halde Boğazı ve Marmarayı tamamen kaplamış bulunuyordu. Bu yüzden Akay ve Şirketihayriye seferleri saat dokuza kadar kısmen inkıtaa uğramış, yalnız Besiktaş ve Üsküdar vapurları isliyebilmiştir.

Buğday yolsuzluğu tahkikatı

Buğday yolsuzluğu tahkikatını ikmale çalışan heyet önümüzdeki pazartesi gününden itibaren mesaisine devam edecektir. Tahkikatın bu son kısmının bir hafta içinde ikmal edilebileceği zannolunmaktadır. Devlet Şûrasının aydınlanmasını istediği noktalar üzerinde alâkadarların malûmatları alınmış, fakat bazı idarelerden sorulan suallerin cevabları henüz gelmemiştir. Daha ziyade teknik hususata taallûk eden bu cevablar da geldikten sonra mesele bitirilmiş olacak ve Ziraat Müsteşarı ayın on beşine doğru Ankaraya dönerek tahkikat evrakını merciine verecektir.

TAPU VE KADASTRODA

Kadastro Başmüfettişi geldi

Bir müddettenberi Adana ve Bursada tetkikler yapmakta olan kadastro başfen müfettişi Halid Ziya teftişlerine son vererek şehrimize dönmüştür.

Olüm

Doktor General Fahrinin kardeşi merhum doktor binbaşısı Bay Alinin eşi Bayan Sabiha evvelki gün Beylerbeyinde Abdullahağa mahallesindeki evinde vefat ederek cenazesi dün akraba ve taallûkatının huzurlarile Eyübe nakledilmiş ve orada ailesi makberesinde hazırlanan mezarına tevdi olunmuştur. Merhume hayir ve hasenatı sever, muhitinde ve bilenler nezdinde bi hakkın hürmete mazhar kibar bir Türk hanımı idi. Allah gani gani rahmet eylesin.

Komün bilgileri konferansları

Prof. Kesler Türk şehirlerinden önemle bahsetti

Üniversite Komün Bilgileri konferanslarına dün başlanmıştır. İlk konferans Hukuk Fakültesi sosyoloji ordinaryüs profesörü Kesler tarafından verilmiştir. Salonda Rektör, profesörler ve birçok talebelerden başka şehrimiz Tapu ve Kadastro Genel Enspektörü Halid Ziya ile Tapu ve Kadastro memurları ve Belediyeden ilgili kimseler hazır bulunmuşlardır.

Profesör konferansının başında şehirlerin ilk teşekküllerini incelemiş ve Türk şehirlerinin tarihî önemleri üzerinde uzun müddet durmuştur. Türklerin istep sü variliğinden ve fatihlikten fevkalâde süratle şehir imarcısı ve sakini vaziyetine gecmelerini de bilhassa kaydetmiştir.

19 uncu asırdan sonra Avrupada şehir, kale ve surlarının, park ve seyyah ziyaretgâhı haline geldiğini söyliyen profesör, Türkiyede İstanbul, İznik ve Kayseri şehirlerinin tarihî eserlerinin önemle imar edildiği takdirde ileride turizm bakımından fevkalâde ehemmiyet kazanacağını iddia etmiştir. Türkiyede istikbalde yer tutacak olan şehir tipinin yeni, açık, ferah bir tarzda inşa edilmiş kasabalar olacağını söyliyen profesör misal olarak Ankara ve Mersini göstermiştir.

ŞEHİR İŞLERİ

Ölçülerin kontrolu başladı

Belediye, ölçüleri ayar memurları, dünden itibaren bütün esnafın kullanmakta oldukları bütün ölçüleri kontrol etmeğe başlamışlardır.

Evkafla ihtilâflı meseleler

Belediye ile Evkaf arasındaki ihtilâflı meseleleri halletmek üzere teşekkül eden hakem heyeti, ayın on dördünde tekrar içtimalarına başlıyacaktır.

Hakem heyeti bu toplantıda da her iki taraf avukatlarının, ihtilâflı meseleler hakkında verecekleri izahatı dinliyecekleridir.

Yeni Belediye bütçesi hazırlanıyor

Belediye, yeni sene bütçesini hazırlamağa başlamıştır. Bütçe, bir şubatta toplantılarına başlıyacak olan Şehir Meclisine yetiştirilecektir.

4 ayda 7250 köpek öldürüldü

Belediye temizlik memurları, son dört ay içinde Beyoğlu kazasında 2,128, Beykozda 628, Sarıyerde 225, Eminönünde 1,500, Fatihte 974, Bakırköyünde 279, Beşiktaşta 1,720, Üsküdarda 560, Kadıköyünde 236 olmak üzere ceman 7,250 köpek öldürmüşlerdir. Bu köpeklerin kuyrukları, bir heyet tarafından muayene edildikten sonra yakılmaktadır. Bunlardan haric olan köpeklerin mühim bir kısmını da Hayvanları Himaye Kurumu alarak başka usullerle öldürmüştür.

VİLÂYETTE

Vali geldi

Kardeşi doktor Ekrem Hayrinin rahatsızlanması üzerine İzmire giden İstanbul Vali ve Belediye Reisi Muhittin Üstündağ dün akşam Bandırma yolile sehrimize avdet etmiştir. Doktor Ekrem Hayri kendisine ameliyat yapıldığ hastaneden çıkmıştır. İstirahat için şehrimize gelecektir.

ADLİYEDE

İmraliye bir mahkûm kafilesi daha yollanacak

Muvakkaten hapishane haline konan Marmarada İmrali adasında bir manastıra mahkûmlardan bir kısmı gönderilerek orada ziraat ve Balıkçılık işlerinde calıştırılmağa başlanmıştı. İki aydanberi devam eden bu faaliyetin şimdiden faydalı semereler vermekte olduğu görülmüştür. Bunun için İmraliye İstanbul ve civar hapishanelerindeki mahkûmlardan bir kafile daha gönderilecektir.

Ziraat Bankasında yapılan dolandırıcılık

Ziraat Bankasından müteaddid sahte mektublarla para çekmekle suçlu Sinob Ziraat Bankası odacılarından Osman; amcazadesi Şerefettin ve arkadaşları Osmanla Ahmed Hamdi yakalanarak Müddeiumumiliğe gönderilmiş ve evraklarile birlikte ikinci istintak hâkimliğine verilmiştir. Bunlar; odacı Osmanın Sinob Ziraat Bankasından İstanbul ve Bursa Ziraat Bankalarına hitaben tanzim eylediği sahte mektublarla beş bin liraya yakın para almışlardır. Maamafih bu paranın dört bin lirasından fazlası üzerlerinde bulunarak istirdad edilmiştir. Haklarında takibata devam edilmektedir.

Siyasî icmal

Son vaziyet

Paris sulh tekliflerinin İngilterede ve Fransada kopardığı fırtınaları Baldvin ve Laval kabineleri salimen atlattılar. Her iki Başvekil bundan sonra Milletler Cemiyeti misakının ahkâmına sadakatle riayet edeceklerine söz verdiler. Fakat her ikisi de sulhu koruyacak ve beynelmilel gerginliği izale edecek hertürlü teklifleri de nazarı itibara alacaklarını vadederek uluorta cebir ve şiddet politikasının takib edilmiyeceğini söylemek suretile uzlaştırma yolundaki teşebbüslere de açık kapı bıraktılar.

Şu kadar var ki İngiliz ve Fransız kabineleri, yalnız İngiliz ve Fransız müstemleke imparatorluklarının menfaatlerini koruyan ve Avrupada bir harb çıkmasına mâni olmak hedefini güden Paris sulh tekliflerinden vazgeçmiş olmalarına rağmen, Afrikadaki harbi durduracak ve İtalyayı yola getirecek pratik ve müessir tedbirlere henüz başvurmadıkları gibi, bunlara yakın zamanda müracaat edeceklerine delâlet eder bir hareket te göstermediler. Diğer taraftan Paris teklifleri kopardığı infialden dolayı ne İngiltere ne de Fransa kendi başlarına yahud müşterek olarak uzlaştırma yolunda bir teşebbüste bulunacak değildirler.

Her iki büyük devlet te gerek İtalyayı sıkıştıracak gerek uzlaşmıya yol açacak telkin ve teklifleri Milletler Cemiyetinden yahud bu teşekküle mensub aza devletlerden bekliyorlar. Şimdiye kadar yalnız Belçika uzlaştırma yolunda gayriresmi istimzaclarda bulundu. İtalya Kral hanedanı ile sihriyeti bulunan Belçika Kralı iki defa gizlice İngiltereyi ziyaret etti.

Bir ziyaretinde İtalya Kralının bir mektubunu İngiltere Kralına getirdi. Kral Leopold, İtalya Kralının memleketinin yeis ve nevmidiye sevkedilmemesini anlatan mektubuna ilâveten petrol ambargosunun gelecek yağmur mevsimine yani mayısa kadar tatbik edilmemesini ve bu suretle şarkî Afrikadaki İtalyan ordusu harekâtının felce uğratılmamasını rica etmiştir. Belçika hükûmetinin ayrıca sulh tekliflerinde bulunacağı bekleniyor. Fakat bu teşebbüsün son hâdiselerden sonra, Londra ve Pariste değil doğrudan doğruya Cenevrede yapılması icab edecektir.

Zecrî tedbirlerin şiddetlendirilmesine gelince, Milletler Cemiyeti herşeyden evvel Amerika Birleşik Devletlerinin ne yapacağını bekliyor. Amerikanın muvakkat bitaraflık kanununda, bir harb zamanında Amerikadan muharib memleketlere gönderilmesi menedilen eşya listesine petrol dahil değildir. Şimdi toplanmakta olan kongreye yani Amerika parlamentosuna teklif edilecek daimî bitaraflık kanununa petrol ambargosu dahi ithal edilecektir. Bu kanun kabul edildikten sonra petrol ambargosu İtalya üzerinde müessir olacaktır. Ayın on beşine kadar bu işin biteceği bekleniyor. Şu kadar var ki petrol ambargosunu, İtalyanın, eskisi gibi, bir husumet ve harb hareketi sayması muhtemel olduğundan, daha evvel askerî ihtiyat tedbirleri alınması lâzım geliyor. M. Laval petrol ambargosu vazedileceği zaman parlamentodan seferberlik için salâhiyet istiyeceğini son nutkunda bildirmişti.

İngiltere de petrol ambargosunun vaz'ından dolayı İtalyanların yapması muhtemel hücuma yalnız kendisinin maruz kalmaması için Akdeniz devletlerinden yardım istemişti.

Balkan İtilâfı devletleri, askerî, bahrî ve havaî yardımda bulunmağı bilâkayid ve şart kabul etmişlerdir. Fakat bu yardımın ve müşterek hareketin teknik teferruatı henüz görüşülmemiştir. Yalnız İngiliz ve Fransız büyük erkânıharbiyeleri müşterek hareketin teferruatını kararlaştırmışlardır. Lâkin bunun tatbikı için yukarıda söylenildiği veçhile Fransada seferberlik yapılması icab etmektedir. Hulâsa şimdilik İngiltere ve Fransa, ne zecrî tedbirlerin şiddetlendirilmesinde, ne de yeni uzlaştırma tekliflerinde önayak olmak istemiyorlar. Her işi Milletler Cemiyetine bırakmış görünüyorlar. Milletler Cemiyeti dahi Amerikanın ne yapacağını ve aza devletlerin iptidaî teşebbüste bulunmasını bekliyerek ağır hareket ediyor. Bu esnada Afrikada, harb devam ediyor. Söz kılıca bırakılmıştır. İhtimal Milletler Cemiyeti dahi son askerî hareketlerin neticesini bekliyordur.

MUHARREM FEYZİ TOGAY

Cumhuriyet

Nüshası 5 Kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750	1450
Üç aylık	400	800
Bir aylık	150	yoktur

SON HABERLER...

TELEFON TELGRAF ve TELSİZLE

Yunanistanda şimdiden seçim gürültüsü başladı

Küçük partiler, hükûmetin memleketi bir çıkmaza sürüklediğini söyliyerek seçimin talik edilmesinde ısrar ediyorlar

Atina 3 (Özel) — Başbakanın bu ayın 26 sında seçim yapılacağını söyle - mesine rağmen ahali partisinden maada büyük ve küçük partiler seçimin talikini istemektedirler. Küçük partilerin lider - lerinden Kafandaris seçim talik edilmediği takdirde cumhuriyetçi partilerin se - çime iştirak etmiyeceklerini ve millete hitaben neşredecekleri bir beyannamede hükûmetin memleketi bir çıkmaza sürüklediğini ilân edeceklerini Başbakana söylemiştir.

Hürriyetperver partisi lideri Sofulis te seçimin bir hafta sonraya talikini iste - miştir.

Siyasî mehafil, Başbakanın seçimin bir an evvel yapılmasında ısrar etmesinin sebeblerini haricî siyasetin aldığı durumla beraber dahilî siyasetin de bir an evvel istikrarı ve bilhassa ordudan çıkarılan - ların tekrar alınması için askerî bir mü - dahlenin vukuu ihtimalinden korkmasına hamletmektedir.

Yeni seçimde küçük cumhuriyet par - tilerinin birlikte hareket ederek müşterek namzed göstermeleri mümkün olamıya - cağı anlaşılmıştır. Bu partiler bazı yer - lerde hürriyetperver partisile birlikte namzed göstereceklerdir.

Krala tefevvuhatta bulunanlar

Atina 3 (Özel) — Serezde Krala karşı tefevvühatta bulunan üç kişi tevkif edilmiştir. Bunlar mart isyanından dolayı mahkûm olup ta affa uğrıyanlardandır.

Meksikalıların vereceği tazminat

İngilizlere 3,800,000 pesus ödeyecekler

Meksiko 3 (A.A.) — Mesika ihtilâli sırasında İngiliz tebaasının uğradığı zararları tazmin için İngiltere tarafından yapılan taleb etrafında cereyan etmekte olan müzakereler 31 kânunuevvelde notalar teatisile bitmiştir.

Lehistanda 20 bin kişi affedildi

Varşova 3 (A.A.) — Affı umumî sebebile bugün 20 bin mahpus tahliye edilmiştir. Bunlar, işsiz gibi telâkki olunacak ve kendilerine yiyecek ve para dağıtıla - caktır. Ayrıca ikametgâhlarının bulun - duğu yerlere gidebilmek üzere kendilerine meccanen tren bileti verilecektir.

En kıdemli Dış Bakanı Tevfik Rüştü Aras

Ankara 3 (A.A.) — Beneşin Çe - koslovakya Cumhur Başkanlığına inti - habındanberi acun Dış İşleri Bakanları arasında tarihen en eskisi olmak sıfatı Türkiye Dış İşleri Bakanı Dr. Tevfik Rüştü Arasa geçmiştir. Filhakika Dr. Aras on bir senedenberi bu mevkii mu - hafaza etmektedir.

Dış İşleri Bakanımızın Türkiye Cumhuriyetini bu sıfatla da acunda temsil işi büyük memnuniyeti mucibdir. Ajans Doktor Arasın bu mevkii çok yıllar şe - refle uhdesinde bulundurmasını en samimî surette diler.

Bir batında dört çocuk doğurdu

Berlin 3 (A.A.) — Şimdi öğrenildiğine göre, Şimalî Frankonyada Kron - radda doğramacı Zimerleinin karısı, yılbaşı gecesi, bir batında 4 kız çocuğu doğurmuştur. İç İşleri Bakanı doktor Frick çocukların ana ve babasına bir tebrik telgrafı göndermiş ve ayni zamanda mü - himce miktarda para yardımında bulun - muştur.

Ağahanın teklifi reddedildi

Bombay 3 (A.A.) — İngiliz hükû - meti Ağahanın kendisine, Hindistanın şimalinde müslümanların ekseriyet teşkil ettiği yerlerde hükümdarlık hakkı veril - mesi ve kendisinin bu suretle hıristiyan memleketleri ismini alacak olan devletin başkanı olması hakkındaki talebini red - detmiştir.

İngiliz Bankasının satın aldığı altınlar

Londra 2 (A.A.)— İngiltere Bankası, dün külçe halinde 109 bin liralık altın satın alındığını bildirmiştir.

İtalyada tetkikat yapan Siyam zabitleri

Turen 3 (A.A.) — İtalyada bir tetkik seyahati yapmakta olan Siyamlı sübaylarla harb akademisi talebesinden mürekkeb heyet, tayyare motör dairesile büyük motör fabrikalarını ziyaret etmiştir.

Havanada bir inhidam

Havana 3 (A.A.) — Şehrin ortasında bir bina çökmüştür. Enkaz altında 4 ölü ve 11 yaralı çıkarılmıştır. Daha iki kişinin enkaz altında kalmış olmasın - dan korkuluyor.

Belçika aleyhine yapılan nümayişler

Brüksel 3 (A.A.) — Malmedy yakı - nında kâin Butgenbachta Belçika aleyhine bir nümayiş yapılmıştır. İki jan - darma, «yaşasın Hitler» diye bağıran bir takım kimselerin hücumuna maruz kalmışlar ve yaralanmışlardır.

Polis, birçok kimseleri tevkif etmiştir.

200 Çin talebesi Nankine yürüyor

Bunlar Şimalî Çinin muhtariyetini istemiyor

Pekin 3 (A.A.) — Şimalî Çin muhtariyeti cereyanına karşı talebe tarafından gösterilerin gittikçe arttığı bildirilmekte - dir.

İki yüz talebe, ya payitahta varmak veya ölmek hususunda yemin etmişler - dir.

Bu muhtariyet cereyanını protesto etmek ve hükûmetin ecnebi tecavüzüne mukavemet etmesi hususunda ısrar eylemek maksadile Nankine doğru yola çıkan talebeye, yiyecek yüklü beş kamyon refakat etmektedir.

Talebe, 625 mil mesafede bulunan Nankin şehrine, Tientsin - Nankin de - miryolunu takib ederek yürümektedir.

Japonlar Çinle anlaşmak istiyor

Tokyo 3 (A.A.) — Yomiuru Şim - bun gazetesinin yazdığına göre Hirota bir Japon - Çin konferansının akdini Çin hükûmetine teklif etmek niyetindedir. Hirota, yakında Tokyoya gelecek olan Ariyoşi ile bu konferansın programını ha - zırlıyacaktır.

Japonya Çinin Mançukoyu tanıması - nı, Japon aleyhtarı harekete karşı müş - tereken mücadele edilmesini, iki memleket arasında ekonomik teşriki mesaiyi ve şimalî Çin meselesinin hususî bir hal tarzı bulunmasını istemektedir.

Çinliler ise ecnebi imtiyazlarının ve ecnebi imtiyaz mıntakalarının kaldırıl - masını ve ecnebi kuvvetlerinin tedricen Çinden çekilmesini taleb etmektedir.

Dünkü Kamutayda

Ankara 3 (Telefonla) — Bugün toplanan Kamutayda Adapazarının Beş - köprü köyünden Abdurrahman oğlu Ö - merin ölüm cezasına çarpılması hakkın - daki mazbata tasdik edildikten sonra Tunceli vilâyeti halkından olup ta müddeti içinde nüfus ve askerlik şubelerine müracaatle kayidlerini yaptırmamış saklılar, yoklama kaçağı, bakaya, firarî ve izinsizlerin tahriri ve cezalarının affı hakkındaki kanun lâyihası görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Yunan sularına gelen İngiliz gemileri

Atina 3 (A.A.) — Bahriye dairesi, Patrasa üç İngiliz gemisinin muvasalatı beklendiğini bildirmektedir.

Diğer bir habere göre, Pirgos açıklarında hangi memlekete aid oldukları bi - linemiyen 7 harb gemisi görülmüştür. Bunların da İngiliz gemileri olduğu sanıl - maktadır.

Çamaltında bir tuz fabrikası yapılıyor

İzmir 3 (A.A.) — Türkiyede ilk defa Çamaltı tuzlasında ilk ince tuz fabrikasının temelleri atılmıştır. 15 martta faaliyete başlıyacak olan ince tuz fabrikası zarif paketler içinde memleketin ince tuz ihtiyacına cevab verecek ve ayrıca dış memleketlere ihracat ta yapacaktır. Fabrika günde elli bin ton sofra tuzu istihsal edecek durumdadır. Japonyaya iki ay içinde 75 bin ton tuz ihracı için bir mukavele yapılmıştır.

Bir Fransız tersanesinde kaza oldu

Paris 3 (A.A.) — Brest tezgâhlarında bir vinç, tamir edilmekte olan «Achille» denizaltı gemisinin üzerine yıkıl - mış ve bir işçi ölmüştür. İki işçi de ağır yaralanmıştır.

Musiki

Şerif Muhiddin Targan ve konseri

Yazan: Mesud Cemil

Hemen on sekiz sene oluyor. Bugün artık muayyen ve müsbet gayelerin eteğinde canlı ve sıcak bir gencilğin büyük ümidler veren varlığile birlikte çalışan bizim musiki neslimizin çekirdek halindeki ilk elemanlarını teşkil ettiğimizi bilmeden, serazad rüzgârlar önünde toplanan, dağılan, kâh koşan, kâh sürüklenen dumanlar gibi şekilsiz ve kararsızdık. En eski ve akademik ve türlü türlü san'at akidelerine bağlı eskilerle beraber o zamanki dağınık gencliğimizin de buluştuğu ve kendini bulduğu bir tepe vardı: Çamlıca.

Üşümüş ve ıslanmış kanadlarile so - ğuk gecenin bağrından, ortasında ışık yanan ılık bir odanın pencerelerine koşan pervaneler gibi, bu Çamlıca tepe - sinin yollarında hep ayni sese doğru senelerce gitmiştik.

Şerif Muhiddin orada otururdu. Altunizadeyi geçtikten sonra parkın karşısındaki alçak duvarlı bahçe kapısın - dan girer, sağa sola ayrılan tarhların arasından bildiğimiz ve gideceğimiz yolu bulur, başımız ve gözlerimiz ileride, daha iyi işitmek için bir elimiz kulağımızda, çıtırdıyan kumlu toprak ü - zerinde ayaklarımızın ucuna basarak yürür, nihayet uzaktan dallarını yay - mış ağacların arasında saklı tek katlı selâmlık köşkünün pencerelerinden o - nun viyolonselinin asil, gür ve şiir dolu seslerini duyardık.

Bu viyolonselden ruhlarımıza yayı - lan en sıcak heyecanları önce orada tatmış ve buna benzer sesler çıkarmak gayretile viyolonsele elimi orada sür - müştüm.

Zaman geçti. Şerif Muhiddin uzak ufuklara, ta Amerikaya kadar gitti. Fakat manevî varlığile bize gene rehberliğini yaptı. Zaman geçti, Şerif Mu - kiddin tekrar geldi ve bizi gene lâhutî seslerinin peşinden çekiyor.

Yakında bir konser vereceğini işit - tim ve geçen gün tıpkı on sekiz sene evvelki gibi başım ve gözlerim ileride, daha iyi işitmek için bir elim kulağımda, ayaklarımın ucuna basarak Şişlide oturduğu apartımanın kapısından gir - dim. Beni o zamanki gibi melih tebessümü ve samimî muhabbetile karşıladı.

— Sigara içer misin? diyordu. Ben Amerikada nihayet o büyük ameliyatla neticelenen rahatsızlığımdan sonra bırakmıştım. Son günlerde gene biraz içiyorum.

Ve böylece sekiz sene muvaffakiyetten muvaffakiyete koştuğu Amerika - daki hayatının safhalarına geçtik. Amerika hakikaten bütün dünya milletlerinin yetiştirdiği en seçme musiki san'atkârlarının toplandığı yerdir.

Sekiz sene zarfında meselâ Kazals gibi, Krayzler gibi, Godofski gibi, El - man ve Hoberman gibi adamlarla hem san'atkârane, hem şahsî muarefeler peyda etmiş, beraber düşmüş kalkmış olan Şerif Muhiddin Targanın lâkırdı arasında ve daima zuhur eden vesile - lerle anlattığı hatıraları ayrıca bir âlemdir. Mütemadiyen: «Kazalsın fikri Popperin çok lehindedir. Onu beğenmiyenlere kızar. Bir kere demişti ki...», «bir gün Godofski gelmişti, piyanonun başına geçti...», «Radyoda çalmak için stüdyoya gidiyordum. (Vaşka) da beraberdi...», «Elmana rasgeldiğim za - man...» diye konuşurken insan adeta masal dinliyen bir çocuk gibi hayran bir alâkanın derinliklerine düşüyor.

Hakikaten, Türk musikisi ve sazları hakkındaki fikirleri ya pek mahdud, yahut yanlış olan bu dünyanın en bü - yük «Virtuose» leri Şerif Muhiddinin ud çalışındaki «Virtuose» kalitesi kar - şısında yeni bir dünya keşfedenlere hâs hayret ve sevinci duymuşlar ve sazen - delik, ne demek olduğunu bizzat ken - dileri pek iyi bildikleri için en çok ve anlıyarak takdir edenler de gene onlar olmuştur.

Şöyle böyle derken söz san'atkârın önümüzdeki konserinin programına intikal etti. Eski bir İtalyan olan viyolonseli gözden geçiriyor gibi yaparak üstada uzattım. Bu güzel saz hakkındaki haklı methiyemle onu evvelâ akord yapmıya, sonra birkaç not çıkarmıya ve nihayet birdenbire gizli bir hamleye kapılarak çalmağa sevkettiğimin farkına ancak bir buçuk saat sonra varmıştım.

Şerif Muhiddin Targan oracıkta kos - koca konser programını, küçük bir ro - mans çalar gibi kolaylıkla, rahatlıkla ve piyano refakati olmaksızın bir çır - pıda çalıvermişti.

Dikkat buyurun! Konser programı (Boccerini) nin Lâmajör sonatı «Haydn» ın büyük konsertosu ve dört tane mühim konser parçasından mürekkebdir. Kendi orijinal eserlerinden mürekkeb olan ud kısmı da başlıbaşına bir program ve bundan haric olmak üzere!

MESUD CEMİL

PARİS BORSASI

Paris 3 (Özel) — Paris borsasının bugünkü kapanış fiatları şunlardır:

Londra 74,68, Nevyork 15,16, Berlin 608,50, Brüksel 255, Madrid 207,25, Amsterdam 1027,50, Roma 121,50, Lizbon 67,75, Cenevre 492, bakır 38 3/4 - 39 1/4 kalay 214, altın 141,2 1/2, gümüş 21 1/2.

Zırhlı mı, tayyare mi?

Bir İngiliz - İtalyan harbi olursa, İtalyan tayyareleri İngiliz drednotlarını, öyle kolayca denizin dibine indirebilirler mi?

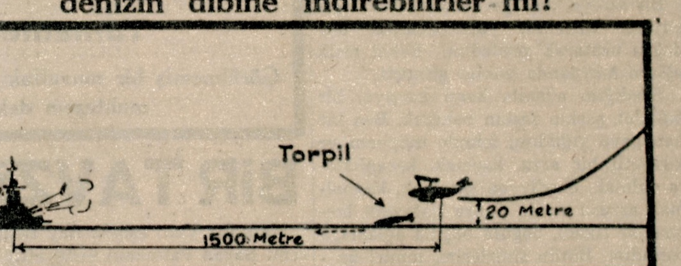

Torpil taşıyan tayyarenin zırhlıya yaptığı torpil hücumu bu şekilde vuku bulur

İngiltere ile İtalya arasında bir harb çıkarsa, İtalyan tayyarelerinin İngiliz donanmasını perişan edeceğini, İngilte - renin bundan korktuğu için İtalyaya karşı gevşek davrandığını iddia edenler var. Acaba, İtalyan tayyareleri, İngiliz zırhlılarını, hakikaten böyle kolayca, birer birer denizin dibine indirebilirler mi?

Bu mesele birkaç cepheden tetkike değer bir mevzudur. Fakat biz bugün bir Fransız mütehassısının yazılarını hulâsa ederek tayyarelerle zırhlılar arasındaki mücadeleyi anlatmak istiyoruz.

Büyük zırhlılar Büyük Harbden son - ra gözden düşmüştü. Çünkü denizaltı gemisile tayyarenin o koca dretnotları bir torpil veya bomba ile denizin dibine indireceği fikri hasıl olmuştu. Halbuki son senelerde, kanaatler tekrar değişti. Deniz silâhları arasında hakimiyetin gene dretnotlarda olduğu anlaşıldı. Çünkü, büyük

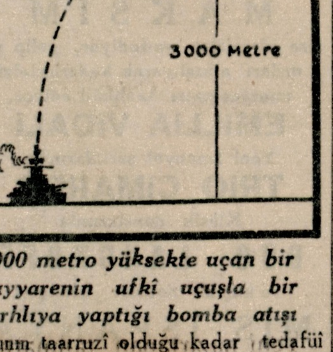

3000 metro yüksekte uçan bir tayyarenin ufkî uçuşla bir zırhlıya yaptığı bomba atışı

zırhlının taarruzî olduğu kadar tedafüî kabiliyetlerinin de yüksekliği meydana çıktı. Filvaki, muhtelif harb gemileri içinde hem iyi duran, hem de yediği yumruklara en iyi dayanan, yalnız dretnot de - diğimiz büyük muharebe gemileridir.

Zırhlıya taarruz kudretini veren top - ları, müdafaa kabiliyetini temin eden de zırhları ve bölmeleridir.

Eskiden zırhlılar, yalnız top mermilerine ve torpillere karşı müdafaa vasıtalarile teçhiz edilirlerdi. Bugün tayyare bombalarına rağmen bu kaide gene değişmemiştir. Geminin makineleri, kazanları, topları, cepanelikleri, kumanda kulesi gibi hayatî kısımları zırh levhalarla örtülür. Muharebe gemisinin sukesimini kaplıyan çelik duvar gibi zırhlar, yandan gelecek mermilere karşı tekneyi muhafaza eder. Uzak mesafeden atılan mermiler ise sefinenin bordalarına yandan değil, hava - dan mailen ve mesafenin uzaklığı nisbetinde artan bir sukut zaviyesile düştükleri için, gemilerin güverteleri de zırhlarla örtülür. Bu güverteler umumiyetle iki kattır. Birincisine, sukesiminden hayli yüksekte olanına üst zırh güverte, ikincisine sukesiminin yakınında olanına alt zırh güverte denilir. Çuşima ve Skagerrak büyük deniz meydan muharebelerinde gemilerin zırh kuşakları delinmiş, üst zırh güverteleri delinmiş, fakat hiçbir gemide, düşman mermileri, alt zırh güverteyi delip geçememiştir. Çünkü mermiler, üst zırh güverteyi delerken veya deldikten sonra patlıyor, alt zırh güverteyi dele - miyordu. 38 lik mermilere bile mukave - met eden bu çifte zırh güverteli muhafaza usulü, tayyare bombasına karşı da mu - kavemet edebilecek kudrette midir?

Tayyare zırhlıya iki türlü hücum edebilir. Ufkî uçuşla, yahud piqué denilen tepeden inme uçuşla. Ufkî uçuşta, tayyare, meselâ 3000 ilâ 5000 metro yüksek - likte gelir ve zırhlının hava müdafaa toplarının atışını bozmak için, manevra yaparak geminin üstüne yaklaşır, sonra bombasını atar. Şimdiki bomba nişan aletleri ve iyi yetiştirilmiş tayyarecilerle yüzde 30 nisbetinde bir isabet temin edilebil - mektedir ki çok iyi bir neticedir. Fakat, bunun sulh zamanında ve manevra neticesi olduğu unutulmamalıdır.

Tepeden inme hücum şeklinde ise, tayyare, ufkî uçuş yaparak gemiye doğru gelir, sonra birdenbire tepeüstü dikilerek tam teknenin üstüne gelince, 1000 ilâ 500 metro yüksekten bombasını atar ve tekrar yükselip kaçar.

Tayyareler, zırhlılara bombadan başka torpil de atarlar. Bunun için, tayyarenin denizin sathından 20 metro irtifaa kadar inmesi lâzımdır. Çünkü daha yüksekten denize atılan torpiller, suya çarpınca kırılır. Torpilin, zırhlıya isabet edebilmesi için de, en az 1500 ilâ 2000 metro mesafeden atılması lâzımdır.

Zırhlının tayyareye karşı müdafaa vasıtaları ise şunlardır:

1 — Hava müdafaa topları,
2 — Kendi avcı tayyareleri,
3 — Hücumu boşa çıkarmak için manevra,
4 — Sun'î duman ve sis bulutu içine saklanmak,
5 — Zırh güverteleri ve tekne bölmeleri.

Hava müdafaa toplarının ateşi çok mühimdir. Tayyare yakın mesafeye so - kulunca bu toplar, onun için son derece tehlikeli olur.

Kendi avcı tayyareleri de ağır düş - man bomba tayyarelerine hücum ederek onları düşürmeğe çalışırlar. O zaman düşman bomba tayyarelerının refakatinde avcı tayyareleri varsa onlar da zırhlının avcı tayyarelerine hücum ederler. Bir hava muharebesi olur.

Hücuma uğrıyan gemiler, açık denizde iseler, hücumu boşa çıkarmak için manevra yaparlar. Fakat bunda muvaffak ol - mak için tayyareleri vaktile görmeleri lâzımdır. Tecrübelere nazaran, hava müdafaa tertibatı iyi teşkil edilmiş olan büyük gemiler, orta derecede açık havalarda, tayyareleri 10 kilometrodan fazla mesafede görebilmektedirler. Bu takdirde tayyarelerin ufkî uçuşla yaptıkları hücumları defetmek binnisbe mümkündür. Çünkü tayyarenin bomba atmak için yaptığı hazırlık manevrası 20 ilâ 50 saniye sürmektedir ki bu da zırhlıya kaçınma manevrası yapmak imkânını verir. Tay - yareden atılan bombaların 3000 metro - dan düşme müddeti 23,8 saniye, 5000 metrodan 32 saniyedir. Bu müddet zarfında, modern bir muharebe gemisi bombanın nişan alındığı vaziyetten 100 metro geride ve 150 metro sağ veya solda bu - lunabilir. Yalnız bu manevra, hücum az miktarda tayyare ile yapılırsa faydalı - dır, eğer hücum eden tayyareler deniz - de büyük bir sahayı bomba yağmuruna

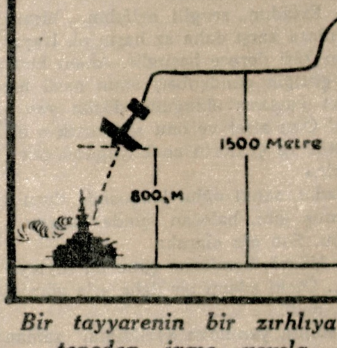

Bir tayyarenin bir zırhlıya tepeden inme uçuşla yaptığı bomba hücumu

tutacak kadar fazla iseler gemiye isabet vuku bulabilir. Fakat gemi toplarının a - teşi altında fazla miktarda tayyare ile ayni zamanda hücum etmek tatbikı güç bir iştir.

Piqué yani tepeden inme uçuşla hü - cumun, faydalı tarafları daha fazladır:

1 — Hazırlık manevrasına lüzum yoktur.
2 — Muhacim tayyare daha yakın - dan hücum edebilir.
3 — Bombanın düşme zamanı irtifaın azlığından dolayı azdır ve gemiye kaçınma manevrası yapacak vakit kalmaz.

Bu hücum tarzı, gemiler için çok teh - likeliyse de tayyareler tarafından da doğru ve sıhhatli bir tarzda yapılması çok güçtür. Çünkü tecrübe, hava müdafaa topçusunun, 500 ilâ 1000 metro gibi pek yakın irtifadan yapılan tepeden inme hücumları, ciddî surette güçleştirdiğini göstermiştir.

Torpil tayyaresile yapılan hücuma gelince, bunda, muhacim tayyarenin, hedefi olan zırhlının baş taraflarına doğru 20-30 metro irtifaa inmesi ve 1500-2000 metro mesafeye sokulması lâzımdır. Bu takdirde tayyare, zırhlının yan muhafızları olan muhriblerin pek yakınına gel - mekte ve onların şiddetli top ateşlerine uğramaktadır. Yakın mesafe ve irtifadan bu ateşler altında torpil atmak çok güç ve tehlikelidir. Atılan torpilin sürati ise takriben saatte 45 kilometrodur. Bu sürat, torpile hedef olan zırhlının ondan kaçınma yapmasına mâni olacak kadar büyük değildir.

Etrafındaki muhribler veya bizzat zırhlı sun'î duman ve sis bulutları neşret - mek suretile tayyareye karşı kendini gizliyebilir.

İkinci bir yazıda da, tayyare bombası veya torpil isabetine maruz kalan zırhlının bu darbeye mukavemet vasıtalarını tetkik edeceğiz.

A. D.

HEM NALINA MIHINA

Mısırın uyanışı

Kahirede Mısırlıların Muhatta dedikleri büyük demiryolu garının önünde geniş bir meydan ve bu meyanda bir Mısırlı heykeltraşın yaptığı Mısırın uyanış abidesi vardır. 1931 de Kahiredeyken mehtablı bir gecede o meydandan geçiyordum. Bu abidede Mısırı temsil eden kadın heykelinin karşısında bir İngiliz kışlası vardır. Pencerelerinin çelik levhaları arkasında Mısırlıları biçmeğe hazır makinelitüfeklerin pusu kurduğu bu kışlanın tepesinde bir İngiliz bayrağı sallanıyor, kapısının önünde bir İngiliz süngülüsü sert adımlarla dolaşıyordu.

Mısırın uyanış abidesi, bu İngiliz kışlasının, İngiliz bayrağının ve İngiliz süngüsünün karşısında, o uzun gecenin sabahını, kurtuluş gününün şafağını bekliyordu.

Büyük Harbde, henüz uykusundan uyanmamış olduğu için, İngilizlerin elin - den yakasını kurtarmak fırsatını kaçırmış olan Mısır, o harbin sonunda, pek kanlı bir surette uyanmıştı. O vakittenberi Mısırın artık bir daha gaflet uykusuna dal - mak istemediğini ve daima uyanık bulunduğunu son hâdiseler gösteriyor.

Münevver Mısır gencliği, Mısırın lâ - yık olduğu hürriyet ve istiklâli temin için, elinden geleni yapıyor, Büyük Harbde kaçırdığı fırsatı bir daha kaçırmamağa azmetmiş görünüyor.

Kavalalı Mehmed Alinin mezarı Kahirenin en yüksek bir yerindedir. Bu yüksek mevki, şehre hâkim olduğu için, İn - giliz askerlerinin işgali altındadır. Meh - med Alinin camisini ve türbesini ziyaret etmek istiyen Mısırlılar İngiliz askerle - rinden izin almak mecburiyetindedirler.

Caddelerde, Mısır seyrüsefer memur - larının yalnız feslilere ve onların otomobillerine hükmü geçer, şapkalılar, polisin işaretlerine ehemmiyet bile vermeden kapitülâsyonların kahramanı birer mümessili halinde kemali azametle istedikleri gibi geçip giderler.

Bütün bunlar, binlerle ve binlerle evlâdı Avrupa veya Mısır üniversitelerinde tahsil etmiş olan Mısırın izzeti nefsine bihakkın ağır geliyor. Mısıra nisbetle çok geri bir memleket olan Habeşistanın istiklâlini muhafa iddiasile mücadele eden İngiltere, Mısırı siyasî haklarından daha fazla mahrum etmekte ısrar ederse, kendi kendini yalancı çıkarmış olur.

Kahiredeki uyanış abidesinde Mısırı temsil eden kadının, gelmesini beklediği sabah yakınlaşmıştır. İngiltere, Mısır u - fuklarını nurlandırmağa başlıyan güne - şin doğmasına artık mâni olamaz ve ol - mamalıdır.

İtalyaya karşı, Akdenizde, kendisine müttefik ve yardımcı arıyan İngiltere, evvelâ Mısır milletinin dostluğunu ve yardımını kazanmalıdır. Çünkü bir İn - giliz - İtalyan harbi olursa, İngiliz kuvvetlerinin, İngiliz müdafaa ve taarruzunun kaide ve temeli Mısır olacaktır.

Küçük milletlerin İbretle ders Alacakları bir durum

(Başmakaleden devam)

milletler müsavidir.

Diye bağırsın!

Küçük milletleri azçok hakir gören bu muhakeme tarzının yanlışlığını ispat et - mek için Fransanın Avrupadaki bazı küçük milletlerin dostluklarından mahrum olmasını düşünmek bile kâfidir. Bu tak - dirde dünyanın talih ve mukadderatı bugünden yarına tamamen değişmiş olurdu. Bir büyük ordunun kıymeti elbet kendi hacmile ölçülür. Fakat çok kere zaferi kenardan gelen bir fırkanın müdahalesi temin eder.

Hakikati halde elbirliğile iş görülmek mevzuu bahsolduğu zaman büyük küçük millet farkı gözetmek yalnız abes değil, hatta yanlış ve zararlı bir harekettir. Kendilerini büyük farzeden devletler küçük milletlerin rollerini küçük görecek - lerine onlara günün birinde ifasına da - vet olunacakları herhangi vazife için hazır olup olmadıklarını sorsunlar.

M. Lavalle onun gibi düşünenler böyle hareket etmemekle müşterek emniyeti kendi ellerile kökünden baltalıyorlar. Bu vaziyet önünde küçük milletlerin ibretli görüşlerle irkilmelerine ve kendi durumlarını zillet ve hakaretten kurtarmalarına mutlak bir lüzum vardır.

YUNUS NADİ

Küçük hikâye

Bekleyen ana

Guy de Maupassant'dan

Yemekten sonra sigara salonunda konuşuyorlardı. Hiç beklenmedik zamanlarda, beklenmedik şekilde gelen miraslardan bahsediliyordu. Hepsinin üstad diye andığı meşhur avukat Brunent:

— Bir zamandanberi, pek garib tarzda ortadan kaybolan bir varisi aramakla meşgulüm, dedi. Her günkü hayatın sade; fakat korkunç facialarından biridir bu. Bundan aşağı yukarı altı ay evvel, beni, ölmek üzere bulunan hasta bir kadının evine çağırdılar. Kadın dedi ki:

— Mösyö, size çok nazik, çok güç ve çok uzun bir vazife tevdi etmek istiyorum. Vasiyetnamemi lûtfen okuyunuz. Size vereceğim işi başaramadığınız tak dirde, ücret olarak beş bin frank alacaksınız, bu işte muvaffak olursanız ücretiniz yüz bin franktır. Yapacağınız iş şu: Ben öldükten sonra oğlumu bulacaksınız.

Burasının çok zengin bir ailenin evi olduğu belliydi. Lüks döşenmiş bir odada bulunuyordum.

Kadın sözüne devam etti:

«— Korkunc maceramı ilk anlattığım insan sizsiniz. Sonuna kadar anlatmak için bütün kuvvetimi toplamağa çalışacağım. Sizi vicdanlı ve kibar bir insan olarak tanıyorum. Bana elinizden geldiği kadar yardım etmeniz ve bunu samimiyetle yapmanız için, her şeyi bilmeniz lâzım.

«Ben, evlenmeden evvel, bir gencle sevişiyordum. Ailem evlenmemize razı olmadı, çünkü bu genc pek zengin değildi. Az bir zaman sonra, çok zengin birisile evlendim.

Bu adama, cehalet, korku, itaat, lâkaydilik gibi sebeblerle varmıştım; genc kızlar nasıl evlenirlerse öyle.

Bu adamdan bir erkek çocuğum oldu ve kocam birkaç sene sonra öldü.

O seneler zarfında, sevdiğim genc de evlenmişti. Benim dul kaldığımı görünce, kendi evliliği onun için müthiş bir ıstırab vesilesi oldu. Beni görmeğe geldi. Karşımda hıçkıra hıçkıra ağladı, kendisile dost olduk. Onu evime kabul etmemek belki daha doğru olacaktı. Fakat ne yapayım? Yalnızdım, öyle yalnız, öyle kederli, öyle meyustum ki! Üstelik kendisini hâlâ seviyordum. İnsan bazan ne ıstırablar çekiyor bilseniz!

Dünyada ondan başka kimsem yoktu, anam, babam ölmüşlerdi. O, sık sık geliyor, ekseri akşamlarını benimle geçiriyordu. Evli olduğu için, onun beni bu kadar sık ziyaret etmesine mâni olmak lâzımdı, lâkin kendimde bu kuvvet bulamıyordum.

Nihayet onun metresi oldum. Bunun nasıl olduğunu bilmiyorum.

Tapınılacak derecede sevilen, en küçük arzularında bile mes'ud olması candan istenilen bir erkeğin diz çöküp yalvarmalarına, göz yaşlarına, insanı çilden çıkartan sözlerine her zaman tahammül etmek kabil midir, zannediyorsunuz?

Neyse, dediğim gibi, onun metresi oldum ve mes'ud oldum, tam on iki yıl... Karısının da arkadaşı olmuştum. En büyük zâfım, en büyük alçaklığım bu oldu.

Oğlumu beraber büyütüyor, onu zeki, kendini bilir, yüksek ruhlu, hakiki bir insan yapmağa çalışıyorduk. Oğlum on yedi yaşına gelmişti. Aşıkımı, benim kadar o da seviyordu. Çünkü benim kadar ondan da muhabbet görmüştü. Ona karşı son derece hürmeti vardı. Bu adamı, annesinin sadık, vefalı, eski bir aile dostu olarak tanıyor, bir nevi baba, vasi, hâmi sayıyordu.

Bir akşam, üçümüz birlikte, akşam yemeğini bizde yiyecektik. İkisi de sokakta idi. Acaba hangisi daha evvel gelecek diye merakla bekliyordum. Kapı açıldı, sevdiğim adam içeri girdi. Kollarımı açarak ona doğru ileriledim; beni kucakladı, uzun uzun öptü.

Birdenbire ikimiz de ayni zamanda başımızı çevirip baktık. Hafif, belli belirsiz, yanımızda yabancı bir kimsenin mevcudiyetini anlatan esrarengiz bir pıtırtı olmuştu. Döndük... Oğlum, orada, karşımızda duruyor, yüzü sapsarı bize bakıyordu.

Bir saniye, deliliğe benzer bir hal geçirdim. Ellerimi, yalvarırcasına ona doğru uzatarak geriledim. Fakat artık oğlum meydanda yoktu, gitmişti.

Sevdiğim adamla karşı karşıya, bir müddet, şaşkın şaşkın bakıştık. Ben bir kanapeye yığıldım; içimde müphem ve kuvvetli bir arzu, kaçmak, karanlıklara dalmak, ebediyyen silinmek, kaybolmak arzusu vardı. Sonra boğazımı hıçkırıklar tıkadı, boğula boğula ağlamağa başladım. Bütün sinirlerim, tamiri imkânsız bir felâket karşısında kalmışçasına harab; ruhum, bir ananın maruz kalabileceği hicabların en korkuncu olan bu utanılacak vaziyetten yıpranmış bir halde idi.

O, ne bana yaklaşmağa, ne söz söylemeğe, ne elini dokundurmağa cesaret edemeden karşımda put gibi duruyor, oğlum tekrar içeri girer korkusile en küçük bir harekete bile cür'et edemiyordu. En sonra:

— Gidip arayacağım, dedi... Onu bulup konuşmak, anlatmak lâzım... Anlaması lâzım...

Ve çıktı.

Ben, en hafif gürültülere kulak kabartarak, şöminede yanan ateşin her çıtırtısında sebebini bilmediğim bir korkuya kapılp ürpererek belkemeğe başladım.

Bir saat, iki saat bekledim.. Yabancısı olduğum bir korku, bir ıstırab kalbimde gitgide büyüyor, genişliyordu. En canavar insanların bile bu ıstırab ve bu korku ile on dakika geçirmesini temenni etmem.

Geceyarısına doğru bir pusla getirdiler. Hâlâ ezberimdedir:

«Oğlunuz geldi mi? Ben aradım, bulamadım. Aşağıda bekliyorum. Bu saatte yukarı çıkmak istemedim.»

Ayni kâğıdın arkasına kurşun kalemile şunu yazdım:

«Jan gelmedi. Bulmalısınız.»

Ve bütün geceyi, koltukta oturarak, beklemekle geçirdim. Deli gibiydim.

Şimdi, iki erkeğin karşılaşmaları ihtimalinden korkmağa başladım. Birbirlerini görünce ne olacaktı acaba? Oğlum nasıl hareket edecekti? İçimde müthiş şüpheler, tahminler uyanmağa başlıyordu.

Hizmetçi kadın, merak ve korku içinde etrafta dolaşıyor, bir şey anlıyamıyordu. Nihayet gitti, bir doktor getirdi. Doktor geldiği zaman, ben, bir sinir buhranı içinde gerilmiş, kalmıştım.

İşte, o gündenberi, ne onu, ne de oğlumu gördüm mösyö. Tam yirmi senedir böylece yaşıyorum.

Halimi tasavvur edebiliyorsunuz değil mi? Analık ve kadınlık hislerimin bu sürekli ve aheste acı ile nasıl yaralandığını, bu sonsuz intizarın ne demek olduğunu anlıyorsunuz değil mi? Fakat sonsuz değil artık, onun da sonu geldi. Çünkü artık ölüyorum, ikisini de göremeden ölüyorum.

İşte mösyö, oğlumu bulursanız, bunları kendisine anlatınız, ve şu son sözlerimi de ilâve ediniz:

— Evlâdım, sevgili evlâdım, biçare insanlara karşı daha az haşin ol. Hayat zaten kâfi derece haşindir. Ananı bırakıp gittiğin gündenberi onun nasıl bir hayat yaşamış olduğunu düşün yavrum! Onu affet ve onu sev, artık o ölmüştür ve çilelerin en büyüğünü çekmiştir.»

Kadın, sanki oğlu, karşısında duruyormuş gibi, halecan içinde konuşuyordu. Son söz olarak:

— Mösyö, kendisine şunu da söyleyiniz... Öteki adamı bir daha asla görmedim, dedi.

Kadının yanından ayrıldığım zaman gözlerim yaşlarla dolu idi. Öyle ağlıyordum ki, beni evime götüren arabacı, ikide bir arkasına dönüp bana bakıyordu.

Varisi bulamadım. Siz ne derseniz deyiniz, ben bu evlâda «cani» tabirinden başka sıfat bulamıyorum.

HAMDİ VAROĞLU

SARAY sinemasında

Hergün bütün matinelerle suvaresinde

ALİ BABA ve HARUN REŞİD

Tamamen türkçe sözlü ve şarkılı şark opereti

Görülmemiş bir muvaffakiyetle devam ediyor. Gülmek... Eğlenmek ve şarkın bütün zenginliğini ve muhteşem dekorlarını görmek istiyen güzel filim meraklılarile dolmaktadır.

BİR TAVZİH

Manastır Valii esbakı Bay Behçet haremi Bayan Fatmanın vefat ettiği hakkında dünkü nüshamızın 4 üncü sahifesinde neşredilen ilânda Bay Behçetin evveline sehven (merhum) kelimesi yazılmışsa da mumaileyhin hayatta olduğu tashih ve tavzih olunur.

NIHAYET:

ŞIK SİNEMA

Bütün dünya rökorunu kıran

KARYOKA

filmini gösteriyor...

Her yer 20 kuruş

MAKSİM

Bu akşam ve yarın matine ve suvaresi için hususi taamla ve kotiyon tevziatile ve mutedil fiatlarla büyük gala müsamereleri ilân eyler.

MAKSİM

Muhterem dalkın memnuniyetini mucib olan büyük eğlenceli programını bu münasebetle bütün artistlerin repertuvarını değiştireceğini vadeyler

MAKSİM

size sürprizler vadediyor, gelip yıldızları alkışlıyarak kederlerinizi unutacağınızı taahhüd ediyor.

EMİLLİA VİDALİ

Yeni Ispanyol şarkılarında

TRİO CİMARRO

Klâsik danslarında

DUO LANDHOFF

ve kaşıklı danslar kraliçesi

MİS İSPANYA

seyircileri teshir ediyor

Herkes diyor ki: İstanbula bundan daha muhteşem ve daha nefis bir eser gelmemiştir.

Yüzlerce büyük artistin iştiraklerile B. De Mill'in yaptığı misilsiz eser

KLEOPATRA

Bütün Istanbulun görmesi için iki büyük sinemada birden oynıyor

Şehzadebaşı: **MİLLÎ** Ayrıca: KAFESTE AŞK

Oynıyan: CLAUDETTE COLBERT

Istanbul'da **ALEMDAR** Ayrıca AŞK KURBANI

BAYANLAR... BAYLAR.....

Gencliğinizin güzel günlerini hatırlamak ister misiniz?

GENC KIZLAR, GENCLER;

Geçirmek üzere olduğunuz güzel günleri yaşatmak ister misiniz?

SÜMER SİNEMASINA

gidiniz ve cazibeli, endamlı, SIMONE SIMON'u, JEAN PIERRE AUMONT ve RAYMOND ROULEAU ile beraber temsil ettikleri

GÜZEL GÜNLER

filminde görünüz. Genclik, neş'e ve güzel bir aşk hikâyesi filmi

İstanbulun en kibar sineması

AZAK SİNEMASINDA

GECE BÜLBÜLÜ

HENRY GARAT - MONIQUE ROLLAND

İki saat hoş ve neş'e içinde geçireceksiniz.

Ayrıca: *DÜNYA HABERLERİ* ve *KOMIK*

PEER GYNT

RADYO

Bu aksamki program

VIYANA:

17,25 konuşma - 17,50 gramofon- 18,35 halk şarkılarını öğrenelim - 19,05 konuşma, havadis, haberler, hava raporu, spor ve saire - 20,15 operet: Dolar prensesi - 22,40 filimlere dair - 23,05 haberler - 23,15 şarkılar - 23,55 konuşma - 24,10 cazband takımı.

BERLİN:

17,05 Kolonyadan - 19,05 spor - 19,20 musikili piyes - 20,05 konser: Bethovenin eserleri - 20,50 günün akisleri - 21,05 haberler - 21,15 büyük lokantadan naklen muhtelif orkestraların konserleri - 23,05 haberler - 23,35 şan ve musiki konseri.

BUDAPEŞTE:

18,05 konferans - 19,10 saksofon konseri - 20 Çingene musikisi - 21,05 piyes- 22,25 haberler - 22,45 cazband takımı - 23,50 gramofon.

BÜKREŞ:

18,05 orkestra konseri - 20,05 haberler - 20,20 gramofon - 21,05 cazband takımı - 22,35 haberler - 22,50 piyano ve flüt konseri - 23,15 gece musikisi - 23,50 fransızca ve almanca haberler.

PRAG:

17,10 dans orkestrası - 19 Alman yayını - 19,50 almanca haberler - 20,20 halk şarkıları taklidleri - 20,45 Brünodan nakil - 21,10 eski zamanlar - 21,55 Donogo Tonga piyesi - 22,25 yeni devir - 23,05 haberler - 23,20 gramofon - 23,35 Bratislavadan nakil.

ROMA:

17,50 Asmaradan nakil - 18,20 musiki- 19,15 memleket yayını - 19,30 yabancı dillerde haberler - 20,25 esperanto dilinde konferans - 20,25 ingilizce haberler - 20,50 fransızca haberler - 20,55 Yunanistan için yayın - 21,10 haberler - 21,35 Milândaki Skala operasından naklen «Gizli izdivaç» operası.

Bugün sinemasında **TAN**

Saat birden itibaren matinelerde iki büyük filim birden

ŞAHANE VALS

MARTA EGGERTH - SZOKE SZAKAL

BOZAMBO

Siyah muharib... Siyah Afrikanın Kralı ve dehşeti... Ihtirasları hep bu filimde görüleçektir. Yeni FOX JURNAL İlâveten: MIKI MAVS

ALKAZAR SİNEMASI

Türkiyede ilk defa olarak gösterilmekte olan

Tarzan Yamyamlar Arasında

NOAT BEERY Jr. Bu film şimdiye kadar gösterilen bu cins filimlerin en fevkalâdesidir.

Bugün **İPEK** sinemasında

13 No. LU CASUS

AŞK - HEYECAN - HARB - SEVİŞEN CASUSLAR - ZENGIN ve MUAZZAM SAHNELER. Amerikan ordusunun hududsuz yardımlarile ve milyonlar sarfile yapılan muazzam şaheser.

Baş rollerde: *CARY COOPER - MARYON DAVIS*

(Fransızca sözlü) İlâveten: Paramount Jurnal

Beklediğiniz FİLİM BÜYÜK yıldızlar meraklı bir entrika muhteşem dekorlar yüksek lüks HEPSİ

UÇURUMA DOĞRU

Fransızca filminde *Brigitte Helm - Henry Roussel - Françoise Rosay*

Bugün TÜRK sinemasında «Ufa filimdir» İlâveten (Ufa Jurnal)

Her görene zevk veren bir filim **MARİETTA** Fransızca sözlü ve hakiki fransızca şarkılı büyük OPERA film Bugün **MELEK** sinemasında

JEANNETTE MACDONALD - NELSON EDDY

İlâveten: Paramount Jurnal

Yeni zabıta romanımız : 4

Kanlı Bilmece

Yazan: Edgar Wallace

Tab ayağa kalkarak piposunun küllerini silkti. Sonra kendi kendine söylenir gibi:

— Kadın hakikaten güzel! dedi.

Reks Lander bu sözleri hayretle karşıladı. Tab Hollandın bahsettiği herhalde amcasının yeni ahçısı değildi.

—3—

Jes Trasmere örtüsüz, uzun bir masanın bir ucuna oturmuştu. Tabağındaki et parçasını ağır ağır yiyordu.

İçinde bulunduğu yemek salonu hiç te zengin bir adamın salonuna benzemiyordu. Duvarlar çıplaktı. Eşya da oldukça eskipüskü şeylerdi. Trasmere onları mezaddan satın almıştı. Salonda kitabdan ve gazeteden de eser yoktu. İhtiyar okuma meraklısı değildi.

Vakit öğleyi hayli geçmişti. İhtiyarın sırtındaki robdöşambrın etekleri arasından gri renkli pijaması görülüyordu. Filhakika Trasmere yataktan henüz kalkmıştı. Yemekten sonra soluk renkli redingotunu giyerek sokağa çıkacak ve artık şafak sökünciye kadar ayakta kalacaktı. O, gün ağarmadan yatağa girmez, saat ikiden fazla da kat'iyyen uyumazdı.

Muayyen bir işi yok gibi görünürdü. Gezmek niyetile sokağa çıkar, bu gezinti arasında hatırladığı, tesadüf ettiği işleri de yapardı. Evden ayrılmadan evvel mutlak odaları kilidler, uşağını da odasına kapatırdı.

Saat sekiz buçukta karnı tok olarak sokaktan gelir, Valters ona bir fincan sade kahve getirir, sonra yatmak üzere odasına çekilirdi. Hizmetçisi odasına girince kapıyı üzerinden kilidlemek Jes Trasmerin hiçbir zaman ihmal etmediği âdetlerinden biriydi.

Valters, bir gece bermutad odasına hapsolunurken dayanamamış, itiraz etmişti:

— Efendim, ya bir yangın olursa?..

—Yangın olursa banyo salonunun penceresinden pekâlâ çıkabilirsiniz. Eğer oraya kadar sıçramağa kabiliyetiniz yoksa çayır çayır yanmağa hak kazanırsınız. Ha bakın şunu da söyliyeyim, olur ki bu hizmet hoşunuza gitmez. Bu takdirde vazifenize devam için hiçbir mecburiyetiniz yoktur. Bunu size hatırlatırım. Derhal çıkıp gidebilirsiniz. Benim evimin kanunları böyledir. Ya bu kanunlara riayet etmeli, yahud arabayı çekmeli.

Hulâsa bu tarzı hareket hiç değişmedi. Yalnız bir gece ihtiyar birdenbire hastalandı. Kalkıp Valtersi uyandıramadı. Bu yüzden programda ufak bir değişiklik yapıldı. Uşağın kapısının anahtarı kapının dışına asıldı. Fevkalâde bir hal zuhurunda ihtiyar zile basacak, uşak ta camı kırarak anahtarı alıp kapıyı açacaktı.

Geceleri kilid altında uyuyan uşak, sabahları kapısını açık bulurdu. İhtiyarın kapıyı ne vakit açtığını bilmezdi. Anlaşılan yatarken açıyordu.

Valtersin haftada bir gün yirmi dört saat izni vardı. Bu izin ertesi gece saat onda biterdi. Bu saatte mutlak eve avdet etmiş olması lâzımdı.

İhtiyar:

— Eğer bir dakika gecikecek olursanız beyhude zahmet edip te gelmeyiniz! demişti.

Maamafih bütün bunlara rağmen Valters efendisinin kendisinden gizlediği şeyleri keşfetmek için birçok fırsatlara malikti. Ve bunlardan istifade etmiyor da değildi. Zemin katında neler olduğunu öğrenmesi lâzımdı. Bir gün evin inşaatında çalışmış bir adama tesadüf etmiş, ve ondan zemin katının kale duvarı kalınlığında beton duvarları olduğunu haber almıştı. Fakat bu malûmat pek fazla genişliyemiyordu. Zemin katının bir tek anahtarı vardı ve ihtiyar Trasmere bunu geceleri boynunda, gündüzleri cebinde taşıyordu.

***

Trasmere başını tabaktan kaldırarak gözlerini uşağa dikti:

— Bu sabah gelen oldu mu?

— Hayır efendim.

— Mektub var mı?

— Birkaç tane var. Yazı masanızın üstünde.

Trasmere bir müddet düşündü. Sonra yeni bir sual sordu:

— İki üç güne kadar Londradan ayrılacağıma dair gazetelere bir ilân verdiniz mi?

— Verdim.

— Çinden Londraya bir adam geldi. Yahud da gelmek üzere. Ona tesadüf etmek istemiyorum. Anlıyor musunuz?

— Anlıyorum, efendim.

Trasmere uşağı ile bazan pek senli benli konuşurdu. Fakat buna aldanmak kat'iyyen caiz değildi. Valters bunu iyi bilir ve ihtiyara sual sormak cüretinde kat'iyyen bulunmazdı. *(Arkası var)*

BUGÜNDEN İTİBAREN

Şehzadebaşında GENE **HİLÂL** sinemasında

İki büyük harika filmi birden

KORKUNC CANAVAR

Büyük sergüzeşt, dehşet ve heyecan filmi

Sinema âleminin en çok beğenilen yıldızı MARTHA EGGERTH tarafından büyük muvaffakiyetlerle başarılan

ÇARDAŞ FÜRSTİN

Almanca sözlü büyük operet filmi

Arzuyu umumi üzerine ilâveten:

"DENİZ KIZI EFTALYA,, nın en son okuduğu

«ÇOBAN - AYŞE KIZ»

DUHULİYE: 20, PARADI: 15.

Bugün TALEBEYE tenzilâtlı matine her yer 15 kuruştur.

DAMPİNG GECELERİNİ Bekleyiniz... Sorunuz!

FRANSIZ TIYATROSUNDA

ŞERİF MUHİDDİN TARGAN

KONSERİ

6 İkincikânun Pazartesi akşamı saat 21 de

Yerlerinizi eveden aldırınız. Telefon : 41819

MÜSABAKAMIZ

Tarihte Türkler için

Söylenen büyük sözler

— 4 —

Pittin fikirleri

Merd ve civanmerd Türklerin yegâne sevdikleri şey hak ve hakikattir

«Mısırı kurtarmaya çalışırken yalnız Hind yolunu açık bulundurmayı düşünmüyoruz, Türklerin hoyratça çiğnenmiş olan haklarını da müdafaa etmek istiyoruz. O Türklerin ki yegâne sevdikleri şey haktır, hakikattir ve hiç bir haksızlık yapmadıkları halde haksızlığa uğramışlardır.

«Biz, küstahça tahrik olunarak girişmiş olduğumuz mücadelede kuvvetli olduğumuzu ergeç ispat edeceğiz. Fakat haklı olduğumuzu da herkese anlatmalıyız. Korsanca davranıp Mısıra girenler, geçmiş asırları - Eh - ramların tepesinden bu korsanlığı seyre - davet ediyorlar. Biz de ayni şeyi yapacağız, tarihi gür sesle çağıracağız; fakat ona merd ve civanmerd Türklerin yanında yer aldığımızı göstermek ve onu hak namına, hakikat namına, adalet namına mahzuz etmek için!»

William Pitt

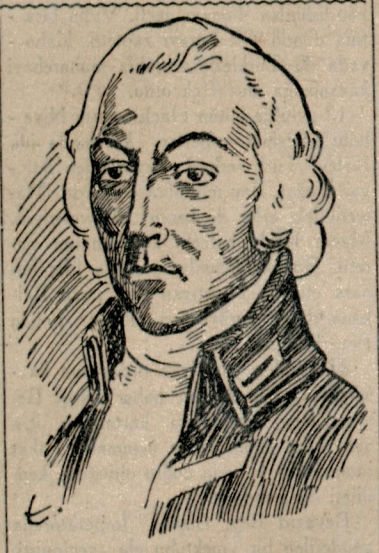

William Pitt

Pitt kimdir?

Milâddan 234 yıl önce doğup 89 yaşında ölen Caton, herhangi bir iş için kendinden fikir soranlara o iş hakkındaki düşüncesini söyledikten sonra birden heyecanlanır ve: «Cependant, je pens qu'il faut detruir Cartchagé - bununla beraber ben Kartacenin yıkılması fikrindeyim» diye haykırırdı. Milâddan 1759 yıl sonra doğup, kırk yedi yaşında ölen William Pitt te Napolyon Bonapartın düşmesini, Fransa ihtilâlinin kısır kalmasını ülkü edinen, bu uğurda durup dinlenmeden didinen, bütün Avrupayı da kendi meramına hizmetkâr edip arkasında sürükliyen büyük diplomattır.

Pitt, ayni adı taşıyan ve İngiliz inadcılığının tarihî örneklerinden biri olan şöhretli siyasinin oğludur. Babası, Amerika istiklâlini tasdik ettirmemek için ölüm döşeğinden sürüne sürüne kalkmış, düşe kalka parlamentoya gelmiş, sızlıya sızlıya ve bayılıp ayıla nutuk söylemiş ve bu çırpınma arasında can verip gitmişti. Pitt, babasının iyi ve kötü bütün huylarına, istidadlarına, kabiliyetlerine varis oldu, henüz yirmi iki yaşındayken saylav seçildi ve yirmi üç yaşında nazır, bir yıl sonra da başvekil oldu.

Amerika ihtilâli Fransa ile İngiltereyi düşmanlaştırmıştı. Pitt, babasından miras kalan bir hıncla Fransaya yan bakıyordu. 1789 ihtilâli üzerine başlıyan büyük fırtınayı vesile saydı, Fransa aleyhine entrikalar çevirmeğe koyuldu. Hürriyete kavuşmanın, büyük bir devrim yapmanın sarhoşluğile büyük emeller beslemeğe, derin hulyalar taşımıya başlıyan Fransızlar, Napolyon Bonapartın kumandası altında Mısıra bir ordu gönderip te o büyük ülkeyi işgal ettirince Pitt, maskesiz olarak harekete geçti, Kartaceyi yıktırmak istiyen Caton gibi amansız davranarak Fransayı yıkmak çarelerini aramağa koyuldu.

Pittin Türklerle Rusları birleştirerek Akdenizde, Mısırda oynadığı roller ve sonra Fransaya el uzatmak mecburiyetinde kalan Türklere harb açıp İstanbula karşı yaptığı saldırışlar malûmdur. Pitt bu karışık vaziyette ilkin Türklerin dostuydu. Meşhur Volney: «Fransızlar Mısırı almalıdır, o yolla Hindistana varmalıdır» düsturunu bütün Fransızlara kabul ettirmişti ve Napolyon Mısıra girmekle o düsturu hakikat haline koymuş oluyordu. İşte Pitt, bu emeli Fransızların yüreğinden koparıp atmak ve o milletin bir daha ayni düşünceye düşmemesi için de belkemiğini kırmak istedi, milyonlarca masraf yaptı, akla sığmaz dalavereler çevirdi, Fransanın temelini kundakladı.

Fransanın, Mısırdan uzaklaşması için donanmasız kalması lâzımdı. Pitt bu işin başarılmasını Amiral Nelsona havale etti ve o da: «Mademki bu donanma su yüzündedir. Mutlaka bulacağım» diyerek denizi taramıya girişti, nihayet Ebukırda düşmanı yakaladı, mahvetti. Pitt, sevincinden çıldırıyordu. Amirala Baron de Nil unvanını verdi, İstanbuldan ona gönderilen elmas çelengin kabul edilmesine de müsaade etti.

O, bir yandan bu işleri görüp gördürürken, Avrupayı da Fransa aleyhine ayaklandırmıya uğraşırken Hindistan meselesini de kökünden halletmeği ihmal etmiyordu, Richard Vellesley adlı bir vali elile orada İngiliz hakimiyetini - kanlar dökerek, şehirler yıkarak, tahtlar devirerek - köksleştiriyordu.

Fakat hakikî ülküsüne ermeden, ermeden: Napolyonun ortadan kalktığını görmeden, göremeden genc yaşında öldü (1806). Şu kadar ki ümidlerinde husrana uğramamıştı, Napolyonun - kendi çizdiği yolda yürüdüğü halde - İngiliz kudretine yenileceğine kanaat getirerek gözlerini dünyaya kapamıştı. Onun bu kanaati dokuz yıl sonra gerçekleşti ve Napolyon, İngiliz yumruğu altında göçtü.

Yukarıya aldığımız sözler, Pittin 1798 de ve Mısırın Fransızlar tarafından isgali sırasında söylediği bir nutuktandır. Büyük ve inadcı diplomat, Fransızlar aleyhine açtığı harbin siyasî zaruretlere olduğu kadar insanî düşüncelere de istinad ettiğini söylemek istiyor ve Napolyonun Mısırda: «Asker! Şu ehramın tepesinden kırk asır sizi seyrediyor» diye haykırmasına da cevab veriyor.

Pitt, eşi az gelir devlet adamlarındandır, yaman bir şahsiyettir. ***M. T. T.***

Habeş harbi daha 30 sene sürebilir!

Dört İtalyan tankı Habeş askerleri tarafından nasıl zaptedildi?

(Baştarafı 1 inci sahifede)

balarını İntransigeant gazetesinde şöyle anlatmaktadır:

«İtalya ile Habeşistan arasında, harb, otuz sene sürebilir.

Gülmeyiniz.

Bütün Habeş arazisi üzerinde uçtum; Ogaden ve Tigre mıntakasını gözden geçirdim; her iki ateş hattının da yanından geçtim; tabiatle cenkleşen, bütün kuvvetlerile uğraşan ve ellerindeki modern silâhları kullanan insanları gördüm.

Şiddetli muharebeler, İtalyan ileri hatlarında kanlı vuruşmalar oldu. Fakat, benim, gökyüzünden baktığım zaman keşfettiğim şey, bana, her türlü taarruzdan daha vahim göründü.

Habeşistanın şimali, 2,000, 3,000 metroluk sonu gelmiyen dağ silsilelerinden ve içinde orduların gömülüp kalması işten bile olmıyan derin boğazlardan mürekkebdir.

Cenubu ise, alabildiğine uzayıp giden çöllerden ibarettir. Burada, sanki memleketin içerisine kimseyi sokmamak için enine boyuna yetişmiş yabani ormanlar vardır.

Fransada bile misline tesadüf edilemiyecek kadar mükemmel olan tek yol, Habeşistanı, İngiliz Somalisine bağlıyan yoldur. Amerikan kamyonları bu yolda 80 kilometro süratle seferler yaparak, Habeşlere İngiliz ve Belçika malı silâh ve cepane taşıyorlar.

İtalyanların Tigrede yaptıkları ileri hareketi yüz kilometrodan fazla değildir.

Modern, motörleştirilmiş bir ordunun önünde, aşılmaz bir sed gibi yükselen bu dağ silsilesi, Atlas sıra dağlarile bile kıyas edilemez.

Buralarda ağır, yıpratıcı bir hava var. Hararet derecesi gölgede 55 derece.

Külliyetli bir kuvvetle, tam cepheden hücuma geçmek imkânsızdır. Tayyarelerin faaliyeti mahduddur. Transalfin tayyareler için hedef yoktur. Köyler, çamurdan yapılmış kulübelerden ibarettir. Tahrib edilecek sevkulceyş noktası, bomba atılacak cepanelik, imha edilecek ihtiyat malzeme mevcud değildir.

Cibuti - Adisababa demiryolu mukaddes gibidir. En süratli ve idaresi en kolay tanklar, güçlükle manevra yapıyor; dağlara hücum edemiyor ve boğazların sarp, kayalıklarla dolu yamaçlarından inemiyor.

İlk tayyare bombardımanlarının Habeşleri ürkütmüş olmasına mukabil, tanklardan çekinen Habeş askeri yoktur.

İmparatorun askerleri, ellerinde bıçaklarla tankların üstüne hücum ediyorlar.

İtalyan tanklarından dört tanesi, Habeşlerin eline bu şekilde geçmiştir. Bu tanklardan ikisi, istikşafa çıkmıştı. Bir kaç saat yol aldıktan sonra, içindeki efrad, insandan hâli gibi görünen bir mevkide, tanktan çıktılar, fakat on metro kadar açılınca, Habeşler tarafından kuşatıldılar. Göğüs göğse şiddetli bir çarpışma oldu. Bu sırada, tank şoförlerinden birisi kaçmağa ve tanga sığınmağa muvaffak olmuştu. Tangı hareket ettirdi. Fakat üç Habeş askeri derhal tangın üstüne sıçradılar ve öndeki pencereden uzanarak askerin kafasını kesiverdiler!

Aksama doğru, kaybolan tankları aramağa çıkan diğer iki tank, hemen hemen buna benzer bir usulle Habeşlerin eline geçti.»

Dil üzerinde çalışmalar

Güneş - Dil teorisi notları

Güneş mefhumlarile bağlı olan İslâvca «Yasnıy - Yasinu» ve «Zara - Zora» kelimelerinin etimolojisi

Bundan önceki makalemizde [1] türkçe «Yavruv» kökünden gelen birkaç İslavca kelimenin «Güneş - Dil Teorisi» bakımından etimolojik analizini göstermiştik. Bu makalemizde «Yasnıy = Yasen», ve «Zara = Zora» kelimelerini tetkik edeceğiz:

Önce bu İslavca kelimelerin manalarını tesbit edelim:

Yasnıy = Yasen: Parlak, açık, vazıh, beyaz, aydın [2].

Zara = Zora: Tan, fecir; ufukta hâsıl olan ışık, kızıllık, parlaklık, parlak [3].

Yasnıy = Yasen

Miklosichin «İslav dilleri etimoloji lûgati» nde izah edildiğine göre Yasnıy ve Kasen kelimeleri «Yasınû» kökündendir. Eski İslavcada «Yas'n» zıya ve parlak mânasına gelir. Yeni İslovence ve bulgarca «Yasen», sırpça «Yasan», çekçe «Yasnı», rusça ve okranyaca «Yasnıy» dır [4]. Kelimenin menşei belli değildir. Bütün İslav lûgatçileri bu kelimenin «Aryanî» bir kökten geldiğine inanırlar. Delil filân aramazlar...

Şimdi biz bu kelimenin «Güneş - Dil Teorisi» usullerine göre, etimolojik analizini yapalım:

(1) (2) (3) (4)
(Ay + as + ın + ıy)

(1) Ay: Köktür. Burada doğrudan doğruya «parlaklık» anlamınadır.

(2) As: Parlaklığın oldukça geniş bir sahada tecellisini gösterir.

(3) İn: Ektir. Bir süje veya objenin bitişiğinde bu geniş parlaklığı ifade eder.

(4) İy: Geniş aydınlığın bitişiğine gelen obje veya süjeyi gösterir.

«Güneş - Dil Teorisi» nin kanunu, bize bu İslavca kelimenin türkçe bir kökten geldiğini ispat ediyor. Fakat, bizim teorimiz yabancı dillerde bulduğu Türk köklerini tetkik ederken yalnız etimolojik analizle kanaat etmez. Tevsik için Türk lehçelerinin geniş varlığı içinde benzer kelimeler arar.

Bu yolda şu kelimeleri gösterebiliriz:

Yas: Yıldırım, şimşek [4].

Yaşın: Yıldırım, şimşek [5].

Yaşık: Güneş [6].

Ağ Ayas = Ayas Han: Parlak gök ilâhi [7].

Ayas: Açık, bulutsuz gün (hava) [8].

Ayaz: Ay aydınlığı, aylı gece, parlak, açık [9].

Yaşna: Şimşek çakmak, parlamak [10].

Bu türkçe kelimelerle İslavcadaki «Yasnıy», «Yasınu» ve «Yasen» kelimelerini karşılaştıralım:

İslavca sözler:

(1) (2) (3) (4)
Yasnıy: ay + as + ın + ıy
Yasınu: ay + as + ın + uğ
Yasnıy: ay + as + ın + ıy

Türkçe sözler:

Yaşna : ay + aş + an + ağ
Yaşın : ay + aş + ın + .
Yaşık : ay + aş + . + ık
Ayaş : ay + as + . + .
Ayaz : ay + az + . + .

Görülüyor ki bu kelimeler arasında mâna itibarile hiçbir fark olmadığı gibi, etimolojik analiz itibarile de fark ancak son iki ekin bulunup bulunmamasında ve (ş, s, z) seslerinin tebadüllerindedir ki bunun da kelimenin asıl analizinde büyük bir ehemmiyeti yoktur. İslav dillerinin etimolojisini yazanlar bu «Yasn» kökünün nereden geldiğini kestiremiyorlar. Yakut türkçesinde Ateş ilâhının sıfatı, yıldırım ve şimşek ilâhının adı olan «casın» kelimesi [*] de dikkate şayandır. «Yasn» kelimesinin kökü türkçe «Yasn» ve «Casın» kelimelerinin kökü olan türkçe bir söz olduğunda şüphe yoktur.

Zara = Zora

Miklosich'e göre bu kelimenin kökü «ZER» dir. «Parlaklık, fecir, tan, ufukta görülen kızıllık, göz bebeği, görmek...» gibi mânaları ifade eden birçok İslavca kelimeler bu kökten türemiştir. Fakat bu «Zer» ve «Zara» kelimelerinin menşei tayin edilemiyor.

Biz, bu kelimenin de «Güneş - Dil Teorisi» bakımından etimolojik analizini yapalım:

(1) (2) (3) (4)
ağ + az + ar + ağ

(1) Ağ: Köktür; doğrudan doğruya güneş veya aydınlık anlamınadır.

(2) Az: Kök mefhumunu henüz oldukça uzak bir sahada bulunduğunu anlatarak bu mefhumu üzerine alır.

(3) Ar: Aydınlığın bu uzak sahada takarrürünü bildiren ektir.

(4) Ağ: Manayı tamamlar, tayin eder.

Bu halde (Ağ + az + ar + ağ = ağazarağ = Zara) = oldukça uzak sahada güneş aydınlığının takarrür etmiş olduğunun ifadesidir ki fecir zamanında da güneş henüz görünmemiş ve oldukça uzak bir sahada kalmış ise de gelen ışıklar onun orada temerküz ve takarrürünü meydana çıkarmıştır.

İslavca «Zaro» kelimesile karşılaştıracağımız türkçe kelimelerin mânalarını tesbit edelim:

Sarık: Parlak, aydın, şafak, fecr [11].

Sara - : Tanyeri ağarmak [12].

Sarî - : Fecir, tan, şafak [13].

Carık-: Zıya, aydın, dünya [14].

Bunların ve evvelki yazımızda «zıya, nur» anlamına geldiği izah edilmiş olan «Yaruğ» kelimesinin etimolojik analizlerile «Zara» yı karşılaştıralım:

(1) (2) (3) (4)
Zara : ağ + az + ar + ağ
Yarug: ağ + ay + ar + ug
Carık : ağ + ac + ar + ık
Sarık : ağ + as + ar + ık
Sarı : ağ + as + ar + ığ

Görülüyor ki bu İslavca «Zara» yalnız semantik itibarile değil, fonetik bakımından da bu türkçe kelimelerin aynidir.

Miklosich'in dediği gibi kök ZER ise bu da, eski devirlerde Türklerden kültür alan moğolcadaki Zarâ «Sar» (ay) [15] kelimesinin İslav ağzına geçmiş şeklinden başka birşey değildir. Farsçadaki «Zer» (altın) kelimesi de bu kökten çıkmıştır. Türkçedeki «sarı, sarığ» kelimeleri de güneşin ve fecrin bariz rengi olması itibarile ayni kökten gelmişlerdir.

(1) «Ulus» gazetesinin 21/12/1935 tarihli nüshasına bakınız.

(2) Dal Kamusu, IV, 702; Miklosich, Etym. Wörter, der slavişhen Sprochen, S. 101.

(3) Dal, I, 644 - 648; Miklosich, 401.

(4) Radloff Lûgati III, 213, «Karayim lehçesi».

(5) Radloff Lûgati III, 264; Divanı Lûgat - it - Türk, I, 200.

(6) Radloff Lûgati III, 248, 257 «Çağatay, Uygur lehçeleri».

(7) A. V. Anuhim. Materili po Şamanstvu u Altaytsev, S. 72: «Ey ateş, sen Ayas hanın, Güneşin bir parçası sen»; Verbetskiy. «Altaylılar» 48.

(8) Radloff, I, 214; Divanı Lûgat-it-Türk, I, III.

(9) Radloff, I, 215.

(10) Radloff, III, 250.

(*) Pekarski, Yakut Dili Lûgati, s. 801

(11), (12), (13) Pekarski, Yakut Dili Lûgati, 2112, 2110, 2094.

(14) Radloff, IV, 29.

(15) B. Vldimirtsev. Moğol yazı dilinin mukayeseleri grameri, Leningrad 1229, S. 321.

BUGÜN DE BU..

Balıkçının dedikleri

Boğaziçinde oturduğumuz zamandan tanırım. Ben çocukken o delikanlıydı. Şimdi o, benden genc görünüyor. Denizin iode dolu sağlam havası, muntazam ve daima açıkta geçmiş bir hayat, ihtiyarlığın pençesinden onu korumuş.

Dedesi, babası balıkçıymışlar. Zenaatini onlardan miras yemiş. Kulakları lâkırdıları ayanbeyan seçmeğe başladığı anda, ilk duyduğu kelimeler balık isimleri olmuş. Fena havalarda, babasının alamanasile denize açılamadığı günler, evde ağ örmek, olta yapmak, zoka parlatmakla oyalanmış.

Boğaziçinin öylesine kaşarlanmış kurdu ki, Balıkçılık Enstitüsünün en kodaman profesörünü Karadeniz Boğazına kadar götürür, tek bir istavrit avlandırmadan geriye getirir.

Hangi balığın, hangi mevsimde, hangi sularda gizlendiğini bilir. Lüferi, kalkanı, pisiyi, levreği, barbunyayı, tekiri, her istediği anda elile koymuş gibi bulur.

Bir zamanlar hali, vakti yerindeydi. Oturduğu evi, yalnız bir mevsimde tuttuğu uskumrunun parasile satın almıştı.. Hey gidi günler, hey!

Geçenlerde, Balıkhanenin oralarda rasladım. Keyfi pek yerinde gibi değildi. hal, hatır sordum:

— Kulak asma! dedi. Bizim işler bozuldu.

— Neden? Balık çıkmıyor mu?

— Çıkıyor amma, para ettiği yok.

— Yiyen mi azaldı?

— Besbelli öyle. Muharebede halkın ağzının tadı bozuldu.. Hâlâ o bozukluktur gidiyor.

— Parasızlık.

— Yok! Ahalide para olmasına, para var. Bizden başka bütün esnaf azçok iş görüyorlar. Lâkin balık yiyen kalmadı.

— Sebebi nedir acaba? Sen ne düşünüyorsun?

— İnsanlar yemek yemesini unuttular. Eski zamanın ince zevkli, ağzının tadını, midesinin kıymetini bilir adamları kalmadı. Şimdikiler ne olsa atıştırıyorlar. İyiyi kötüden ayırd eden yok. Eski ev kadınları kocalarını eve, kendilerine boğazlarından bağlarlardı. Mevsiminde, bir mayonezli levrek, bir kefal dondurması, bir lüfer iskarası en zorlu karıkoca kavgasını bastırırdı. Şimdi..

İçini çekti..

— Şimdi.. Boğazdan kesip süse, ziynete veriyorlar. Barbunyayı tekirden, uskumruyu kolyozdan, izmariti istrongilodan farkeden beri gelsin! Kalmadı, kalmadı, vesselâm!

Gün oluyor.. Sana yalan, bana gerçek.. Tuttuğum balığı gerisin geriye denize atıyorum. Neden? Zira nadan kimselerin eline düşecek, kıymeti bilinmiyecek, ziyan olacak ta ondan. Öyle ya: yemesini bilmiyen, pişirmesini nereden bilecek?.

Elile, orada, sokağın kenarında yığılı torikleri işaret edip devam etti:

— Nah! Bugünün insanlarına yakışan balık! Allah ta böyle takdir ediyor ki, bundan başka birşey tuttuğumuz yok bugünlerde.. Ah, eski insanlar!. Eski balık meraklıları!.. Haydi, Allaha emanet ol!.

Ve yürüdü, gitti.

Ercümend Ekrem TALU

Yazan : **Stefan Zweig**

LEOPORELLA

Çeviren : **E. Ekrem Talu**

Küçük roman : 6

— Bu iş senin de hoşuna gitmedi amma, Cenzi.. dedi; ne yapalım? Başa gelen çekilir!.

O dakika, Crencencein altüst olmuş ve durmuş simasında bir hareket oldu. Tacanevinden kopan şiddetli bir ıspazmosla, solgun yanaklarına yeniden renk geldi. İçinde haşin nabız atmalarile yavaş yavaş teneffüs edilen birşey yükseliyordu. Sarfettiği gayretin zorile göğsü titriyordu. Nihayet, o yükselen şey dudaklarına kadar çıkabildi. Dişlerini kısarak, ıslık çalar gibi:

— Var.. Yapılacak iş var, amma.. diye mırıldandı.

Bu sözler ,tüfek namlusunundan fırlıyan bir kurşun hızile çıkmıştı. Ve hemen bunu müteakib, yüzü öyle fena, öyle karanlık bir enerji ile takallüs etti ki, Baron, gayriihtiyari geriledi.

Fakat Crescence artık çekilmiş ve eline geçirdiği bakır bir havanı oğmağa başlamıştı. O kadar hırsla ki parmaklarını kıracak sanırdınız.

***

Madamın dönmesile beraber, evin içinde yeniden fırtınalar koptu, kapılar vuruldu, odalar çınladı, geçen günlerin ılık ve ferah havası dağıldı, gitti.

Ya konukomşunun dedikoduları, yahud ki imzasız mektublarla, kocasının çapkınlığından haberdar edilmiş olduğu için ve belki de onun, ademi memnuniyetini gizlemiyerek kendisini fena karşılamış olması yüzünden yese düşen kadının gergin sinirleri üzerinde iki aylık sanatoryum hayatının hiçbir tesiri olmamış gibiydi. Gene ağlama buhranları, tehdidler ve hiddet sahnelerile eskisi gibi terafük ediyordu. Karıkoca arasındaki münasebat gittikçe, dayanılmaz bir hal almıştı. Bununla beraber, karısının sitemkârane hücumları karşısında Baron, mutad nezaketinden ayrılmıyor ve karısı, ailesine yazıp şikâyet etmek ve yahud ki kendisini bırakıp kaçmakla tehdid ettikçe ya cevab vermekten içtinab ediyor ve yahud ki onu teskin için elinden geleni yapıyordu. Ancak bu tarzı hareket, kendini hâmisiz bilen ve muhitinde gizli bir husumet hisseden bu kadının asabiyetini son haddine çıkarıyordu.

Crescence'a gelince, evvelce olduğu gibi sükûtîliğini ele almıştı. Lâkin bu seferki sükûtîlik mütecaviz ve tehlikeli olmuştu. Evvelâ, hanımı geldiği zaman, mutfağından dışarıya kat'iyyen çıkmak istememiş, ve o, gelmediğini görüp te kendisini çağırınca, bu defa da selâm vermekten imtina etmişti. Omuzları, saldırmağa müheyya bir halde ileriye doğru çıkık, dimdik durarak, madamın sualleri ne öyle ters ters karşılık vermişti ki kadın, sinirlenip başını çevirmişti; ve tam bu esnada, kindar bir bakışın kendisini sırtından hançerlediğinin farkında bile olmamıştı.

Madam geldi geleli, Crescence, hak larının çiğnenmiş olduğuna kaildi. İçine bütün ruhile bütün ihtirasını kattığı hududsuz bir inkiyadın tadını tattıktan sonra, tekrardan mutfağına iade edilmiş ve fazla olarak o sevimli Leoporella adından mahrum bırakılmış değil miydi? Zira, Baron, karısının önünde Crescence'a en ufak bir teveccüh nişanesi göstermekten tabiatile müçtenibdi. Maahaza bazan, çok şiddetli bir kavgadan sonra, biraz nefes almak ihtiyacını duyduğu zaman usulcacık mutfağa girip, bir iskemleye kendini atarak: «Öf! Artık illâllah!.» dediği oluyordu.

Fazla bir tazyikın yükü altında, tapındığı efendisinin, kendisine iltica eylediği bu anlar, Leoporella için en mes'ud anlardı. Hiçbir vakit cevab vermek, yahud ki bir teselli kelimesi söylemek cür'etini göstermiyordu. Yalnız bazı defa, merhamet dolu nazarlarını mabuduna tevcih etmekle iktifa ediyor ve bu sakitane bakış ona da iyi geliyordu. Lâkin Baron mutfaktan uzaklaşınca Crescence'ın alnında yeniden bir hiddet çizgisi beliriyordu ve o zaman, o, hantal ellerile ya bir et parçasını mıncıklıyor, yahud ki öfkesini, hırsla ovduğu tencerelerden alıyordu.

Böyle bir hava içerisinde, nihayet, iş olacağına vardı: Beklenilen fırtına kopuverdi. Hassaten şiddetli bir kavga esnasında, biçak kemiğine dayanan Baron her zamanki muti ve mütevazı çocuk tavrını terkle hiddetten köpürerek:

— Artık bu kadarı fazla!

Diye bağırdı ve kapıyı vurduğu gibi, bütün camları şangırdatarak çıktı. Olanca kanı başına çıkmış, öfkeden tirtir titrer bir halde kendini mutfağa attı ve kurulmuş bir yay gibi ihtizaz eden Crescence'a şu emri fırlattı:

— Şimdi bavulumla tüfeğimi hazırla! Bir hafta için ava gidiyorum. Bu cehennemde şeytan olsa oturmaz. Buna bir nihayet vermeli!

Crescence hayran, yüzüne baktı: Efendiliğini gene eline almıştı!. Ve güle - rek:

— Haklısınız, mösyö! dedi. Bu hallere, gerçekten, nihayet vermek lâzım!

Pürtelâş, o odadan o odaya koştu, dolabların içinden, masaların üzerinden, efendisine neler lâzımsa topladı, yerleştirdi. Sonra da, bavulla tüfeği arabaya kadar bizzat taşıdı. Lâkin Baron kendisine teşekkür etmeğe hazırlanırken, birdenbire, bakışlarına bir ürkeklik geldi. Hizmetçi karının büzülmüş dudakların - da, her seferinde kendisini böyle ürküten ve şikârının üzerine atılmağa hazırlanan hayvanların takallüsünü hatırlatan sinsi bir tebessüm dolaşıyordu.

Biran içinde Crescence tabiî halini almış, boğuk bir sesle, teklifsizcesine mırıldanıyordu:

— Güle güle gidin mösyö... Ve kat'iyyen merak etmeyin. Ben icab edeni yaparım!

***

Üç gün sonra Baron, aldığı bir telgraf üzerine avdan döndü. İstasyonda, kendisini amcasının oğlu karşıladı. Onun sinirli ve üzüntülü halinden, hoşa gitmiyecek bir vak'anın hâdis olmuş olacağını anladı. Kısacık bir girizgâhtan sonra, karısının o sabah yatağında cansız olarak bulunmuş olduğunu öğrendi. Ölüm, havagazile tesemmümden ileri gelmişti. Amcasının oğlu: «Maalesef, buna kazadır denilemez zira mayıs ayındayız ve çoktanberidir de havagazi sobasının kullanıldığı yoktur..» diyordu. Biçare kadının bir gece evvel veronal yutmuş olması da kendi canına kasdetmek hususundaki niyetini teyid ediyordu. Bundan başka, o gece evin içinde bir başına kalmış ve geç vakit, şüphesiz gaz musluğunu açmak maksadile, sofalarda dolaşan hanımının ayak seslerini duymuş olan ahçı karının şehadeti de intihar şüphesini kuvvetlendirecek mahiyette idi. Bu sebebledir ki, vak'a mahalline gelen tabibi adli de, kaza ihtimalini red ve raporunda intihardan bahseyelmisti.

(Arkası var)

MAREŞAL ALLENBY TENKİD EDİYOR!

Ingiliz ordusu, Imparatorluğu müdafaaya kâfi değildir!

«Anavatanı koruma sistemimiz bel bağlanacak vaziyetten çok uzaktır. Malzememiz noksan ve eski, Territorial ordu çok zayıftır»

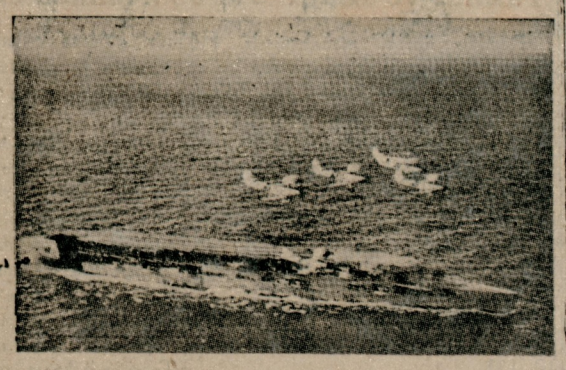

İngiliz tayyare gemisi Furioustan uçan filolar

İngiltere sulh zamanında bol bol silâhlanmalıdır

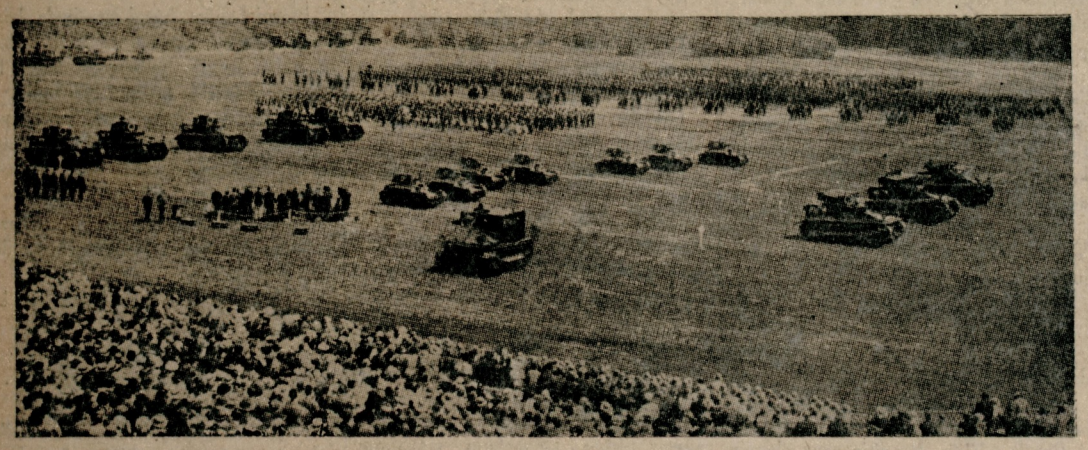

Mareşal Allenbynin noksansız gördüğü İngiliz kara kuvvetlerinden tank kıt'aları

Yazan; Mareşal Allenby

Mösyö Baldvin, müdafaa kuvvetlerinin modernleştirilmesi icab ettiğini söyledi. Bu zaruret ordu için olduğu kadar bahriye ve hava kuvvetleri için de varidir. Bu makalenin gayesi, bu zaruretin ne derece âcil ve mühim olduğunu ispat etmektir.

Halk, ordu bütçesinin, her sene 40 milyon lira yuttuğunu görüyor ve bu para çok fazla görünüyor. Tekaüd maaşları için 8 milyon, ücretler için 10 milyon İngiliz lirasına ihtiyaç olduğunu, efradın yiyeceği, giyeceği, iskânı ilâh. için sarfedilen milyonları da tenzil edince, «orduyu modernleştirmek» üzere elde bir milyon lira kadar birşey kaldığını halk bilmez.

Bununla beraber, takriben 1700 kişilik bir hücum arabası livasını teçhiz ve yedek malzemesini temin etmek, en az 3 milyon liraya bağlıdır.

***

Okuyucular, motörleştirme, telsiz işaretleri ve hava hücumlarına karşı müdafaa sahalarındaki yeni teknikleri bilir; fakat, küçük İngiliz ordusunu öteki orduların seviyesinde bulundurmak için nekadar azim masraflara ihtiyaç olduğunu belki tahmin edemez.

Ordumuzun madern bir tensika tâbi tutulması için gereken tahsisatı vermek bugüne kadar imkânsız görüldüğü halde, öteki milletler, ordularını nizama sokmak için yüz milyonlarca lira sarfetmişlerdir.

Ordumuzun, sulh zamanında vazifesini yapmağa fazlasile kâfi olduğunu ve nazik zamanlarda, Harbi Umumide olduğu gibi sivillerden mürekkeb muazzam kıt'alar teşkil etmenin daima mümkün bulunduğunu düşünmek insana teselli verebilir. Efrad topladık diyelim, malzemeyi ne yapacağız?

Modern sevkulceyş, harblerin ilk safhalarında süratli harekete geçmeği icab ettiriyor ki, bu da, «zaman âmili» ni daha kıymetli bir hale getirmektedir. Mühimmat imali çapraşık bir iştir ve yola girmesi aylara mütevakkıftır; topların, tankların, ve harb zamanında varlığı meşrut olan fennî âletlerden çoğunun imalinde de, ayni mülâhazalar yer bulur.

Bunda iki hal çaresi vardır. Muazzam ihtiyat stoklar bulundurmak, yahud, fabrikaların muvakkaten millileştirilmesi için plânlar hazırlıyarak, lüzumu halinde, bunlardan büyük bir kısmını harb malzemesi imaline çabucak tahsis etmek. Bu ikinci şık, son yıllar içinde, yabancı memleketlerde, derin tetkiklere mevzu teşkil etmiştir.

***

İngilterenin zayıf, muntazam ordusu, ihtiyat ordusu ve bu ihtiyat orduya yardım edecek olan Territorial ordusu (İngilterenin bir nevi ihtiyat ordusu) gözönüne getirilecek olursa, Büyük Britanyanın halihazırdaki ihtiyaçları, kâfi derecede âşikâr olarak görülür.

210,000 kişiyi bulan muntazam ordumuz, kürenin dört tarafına dağıtılmıştır. Bunun takriben yarısı İngilterededir; öteki yarısı, Hindistan, Mısır, Çin, Malezya, Malta ve diğer «müstemleke karargâhları» için lüzumu olan kuvveti temin etmektedir.

Muntazam ordunun başlıca rolü, bu deniz aşırı karargâhlara lâzım olan efradı sağlamaktır. Üssübahriler, icabı şekline sahil ve hava müdafaa sistemlerile muhafaza altına alınmalıdır; çünkü, deniz kuvvetlerinin, emniyet içinde çalışması ve İmparatorluğun deniz ticaret yollarını emniyet altına alması lâzımdır.

Dahili emniyetin sağlanması, mahalli ticaretin ve menfaatlerin korunması ve himayesi Büyük Britanya tarafından taahhüd edilmiş olan bu memleketlerin müdafaası için, karargâhlar şarttır. Bu memleketlerden murad, başlıca Hindistan, Mısır ve Sûdandır.

Ordunun ikinci rolü, bizzat Büyük Britanyanın müdafaası hususunda, deniz ve hava kuvvetlerile birlik olarak hareket etmektir. Hava hücumlarına karşı kuvvetli bir müdafaa tertibatı ve tayyarelere karşı kuvvetli projektör teçhizatı olmadıkça, Royal Air Force filotillâları, iyi şerait içinde çalışamazlar.

Ordunun üçüncü derecede vazifesi de, ihtiyac halinde, deniz aşırı karargâhlara takviye kıt'aları ve gene lüzum görüldükte, harb zamanında, kürenin herhangi bir noktasına kuvvei seferiye götürmektir.

Bu vazifelerden ikisini yapmak hususundaki kifayetsizlik âşikârdır. Sahil müdafaa sistemimizin en büyük kısmı azçok eski usuldedir. Tayyare hücumlarına karşı ana vatan müdafaa sistemimiz itminan verecek mahiyette değildir ve bu sistemin müessir telâkki edilebilecek hale gelmesi için de muazzam mesai sarfetmek zarureti vardır.

Ordunun üçüncü mühim vazifesi, İmparatorluğun, nekadar uzak olursa olsun herhangi bir noktasına süratle sevkedilmeğe ve arsıulusal taahhüdlerimizi ifa etmek üzere Avrupada müdahalede bulunmağa elverişli bir askerî kuvvet teşkilini icab etmektedir.

Askerî kuvvetlerimizin, bu gibi ahvalde, müessir surette faaliyette bulunmaları için, bu kuvvetlerin kabil olduğu kadar kısa bir zaman zarfında seferber edilip harbe hazır bir vaziyete getirilebilmeleri lâzımdır.

Fazla olarak, bu kuvvetler, en modern ve tam malzeme ile teçhiz edilmelidir.

Ve nihayet, yeni kur'a efradının talim devresinde, ve fabrikalarımız, kâfi derecede süratle harb malzemesi imaline başlayıncıya kadar, boşlukları doldurabilmek üzere, gerek efrad, gerek malzeme ve hususile mühimmat bakımından, ihtiyaca yetecek kadar ihtiyat bulundurmalıyız.

***

Halihazırda Büyük Britanyada bulunan muntazam ordu, birçok süvari ve piyade alaylarının, Büyük Harbin sonunda lâğvedilmesi dolayısile, 1914 dekine nazaran hissedilecek derecede ufaktır. Denizaşırı memleketlerdeki karargâhlar, meselâ Filistin ve Singapurda olduğu gibi, son derece artmıştır.

Şu halde, anavatan ordumuz, icabında, 1914 te ihtiyac görülen sayıya müsavi nisbette fırka çıkaramaz. Fakat, asrî ordular ve makineleştirilmiş nakliye vasıtaları sayesinde, bu sayı azlığını, büyük bir taarruz kudreti ve hareket kabiliyetile, geniş bir mikyasta, telâfi edebiliriz.

Maamafih, bu şekildeki cüzütamların modern vesaite malik düşmanlarla harbedildiği takdirde zafer kazanabilmeleri için, modern ve tam teçhizata, kâfi derecede ihtiyat malzemeye sahib olmaları şarttır. Muntazam ordu teşkili ihtiyaclarımıza kâfi değildir. Kolordularımızdan hiçbirisi, seferberlik halinde, muhtac olacağımız cüzütamları ve ihtiyatları tam olarak temin edemiyecektir.

Malzemeye gelince, son on sene zarfında alâka uyandıracak birçok tecrübeler yapılmış olmasına ve teknik terakki noktai nazarından, diğer milletlere nazaran ileride değilsek bile onlara müsavi seviyede olduğumuzu çekinmeden söyliyebilecek vaziyette bulunmamıza rağmen, orduda, acele çaresine bakılması icab eden bazı noksanlıklar görülmektedir.

Son senelerin askerî manevralarında hazır bulunanlar, meselâ henüz kullanılmağa başlanmıyan tayyare topları gibi birinci derecede ehemmiyetli silâhları gösteren filâmaların çokluğunu hiç şüphesiz gözden kaçırmamışlardır.

Efrad sayısı bakımından, yabancı milletlere yetişmek veya onların derecesine çıkmağı ümid edememekle beraber, bu hâdise, elimizde bulunabilecek mahdud vücudlerin malzemesini modernleştirmek keyfiyetinin nekadar ehemmiyetle telâkki edilmesi lâzım geldiğini göstermektedir.

***

Hulâsa, ordumuz, kabil olduğu kadar müteharrik ve kabil olduğu kadar taarruz kudretine sahib olmak lâzımdır.

Bugün, hareket kabiliyeti, hâdisatın bizi kabule mecbur ettiği motörleşme ve makineleşme sözlerile müteradif olmuştur. Uzun yıllardanberi askerî nakliye teşkilâtımızın belkemiği olan hafif nakliye hayvanları, gitgide büsbütün kaybolmaktadır.

Ordumuzda, askerî nakliye işlerini beygirle yapmak sistemini şimdi muhafaza tecrübesine kalkışacak olursa, her ay, bilhassa bu işe yarıyan tipten 6000 ilâ 80000 beygir getirtmemiz icab edecektir ki, bu da, beşer vüs'atinin fevkinde bir iş olur. Çünkü, dünya beygir piyasası gitgide daralmakta ve hayvan nakli için bilhassa inşa edilen gemiler, pek pek 500 beygir taşıyabilmektedir.

Orduyu makineleştirmek, bizim için, birinci derecede zaruretlerden biridir. Fakat, bu da, başlıbaşına kâfi bir iş değildir. Arsıulusal konferanslarda tesbit edilen nisbetlere uygun teçhizatlı harb aralarının, istikbal harblerinde mühim bir rol oynıyacaklarına şüphe yoktur.

Kâfi miktarda tank tedarik etmemiz şarttır. Hücum arabaları bölüklerimiz, kazandıkları şöhretle iftihar etseler yeridir. Elimizdeki hücum arabalarının tipleri, bütün diğer devletlerin kabul ettikleri tiplere müsavi, belki de onlardan üstündür.

Fakat, hücum arabası fırkalarımızın çoğu, harb zamanında ne dereceye kadar işe yarıyacakları şüpheli makinelerle talim göreceklerdir.

Bundan başka, anti - tank tüfekler ve toplar da yaptırmalıyız. Son büyük manevralar esnasında da görüldüğü üzere, ordu bu silâhlardan tamamen mahrumdur. Daha başka zarurî birçok silâhlar hakkında da ayni vaziyet vardır.

***

Muntazam ordumuz, ancak, seferber bir İngiliz ordusunun ileri kısmını teşkil edebilecek ve sadece dört veya beş fırkadan ibaret olduğu için, mahdud bir müddet dayanmaktan başka birşey yapamıyacaktır.

Muntazam orduyu kabil olduğu kadar süratle, daimî olmıyan mevcudlerle takviye etmek için tertibat almalıyız.

Şimdi, Territorial orduya geliyoruz. Bu ordu, bugün, nazarî mevcudünden yüzde otuz ve Büyük Harbden evvelkine nazaran yüzde elli aşağıdır.

Muntazam ordu malzeme cihetinden sıkıntıda, fakat Territorial ordu daha beter bir vaziyettedir.

Territorial orduda bugün tek bir tank yoktur. Nakliye vasıtaları ve silâhları, sulh zamanında talim yapabilmesini sağlamağa ancak yetecek kadardır.

Bugünkü şerait dahilinde, Territorial ordunun, sadece sefere girmeğe değil, seferde kalmağa da elverişli, baştanbaşa mücehhez ve kâfi derecede ihtiyata malik bir tek fırka çıkarabilmesi aylara mütevakkıftır.

Bu orduya daha ehemmiyetli yardımlarda bulunulacak olursa, askerî teşkilâtımızın yapısını son derece ıslah edecek terakkiler elde etmesi temin edilmiş olacaktır.

Ve nihayet, mühimmat, silâh ve teçhizat ihtiyatı meselesine geliyoruz ki, bu, harb zamanındaki endüstri teşkilâtı meselesine sıkı surette bağlıdır.

Bu memlekette, derhal harb malzemesi imal edebilecek müesseseleri beş parmakla saymak kabildir. Bunların imalâtının mecmuu, bir harb ilân edildiğinin ertesi günü, muntazam ordumuzun cüz'i bir kısmını teslih edebilir.

Şu halde, yapılacak yegâne iş, Fransanın izinde yürümek ve harb malzemesi imalâtını, sulh zamanında yoluna koymaktır. Esasen, Almanyada, Amerikada, daha doğrusu, endüstriyel bakımdan inkişaf eden bütün memleketlerde, asgarî zaman zarfında ve makinelerde asgarî tadilâtla, başka eşya imal etmek sistemlerinin tetkikine girişilmiştir. Bizim de bunu yapmamız lâzımdır.

Bu kabil plânlar mevcud olmadıkça, harb malzemesi imalini intizama sokmak için aylar, hatta seneler kaybetmek tehlikesi vardır. Harb zamanında, İngilterede ihdas edilen Mühimmat Nezaretinin tarihçesini okuyanlar, Nezaretin yeni mühimmat fabrikalarına verdiği ilk siparişlerin tarihile, işe yarıyacak miktarda mermi çıkmağa başladığı tarih arasında bir seneden fazla zaman geçtiğini görmüslerdir.

Son on sene zarfında askerî teçhizat ve hazırlık için sarfettiğimiz para Cenubî Amerikanın küçük bir cumhuriyetine ya yetişir ya yetişmezdi.

Biz asker bir millet değiliz ve sulh zamanında, büyük bir orduyu seferî halde tutmağa ne niyetimiz vardır, ne de vesaitimiz müsaiddir. Fakat, hiç olmazsa, elimizdeki ordunun, kabil olduğu kadar iyi teşkilâtlı ve kuvvetli olması ve günün birinde, genc askerlerimizi, tarihte karışmış bir devirden kalma teçhizatla harbe göndermek mecburiyetinde kalmamaklığımız için ne yapmak lâzımsa yapalım.»

Turing Kulüb

Komisyona verilmek üzere bir rapor hazırlandı

Memleketimizde turizm işini esaslı bir şekilde halledecek tedbir ve kararlar almak üzere muhtelif Vekâletlerle Türkofis ve Turing Kulüb delegelerinden teşekkül ederek Ankarada toplantılarına devam eden turizm umumî komisyonu önümüzdeki hafta içinde son içtimaını yapacaktır.

Turizm heyeti bayramdan evvel yaptığı bir toplantıda turistlere gösterilecek kolaylıklar, memlekete fazla turist celbi için alınan tedbirler, turistik şehirlerimizde yapılacak tesisat ve teşkilât hakkında Türkofis tarafından hazırlanmış olan raporu tetkik etmiş ve senelerdenberi turizm işile yakından meşgul olan Türkiye Turing Kulübünün de bu vadide bir proje hazırlamasını da kararlaştırmıştı.

Bu karar üzerine şehrimize dönen Turing Kulüb murahhası Şükrü Âli vaziyeti idare heyetine anlatmış ve kulüb tarafından da turizm meselemizin esasından halli için bir rapor hazırlanarak komisyon azalarına gönderilmiştir.

Şükrü Âli önümüzdeki pazar günü Ankaraya gidecektir.

HALKEVİNDE

Bakırköyünde Halkevi açılacak

Bu yıl Bakırköyünde de bir Halkevi açılması takarrür etmiştir. Bu maksadla Bakırköy Halk Partisi tarafından hasılatı bu işe sarfedilmek üzere bu ayın 11 inci günü Bakırköy bez fabrikası salonlarında bir balo verilecektir.

Tarih araştırmaları

Haçlı ordusunu Niyeboluda nasıl yenmiştik?

Fransız şövalyelerinin mağlûbiyeti tam bir bozguna inkılâb etti, biraz sonra Haçlı ordusu 20,000 ölü bırakarak kaçıyordu

— 2 —

O gün Macar Kralı Sigismundun maiyetinde 70,000 kişi vardı. Kral, Tarjan köprüsünden Tunayı geçti. Vidin tarafına döndü. Ve burayı zaptetti. Kahovada da Türklerle zorlukla muharebeyi kazanmağa muvaffak oldu.

12 eylûlde bütün Haçlı ordusu Niyebolu kalesinin siperleri karşısında idi. Kaleyi Türk serhad beylerinden ihtiyar Toğan Bey müdafaa ediyordu. Maiyetindeki erler de kendi dilâverleriydi. Macar Kralı, kalenin kuşatılmasını emretti. Birçok hücumlar yapıldı. Hiç biri para etmedi. Hıristiyan ordusunun Balkana doğru yürüyüşünü ihtiyar Toğan Bey durdurdu.

27 eylûlde, hıristiyan ordusunun karargâhına korkunc bir habar geldi: Beyazıd Bey Niyeboluyu kurtarmak için geliyordu. Buna kimse inanmadı. Fakat sonunda bu haberin doğru olduğuna kendileri de inandılar.

Beyazıd Bey, Bizans İmparatoruna gönderilen bir mektubu ele geçirmişti. Bu mektubda Macar Kralı Sigismundun İstanbul üzerine yürüdüğü yazılı idi. Bizans, Beyazıd Bey için, çantada keklik mesabesinde idi. Ordusunu derhal İstanbul önünden kaldırdı. Balkanlara doğru yol aldı. Şıpka geçidinden geçti. Niyebolu yolunu tuttu.

Bu müthiş tehlike karşısında Macar Kralı şaşırdı. Çünkü orduda ihtilâf hüküm sürüyordu. Sigismund bütün serdarları topladı. Bir harb meclisi kurdu. Orada muharebe nizamı ve muharebe plânı görüşüldü. Kralın düşüncesine göre Mirçe kendi askerlerile ilkevvel muharebeye başlıyacaktı. Fransızlar buna karşı durdular, ilk safta savaşmak şerefinin kendilerine verilmesini istediler. Vakıâ Mareşal Boucicaut görmüş olduğu tecrübelere güvenerek buna itiraz ettiyse de, Fransızların çoğu, ezcümle Kont dö Eu ve Nevers birdenbire paladılar ve ilkönce muharebeye başka asker sokulacak olursa, bunun Fransız ve Burgonya erkânına karşı bir hakaret olacağını ileri sürdüler ve nihayet onların dedikleri oldu.

Muharebe nizamı şöyle tertib edildi: Birinci safta Fransız ve Burgonya şövalyeleri, ikinci safta Bohemyalılarla Bosnaklar, üçüncü safta Almanlar, Macarlar, İngilizler ve saire. Sağ cenahta Rumenlerle Mirçe, sol cenahta Hırvatlarla beraber Stefan Laskoviçi. Emirde şöyle deniyordu:

Bu kıt'alar bu muharebe nizamında durarak Türklerin Tuna ile Osma suyu arasındaki düzlüğe gelmesini bekliyecekler...

27 eylûl aksamı, Beyazıd Beyin ordusu Niyeboludan yedi kilometro uzakta, büyük bir ordugâhta toplanmıştı. Sabah olur olmaz muharebeye hazırdı. Beyazıd Bey 20 - 30 bin Yeniçeri ile muharebe nizamının tam merkezinde idi. Etrafı 30,000 sipahi ile çevrili idi. Arkasındaki sıra tepelerin gerisinde 25,000 atlı saklı idi.

Fransız şövalyeleri kabadayılıklarını göstermek istediler. Birdenbire coştular. Hücum emrini bile beklemeden şiddetli bir savletle Türk süvarilerinin ilk sıralarına hücum ettiler. Gözlerine o noktayı kestirmişlerdi. Öyle bir şevkle ileri atıldılar ki, Türkler birdenbire geri çekildiler. Şövalyeler, bundan cesarete gelerek, atlarını geride bıraktılar. Bu sefer yaya ilerlemeğe başladılar. Kazık siperleri yıktılar. Yeniçerilerin üzerine öyle bir savletle atıldılar ki, Yeniçeriler geriledilerler, Türk atlıları da çekildiler.

Fransız şövalyelerinin yapacakları şey, geriye dönüp atlarına binmek ve şiddetli bir takib hareketi yapmaktı. Fakat onlar kör körüne, yaya olarak, ileri atıldılar.

Yıldırım Beyazıdın Viyana müzesinde bulunan bir resmi

Beyazıd Bey, uzaktan, bu avanakça ilerleyişi gördü ve hoşuna gitti. Bütün ihtiyat kuvvetini peşine takarak üzerlerine atıldı. Hepsini sıkı bir çember içine almak ve tek bir nefer kalmayıncıya kadar kılıcdan geçirmek kabildi. Beyazıd Bey bu fırsatı kaçırmadı. Mağrur Fransız zadegânı muharebe meydanında yerlere serildi. Kont dö Nevers, Kont dö Eu ve Mareşal Boucicaut Türklerin eline geçtiler. Schiltenberger de beraber...

Zaten artık Macar Kralının muharebeye devam etmesinin imkânı yoktu. İlk savletin Türk yumruğu altında parçalanması Almanları, İngilizleri, İtalyanları, Bohemyalıları ve Hırvatları dehşet içinde bıraktı. Bu sefer sipahiler, onlar üzerine atıldı. Mirçe karşı durayım diye çok uğraştı; fakat birşey yapamadı. Sol cenahta Hırvatlara kumanda eden Stefan Laskoviçi bütün Hırvatları peşine takarak muharebe meydanından kaçtı ve Macar Kralına karşı yaptığı günahı kellesile ödedi.

Macar Kralı Sigismund Macarlar, Bohemyalılar ve Almanlarla beraber başını kurtarmanın çaresine bakıyordu. İmkânı var mıydı? Türkler, yıldırım gibi üzerlerine atıldılar. Savaş azimlerile hepsini yere serdiler. Boğaz boğaza bir savaş ortalığı kana boyadı. Binlerce hıristiyan süvarileri yatağanlar altında yerlere serildiler...

Türkler, düşmanın bütün muharebe saflarını parçaladılar. Macar Kralı Sigismunda hücum ettiler. Onu tanımadılar, yerine başka bir kontu yere serdiler.

Türklerin hücumu müthişti. Macar Kralı nasıl kurtulacağını düşünüyordu. Haçlı ordusunun işi bitmişti. Bozgunluk, tamdı. Haçlı şövalyelerden 20,000 kişi yerlere serilmiş yatıyordu. Türklerden de oldukça telefat vardı. Beyazıd Bey buna dayanamadı. Bütün esirlerin kılıçtan geçirilmesini emretti. Yalnız, bu feláketten Kont dö Merersi ve Konnetable dö Euyü ve Mareşal Boucicaut ile Schiltenbergeri affetti ve bunları Mihalice gönderdi.

Macar Kralı ile öbür kontlar, güç belâ, Tunaya kadar gelebildiler. Orada yağmur gibi yağan oklar altında bir kayığa bindiler ve bir Venedik gemisine atlıyarak Dalmaçya kıyılarına çıktılar. Oradan, bin müşkülât içinde Macaristana gelebildiler.

İşte, Türkler Haçlı seferini Niyeboluda böyle püskürttüler ve bütün hıristiyan âlemini yaslar içinde bıraktılar.

AHMED REFİK

Tabiatin garib cilveleri

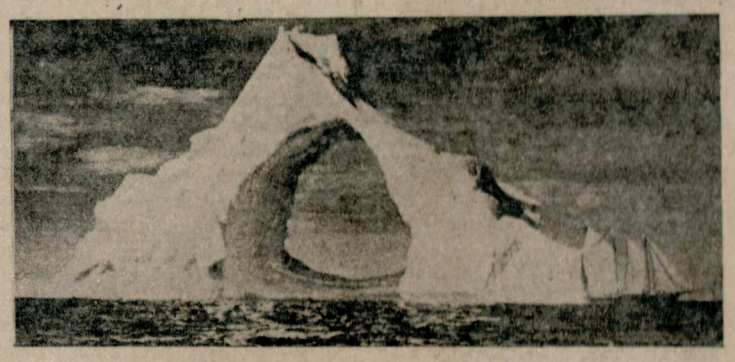

Şu gördüğünüz manzara Şimal Kutbuna yakın Gröenland arazisi kıyılarında hâsıl olmuştur. Yanındaki gemi ile ölçüldüğü zaman bu buz adasının ne kadar büyük olduğu pek mükemmel meydana çıkmaktadır. Sıcak su cereyanları buz adasının ortasını yalaya yalaya bu deliği husule getirmişler ve adanın üstü muazzam bir kemer şeklinde kalmıştır. Mahsus yapılmak istense nihayetsiz müşküllere tesadüf edilecek olan böyle bir harikayı bazan tabiat kendiliğinden gayet kolaylıkla vücude getiriyor.

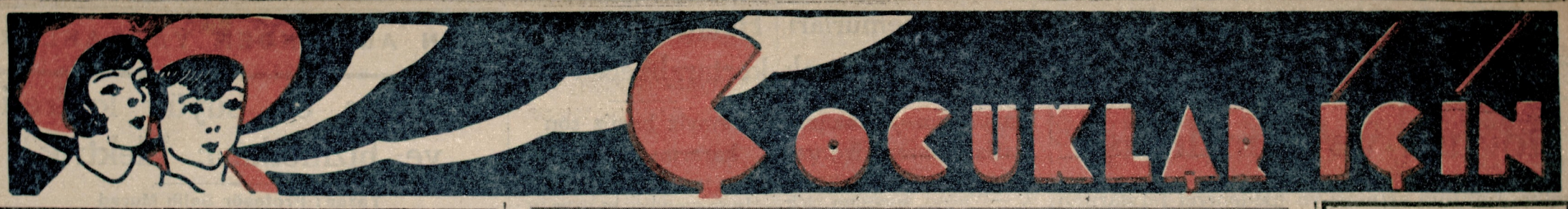

KISA HİKÂYE

HİND MEZARLARINDA...

Belki işittiniz, Hindistan Racalıklarından birinin maarif müşavirliği için buradan Enis Ani isminde kıymetli bir hocamız gitmişti. Kendisini tanıyanlar, onun tarihe, ilme, tetkike nekadar düşkün olduğunu. ayni zamanda çok orijinal bir karektere de sahib bulunduğunu pek iyi bilirler.

Enis Ani bu yılın yazında bütün Hindistanı baştan aşağı dolaşmak üzere uzun bir seyahate çıkmıştı. Tabiî bu seyahat sade şehirlerin üstünkörü birer panoramasını görmek için yapılmıyordu. Bir tarih mütehassısının müzelerle ve eski eserlerle derinden alâkadar olacağı şüphesizdi. Onun için Enis Ani her gittiği yerde müzeler, mabedlerle beraber «arkeoloji — eski eserler ilmi» ne taallûk eden herşeyi incelemek istiyordu.

Enis Ani, Benares civarında büyük bir Hind mezarlığı bulunduğunu ve bu yeraltı mezarının Benares ile İndoru biribirine bağlıyan bir tünelin ortasında olduğunu kitablarda okumuştu. Benarese vasıl olunca ilk işi burayı ziyarete karar vermek oldu. Fakat oranın bir Labirent, içine girilince çıkılması müşkül dolambaçlı bir yeraltı sarayı şeklinde olması birçok ziyaretçilerin içeride kalıp açlıktan ölmelerine sebebiyet vermişti. Onun için hükûmet bazı methalleri kapatmış, gelen gidenleri yalnız bir kapıdan işletiyordu.

Lâkin malûm ya, Enis Ani böyle şeylerden gözü yılar bir adam değildir. Kimseye haber vermeden yalnız başına bu yeraltı sarayını ziyaret için yola çıktı. İhtiyaten elektrik lâmbasını, tabancasını, bıçağını, kalın şişli bastonunu da yanına aldı.

Böyle ihtiyatlı hareket etmiş olmakla nekadar iyi davrandığını daha yolda iken pek iyi anladı. Çünkü çalıların arasında iki defa Naja yılanına rasgeldi ve şişli bastonile ikisinin de belini kırarak hayatını kurtardı.

Biraz sonra kısık sesli bir adamın bir Hind şarkısı söylemekte olduğunu işitti. Görünürde kimse yoktu. Acaba bu şarkıyı kim söylüyordu?

İlerleyince çalıların arasında zayıf ve kirli gömlekli bir Hindlinin tuhaf tuhaf kendisine baktığını gördü. Enis Ani bir sene zarfında Hind dilini epeyce öğrenmişti. Bu lisanı çatra patra konuşabiliyordu. Hindliyle çabuk anlaştı. Adam, buranın bekçisi olduğunu ve gelenlerin kaybolmamaları için onlara rehberlik ederek beş on para kazandığını söylüyordu.

Birlikte içeri girdiler. Hindli iki elinde iki mum ileride yürüyordu. Enis Ani bu Hind mezarını tahmininden çok daha enteresan buldu. Koridor geniş ve yüksek, duvarları eski Hind eserlerile süslüydü. Ötede beride kırılmış ve bozulmuş bir takım heykeller göze çarpıyordu. Enis Ani bunlardan birini daha yakından muayene için iğilmişken birden mumlar söndü ve ânide başına ağır bir darbe indi. Tarih hocası neye uğradığını anlıyamadı. Bir müddet olduğu yerde öyle kaldı. Sonra sersemliği hafifçe geçerek ayağa kalktı. Cebinden elektrik lâmbasını ve tabancasını çıkardı, etrafına bakındı. Hiç kimseler yoktu. Hindli ortadan kaybolmuştu. Sağa gitti, sola gitti. Her tarafta yol karışıyor ve dönüp dolaşıp ayni yere geliyordu.

Demek birçokları gibi o da burada açlıktan ve susuzluktan ölüp gidecekti. Fakat bu oyunu Hidli kendisine niçin oynamıştı? Bir aralık elektrik lâmbasını yere tutunca sevincinden olduğu yerde sıçradı. Çünkü yol tozlu idi ve ayak izleri mükemmelen görünüyordu. Onları takiben ilerleyince geldikleri yolu tekrar bulduğunu anladı.. İşte ileriden sesler de geliyordu. Üç kişi konuşuyorlardı. İçlerinden birinin sesi kendisini tuzağa düşüren Hindlininkine benziyordu. Aralarında münakaşaya sebebiyet veren mesele kendisinin ne suretle öleceği idi. İkisi olduğu gibi bırakıp açlıktan ölmesini, bir tanesi de üzerine hücum edilip biran evvel hayatına nihayet verilmesini istiyordu. Ayaklarının ucuna basarak ilerliyen Enis Ani hafif ışık veren bir mumun ziyasında üç Hindlinin yüzünü görebildi. Bulunduğu yer bir köşe teşkil ettiği için onlar kendisinin orada olduğunu farkedemezlerdi.

Tarih hocası Hindlinin ikisini öldürmek, birini de rehber olarak sağ bırakmak kararını verdi. Tabancasını çıkarıp dört el birden ateş etti. Hisselerine düşen ikişer kurşunu yiyen iki Hindli birer kukla gibi yuvarlanmışlardı. Üçüncüsünün üzerine de elinde bıçak ve elektrik lâmbasile hücum etti ve Hindlinin tabancasını kullanmasına vakit vermeden yere yatırıp dizini gırtlağına dayadı.

İşin bundan sanrası kolay halledildi. Dağ gezilerinde işine yarıyan cebindeki iple Hindlinin ellerini bağladı, tabancasını şakağına tutarak ona çıkış yolunda rehberlik ettirdi ve haydudu götürüp en yakın polis karakoluna teslim etti.

Hindlinin sorgusu yapılınca bunların o Hind mezarını ziyarete gelecek ecnebileri öldürüp soymak üzere teşekkül etmiş bir çeteye mensub oldukları anlaşıldı ve hepsi tutulup hapse tıkıldı.

Bu küçük yavrular Londra şehrinin çocuk baiet heyetidir. Muhtelif mekteblerden seçilmişlerdir. Bayramlarda, büyük törenlerde kendiüeri gibi küçük yavrulara müsamereler verirler.

meraklı şeyler

İngilterede esirlik

Bazılarının iddialarına göre şu anda dünya yüzünde Afrikanın bir kısım yerlerile Arabistandan maada hiçbir tarafta esirlik kalmamıştır. Esaret, Amerikada 1864, Breziyada 1889 senelerine kadar devam etmiştir.

İngiltere, memleketinde esareti ilk kaldıran hükûmettir. Bu hale rağmen İskoçyada beyaz esir alım satımı ancak 1779 senesinde lâğvedilmiştir. İnsana tuhaf geliyor ama, bu iş böyledir.

O zamana kadar İskoçyada her arazi sahibi birçok eserlere malikti. Bunların başlarında ırgad başı gibi vazife görenler birer esir muhafızından başka bir şey değildiler. Esirleri kamçı ile döverekten çalıştırırlardı. Buna rağmen çalışmak istemezlerse boyunlarına bir demir lâle geçirerek onları duvara bağlarlar ve aç, susuz günlerce o halde bırakırlardı. Bazan da bu esirleri dolab döndüren, değirmen taşı çeviren hayvanların önüne katarlar, sabahtan akşama kadar bu suretle yorarlardı.

Bu tarihî hakikati yazan bir İngiliz gazetesidir ve buna aid vesikalar da neşretmiştir. Bugün hürriyetin beşiği sayılan İngilterede bir buçuk asır evvel, bakın neler oluyormuş?

Amerika Birleşik devletleri

Amerika Birleşik devletleri, son zamanlarda kendi arazisindeki muhtelif cumhuriyetlerin vaziyet ve teşkilâtları hakkında bir eser neşretmiştir. Bu esere göre, Birleşik devletlerden en fazla araziye sahib olan Teksas, en az araziye malik olan da Kolumbiya hükûmetidir ki sahası Vaşington şehrile etrafından ibarettir. Merkezi Şikago şehri olarak İllinois devletine gelince, burası sayısız milyonerler, ayni zamanda haydudlar yatağı olarak tanınmıştır.

Kaliforniya devleti ise Birleşik devletlerinin hepsinden ziyade vergi vermekle iftihar etmektedir.

Ayni kalıbda olan insanların huyları nasıl ayrı ayrı ise, ayni idare altında yaşıyan Amerika hükûmetlerinin durumları da başka başka!

SEYAHATLER

HAVAİ ADALARI

Senebaşı tatili münasebetile birçokları yakın, uzak yerlere seyahatler yaparlar. Gelin biz de sizinle 1936 yılının girmesi şerefine Havai adalarında bir gezinti yapalım. Havai adaları Amerika kıtasının cenubu garbisinde Büyük Okyanusun ortalarındadır. İstanbul gibi dünyanın en güzel, tabiî manzaralarına sahib bir yerdir. Fakat hattı üstüvaya yakın olduğu için İstanbul gibi havası sıcaktan soğuğa, soğuktan sıcağa çevirerek mütemadiyen değişmez. Aşağı yukarı 20, 21 derecede sabit durur. Bazı adalarının ortasında yükseklikleri 4 biner metroya yakın yanardağlar vardır. Arazisi her türlü nebat yetiştirmeğe müsaiddir. Kıyıları deniz canavarlarını andıran tuhaf şekillerde siyah kayalarla doludur. İçerilerinde çam, fıstık, hindistancevizi, kestane ve hurma ağacları pek boldur. Tarlaların da şeker kamışı, tütün ve ananas yetişir. Birçok taraflarında sık ormanlar, yüksek vadilerinin aralarında güzel şelâleler göze çarpar.

Havai adalarının merkezi Oahu adasındaki Honolulu şehridir. Buraya her sene binlerce seyyah gelir. Caddelerinin kenarları büyük gövdeli, yüksek boylu ağaclarla süslüdür. Buralardan geçen yerli kadınları süslü eteklikleri ve boyunlarına astıkları çiçekten gerdanlıklarla nazarı dikkati çekerler. Evleri muntazam ve güzeldir. Hepsinin binbir çeşid çiçekler dolu bahçeleri vardır.

Havai adalarında ilk birliği vücude getiren Kamahamela isminde bir yerlidir. 18 inci ve 19 uncu asırlarda yaşamış, o zamana kadar daima birbirlerile harbederek ortalığı kırıp geçiren muhtelif kabileleri, bütün adalar ahalisini bir idare altında toplamıştır. Sülâlesinden 8 hükümdar gelmiş, fakat bundan sonra adaların idaresi Amerikalıların eline geçmiştir. Vaktile burada ehlî hayvan nedir bilinmezdi. Kamahamelanın Avrupalı müşaviri Vancauverin tavsiyesi üzerine inek, koyun, keçi gibi hayvanlar getirilerek adalarda üretilmiştir.

Şimdi Havai adaları birçoklarınca Büyük Okyanus ve civarının cenneti sayılmaktadır.

Bilmeceyi çözenler

Bilmeceyi çözenlerden bize fotoğraf gönderenlerin resimlerini basmıya devam ediyoruz. Lâkin burada resmi çıkmak mutlaka hediye kazanmış olmıya delâlet etmez. Hediye kazananların isimleri her ayın ilk haftasında neşrolunan büyük listeye yazılır. Soldan sağa sıra ile:

1 — Tirebolu Belediye odacısı Yusuf Ziya Dinçer.

2 — İsparta orta okul Aydoğan.

3 — Yalova Şefikbey caddesi No. 45 Nurten.

4 — Eskişehir silo muhasebecisi Bekir Sami oğlu Mazhar.

5 — Eskişehir Hükûmet caddesinde No. 121 de Erdoğan.

6 — Manisa Halkevi kütübhanecisi A. Sabri.

7 — Gazianteb Kayacıkara sokağında No. 18 Nureddin Mercan.

8 — Elâziz Askerlik daire mülhakı binbaşı Hulûsi oğlu N. Sönmez.

9 — Sandıklı yol vergisi tahsildarı Osman oğlu Ahmed.

10 — Vize Tümen muhasebeciliğinde tetkik memuru Hasan Tahsin oğlu Niyazi Sezen.

11 — Kadıköy Dere sokak No. 6 Vedad.

12 — Vize dava vekili İsmail kızı Hamiyet.

13 — Keşanda Yaşar Günsal.

14 — Gazianteb Belediye merkez memuru oğlu Abidin.

15 — Kırklareli İstanbul caddesi Dar sokak No. 44 Hüsniye.

FAYDALI BİLGİLER

Çinde sesli filim

Sesli filim çıkalı her millet kendi dilinde filim seyretmek ve dinlemek istiyor. Tabiidir ki Çinliler böyle bir merak ve hevesten uzak kalamazlardı. Son zamanlara kadar Çin dilindeki sesli filimler Japon stüdyolarında Çinli artistler tarafından yapılırdı. Çinde yapılan hakiki Çin filmi ise geçenlerde ilk defa Şanghayda gösterilmiştir. Vak'a Çinin merkezi Pekin ve havalisinde geçiyordu. Konuşulan çince de o tarafın şivesine uygundu. Bunun için Şanghayda filmi seyreden Çinlilerle birlikte Kanton, Hanghu ve saire havalisi Çinlileri bu konuşmaların tek kelimesini bile anlamamışlardır. Çünkü Çinde en aşağı yüz türlü çince konuşulmaktadır.

Binaenaleyh bütün Çinliler şimdi, anlamadıkları bir şivede çince filim seyretmektense, diğer dillerde kordelâ görmeği tercih ediyorlar. Tersine dünya, buna derler işte!

Annamlıların selâmları

Asyanın cenubunda Annam hükûmetinin merkezi Huede çıkan gazeteler den biri memlekette an'anelerin yavaş yavaş kaybolduğundan şikâyet ediyor. Daha birkaç sene evveline gelinciye kadar Annamlılar şöyle selâmlaşırlarmış. İki kişi karşılaştı mı parmaklarını açarlar, ellerini birbirlerininkine kenedlerler ve havaya kaldırdıktan sonra dizlerine kadar indirirlermiş.

Bu, vakıâ orijinal bir selâmlaşma ama, her halde yapılması çokça zaman ister. Şimdi Annamlılar da bizim ve Avrupalılar gibi, birbirlerile karşılaşınca şapkalarını çıkarıp tanışıklıklarını ve hürmetlerini bu suretle belli ediyorlarmış.

Annamlı gazetecinin şikâyete hakkı yok. Her işi sadeleştirme devrindeyiz.

Şu küçük kitarecinin şirinliğine bakın

Çocuk portreleri

İstanbul Süleymaniye Fetvayokuşunda küçük ve sevimli Gönül

İkincikânun bilmecesi

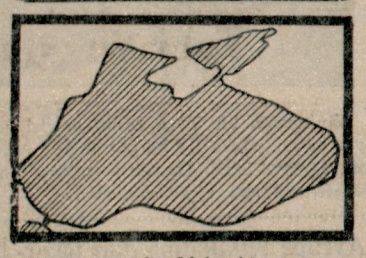

Burası neresidir. Yukarıki pa gazeteden kesip neresi olduğunu i azarak adresinizle birlikte bize gönderiniz.

Bu bilmeceyi doğru çözenlerden birinciye beş lira, ikinciye iki lira, üçüncüye münasib bir hediye takdim olunacak, diğer yüz kişiye muhtelif mükâfatlar verilecektir. Bilmeceyi çözenlerden bize fotoğraf gönderenlerin resimleri de gazeteye basılır. Cevablar ikincikânunun son gününe kadar «Cumhuriyet Çocuk Sahifesi» adresine yollanmalıdır. Yazdığımız şartlara riayet etmiyenler ve geç kalanlar hediye kazanamazlar.

BUHRAN SONA YAKLAŞTI MI?

Dünyayı saran sıkıntının doğuşu ve genişleyişi

Umumî nüfusun artması ve medeniyet tarzlarının durmadan genislemesi de bunda âmil olmuştur

Yazan : L. de Launay : Türkiyede neşri hakkı "Cumhuriyet,, e aiddir.

Dünya buhranı yedi senedenberi devam ediyor. Sade, dünyada herşeyin bir sonu olduğu için değil, daha başka bazı sebeblerden dolayı, bu buhranın artık nihayete yaklaştığını ümid edebiliriz. Bütün memleketlerde, buhrana çare bulmak bahanesile, az çok sosyalize edici bir devletçilik yüzünden ekonomik çarklar bozulmamış, arsıulusal münasebetler kötürümleştirilmemiş ve mukavelelere karşı beslenilen itimad mahvedilmemiş olsaydı, buhran şimdiye kadar belki de bitmiş ve unutulmuş olacaktı. Öyle zannediyorum ki, bunun zaman zaman tekerrür eden normal ve pek malûm bir hâdise olduğuna, bu hâdisenin safhalarını ve devamı müddetini daha evvelki benzerlerine göre hesab etmenin mümkün bulunduğuna ve bu hâdise geçtikten sonra, her şeyin eski haline rücu edeceğine dair uzun müddet ortaya yayılan hayalî iddialara inanan pek az kimse kalmıştır. Yeni bir âleme girdiğimize inanmak ve bu fikre alışmak icab ediyor. Bu âlemi, harbden çok zaman evvel hazırlıyan âmiller, ziraî bir durumdan endüstriyel bir duruma geçiş, demokrasilerin iktidar mevkiine gelişi ve makinenin, işçi ihtiyaçları karşısında hızlanan inkişafı olmuştur. Bu makineleşme neticesinde, her işin, herkes tarafından yapılmağa elverişli bir hale gelmesi çıraklık devresi geçirmemesi, kültürsüz pek çok kifayetsiz kimsenin, teknik aristokrasilerinin yerine geçmesi de bu âmiller sırasındadır.

Maamafih, ebedî olan ekonomik kanunlar, azar azar uymakta olduğumuz bu yeni vaziyete, herhangi şekilde tesir yapmaktan hali kalamaz. Harb tehlikeleri muvakkaten bertaraf edildiği vakit, dünya makinesi, şimdiden tahmini mümkün olmıyan bir müddet zarfında tekrar harekete gelince, işin mantıkan nasıl bir şekil alacağını hepimizin menfaati icabı olduğu için tasarlamağa çalışalım ve Japonların dediği gibi, tavandaki fareleri kendimize güldürecek kehanetlerden içtinab edelim.

Bu noktaî nazardan, bana muhakkak gibi görünen, iki hâdise vardır.

Bu hâdiselerin, bazı eserleri görünmeğe başlıyan birincisi, kalkınma hareketinin Amerikadan başlıyacağını gösteriyor. Nasıl ki, buhran oradan başlamış, ve birleşik devletler gibi nisbeten müstakil bir zümre teşkil eden bütün Anglo-Sakson grupuna sirayet etmiş ve en son olarak Avrupaya ulaşmıştır.

İkincisi, normal ve devamlı olabilmesi için, bu kalkınmanın, evvelce muvaffakiyet kazanamıyan birçok tecrübeler gibi, sadece krediye veya kazanılmış servetlerin yağmasına değil, belki, çalışma, ekonomi ve meşruiyetin avdeti fikirlerine istinad etmesi lâzımdır. Masarif, bundan böyle hasılata tabidir ve mahsulât istihlâklere göre tanzim edilmektedir, İstatistik rakamlarına istinad ederek, ilk bakışta ayni vuzuhla görülemiyen fakat ayni derecede ehemmiyeti haiz olan üçüncü bir hâdiseyi ortaya çıkarmağa çalışacağım.

Nekahet devresine girdiğini görmeği çok istediğimiz hastalık, bugün, bütün ârazı hatta maddî ve manevî bütün âmillerile beraber malûmdur. Şu halde, bütün bu sebebleri birer birer sayarak vakit geçirmeğe lüzum görmeden, bilhassa vahim olan bir tanesini ele alabiliriz. Bu, istihsal ile istihlâk arasında, endüstri kabiliyetile satın alma kudreti arasında hasıl olan sürekli muvazene inkıtaıdır. Bu hale, bütün bir siyasal parti, halkın malî kuvvetini israf etmek suretile ifrat derecede bir istihlâk vücude getirmekten, ekonomik bir inflation tabiri verilmesi caiz bir tedbirden başka ilâç bulamıyor.

Daha tafsilâta girişmeden ve en bariz müşahedelerle iktifa edildiği halde, derhal görülüyor ki, sadece nisbî değil belki mutlak surette haddinden fazla mal istihsal edilmesinin sebebi, bütün endüstriyellerin, maliyet fiatını azaltmak gayretile, alât ve edevatını son dereceye kadar inkişaf ettirmesi ve kullanması ve bu eski müstahsillere, hemen her tarafta, bilhassa, istiklâl elde etmek istiyen yeni veya geri kalmış memleketlerde, yeni müstahsillerin gelip katılmış olmasıdır. Mevsimsiz sosyal kanunların hasıl ettiği her türlü kârın tedricen kaybolmasının önüne geçmek ihtiyacı, böylece, ifrat derece bir endüstrileşmenin, fabrikanın ziraat amelesi üzerinde yaptığı müessif cazibenin ilk sebebini teşkil etmiş ve neticede, gözlerimizi açmağa mecbur olunca, karşımızda, modern yaralardan biri olan işsizlik belirmiştir. Fakat ayni zamanda istihlâk azalmıştır, daha doğrusu, ileride vazıhan göreceğimiz gibi, her sene, daha azalmağa başlamıştır. Bunda, biraz harbin ve harb sonunun ve tesiri inkâr edilemiyecek olan manevî sebeblerin yüzünden, umumî nüfusun artmasında hasıl olan yavaşlığın tesiri; bir çok ta, eskiden bu nüfusun en zengin kısmını teşkil eden zümrenin, eski memleketlerde, yokluğa ve iflâsa uğramış olmasının dahli vardır. Umumî servetin bu azalışı bahsi, tekrar üzerinde duracağımız mevzulardan biridir. Dünya üzerinde lüzumundan fazla insan bulunduğu vehmini uyandıran bir garibe karşısındayız. Faaliyetlerinden istifade etmekten mahrum işsizlerin sayısı milyonları buluyor. Buna rağmen müstehlik kıtlığı var. Çünkü, yardım gören işsizler bile icabı kadar istihlâk edemiyor; çünkü devletin eline geçtiği sırada tebahhur eden servet, teşebbüsler için meşrut olan temeli, binaenaleyh temettüü, yani yapılması kat'i bir mecburiyete bağlı olan masrafları artık temin edememektedir.

Piyasada yükselişten sonra tevakkuf

Çorak rakamlar ,bu istihsal bakımından tetkik edilecek olurlarsa, vaziyeti aydınlatabilirler. Bugün, şaşmaz bir riyaziye aleti gibi mubalâğalı bir telâkki mevzuu olan bütün istatistiklerin haklı bir itimadsızlık telkin etmeleri lâzım geldiği halde, bunların içinde birkaçı, aid oldukları maddelerin cinsi itibarile nisbî bir inanca temel teşkil edebilirler. Bunlar madenî mevaddı iptidaiye, mamul madenler, yiyecekler ilâ.dır. Bu maddeler ölçülmesi kolay, ekseriya müessir bir kontrole tâbi maddelerdir. Bunlar, mahiyetleri itibarile, şahsî teşebbüs ve kaprislere, nebatî veya hayvanî mahsulât derecesinde maruz değildir. Çünkü çiftçi, mahsulünü nevama kendi yaratır, topraktan sadece bir istinadgâh ve havadan gayrimahdud anasır bekler; halbuki, bakır, kömür veya petrol hususunda, insanlar, jeolojinin bu maddeleri hazırladığı ve biriktirdiği noktalardaki mevcudlarla iktifa etmeğe mecburdur.

Yirmi beş, otuz yıldanberi madenî mahsulâtta görülen inişler ve yükselişler tetkik edilecek olursa, bunların hepsinin, ayni karakteristik yürüyüşü takib ettikleri görülür. Bu revişin çok şümullü hâdiselerden ileri geldiğine ve üniversel kanunlara tâbi olduğuna hükmedebiliriz.

Bu yükselişler ve inişler, 1914 tenberi, azçok süratli bir gidişle azar azar artmıştır. Bu artış hareketi, her maddeye göre değişmekle beraber, gene çok intizamlıdır. Her sene, fazlalık gösteren bir emsalle karşılaşılmaktadır. Yeni vücud bulan endüstriler, bu suretle normal birer mahreç bulmakta, ayni zamanda eski endüstriler, yaşamakta ve inkişaf etmektedir. Bu hal, çok esaslı bir hâdise ile de tetabuk etmektedir ki, o da, yeryüzündeki umumî nüfusun durmadan artmasıdır. Bunun neticesi olarak, medeniyet tarzımızın durmadan genişlemesi yeni isteklere, eski arzuların daha geniş miktyasta tatmini ihtiyacını ilâve etmektedir. Ayni zamanda, o devirde, beşeriyetin hakikî serveti, toprağın kıymetlendirilmesi ve toprak mahsullerinin muhafazası sayesinde durmadan artıyordu. Bu servet, sıkıntılı günler için bir ihtiyat teşkil ediyor, muayyen zamanlarda gelip çatan buhranların şiddetini azaltmağa elverişli bir âmil vazifesi görüyordu. İstihsalle istihlâk arasındaki muvazene muvakkaten bozulduğu zaman ortaya çıkan bu buhranlara karşı, bu suretle, seri ve kat'i bir düzeltme vasıtası bulunmuş oluyordu.

Harb, bütün tahribatile ve hududsuz istihlâklerile, geldi çattı. Sayısız izabe ocakları durdu, birçok kömür ocakları kapandı; fakat harb malzemesinin ve bu malzemenin yapılması için zarurî olan iptidaî maddelerin istihsalini artırmağa çalışıldı. Avrupadaki bu kötürümlüğü telâfi etmek için Amerikada ve İngilterede, fabrikalar varkuvvetle çalışıyorlardı. Birdenbire bütün cephelerde top sesleri sustu ve dünya, hayret içinde, harb sonrası devrine girdi ve o zaman, tasarlama endüstrileri, harabiyi tamire ve kaybedilen zamanı telâfiye çalışırken, ihrac endüstrileri, ellerindeki stokları bitirmeğe başladılar.. Sonra, umumî bir sıkıntı belirdi ve büyüdü. 1920 senesine kadar istihsal ahestelesti. Bu tarihte, işin yoluna girdiği zannı hasıl oldu ve işler yeniden başladı. Bu tekrar başlayışa o kadar güveniliyor, ve harb için vücude getirilen ölçüden artık alât ve edevattan sulh zamanında istifade etmek o kadar arzu olunuyordu ki, alabildiğine istikrazlar akdine başlandı. En şüpheli medyunlara bile verilen kredilerin genişliği her türlü hududu aştı. Bazan hükûmetlerin teşviki de işe karışıyordu. Bu suretle, 1929 da, madenî maddeler, eskidenberi malûm olan miktarların çok fevkinde istihsal yekûnlarına yükseldi. Fakat, nihayet, uzun müddet tehir edilen vadeler hulûl etti, kurulan bina yıkıldı. Hastalık, hepimizin hatırladığımız şerait dahilinde oradan oraya sirayet etti ve 1929 danberi buhran içinde yaşamağa başladık.

(Arkası yarın)

L. de LAUNAY

İnhisar memurları nasıl tekaüd olacak

Hazırlanan lâyihanın esaslarını nesrediyoruz

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Ç — Verilecek ikramiyelerin yüzde beşi.

D — Aylıklardan kesilen para cezaları.

E — Tekaüd Sandığına aid paraların işletilmesinden elde edilecek faiz ve müteferrik hasılatla sair yardımlardan hasıl olacak paralar.

F — 2469 sayılı kanunla kurulmuş olan İnhisarlar Korunma Sandığında sermaye olarak birikmiş olan paralar.

Tekaüd Sandığının bütün mevcudu alacaklıları, devlet emvaline mahsus hak ve rüçhanları haiz olacaktır. Mevcud parasile aidatın bu paraların kazandıracağı faiz ve temettüler hiçbir vergi ve resme tâbi değildir. Sandığa giren memur ve müstehdemlerin herhangi bir borcların dan dolayı sermayesi haczedilemiyecek ve hiçbir memur ve müstahdem Tekaüd Sandığındaki hakkını başkasına devir ve havele edemiyecektir.

Yüzde beşler aylıkların tamamından kesilecektir. Aylıklar herhangi bir surette eksik te verilse tevkifat tamamı üzerinden yapılacaktır.

İdaredeki hizmeti tam üç seneyi doldurmaksızın (ölüm veya malûliyetten başka) herhangi bir sebeble ayrılanlara Tekaüd Sandığından hiçbir şey verilmiyecektir. Hizmeti üç seneyi doldurduktan sonra ayrılanlara o tarihe kadar aylığından sandık için kesilmiş olan paralar yüzde beş faizile birlikte verilerek sandıkla alâkaları kesilecektir.

Sandıktan bağlanacak aylıklar aydan aya peşin olarak verilecektir. Her ne suretle olursa olsun tekaüd olanlara hizmette veya tekaüdken vefat edenlerin dul veya yetimlerine tahsis edilecek aylığın yüzde ellisi, muamele tekemmül edinciye kadar avans olarak verilecektir.

Lâyihanın 21 inci maddesi tekaüd, dul ve yetim maaşlarının kimlere tahsis edileceğini şöylece tasrih ediyor:

A — İnhisarlarda vazife başında otuz sene hizmet gören memur ve müstahdemlere,

B — İdareye intisab tarihinden tam on beş sene filen hizmetten sonra idareden hiçbir iş göremiyecek kadar malûl kalanlara,

C — İdareye intisab tarihinden on beş sene sonra ölenlerin dul kalan karı ve yetimlerine veya muhtac kocaya,

D — Tekaüd edilmişken ölenlerin karı ve yetimlerine ve muhtac kocalarına maaş verilir.

Altmış yaşını bitiren veya aylık alarak geçirdiği hizmet müddeti 30 yılı aşan her memur ve müstahdem tekaüd olarak çekilmek hakkını haizdir.

İnhisarlardaki hizmet müddetlerine göre malûlen veya tekaüden tahsis edilecek aylıklar şu nisbet üzerine verilecektir:

Tekaüde hak kazandığı tarihte idaredeki hizmet müddetleri 15 sene olanlar son aylıklarının yüzde 30 u, 16 sene olanlar yüzde 31 i, 17 sene olanlar yüzde 32 si, 18 yıl olanlar yüzde 33, 19 yıl olanlar yüzde 34, 20 yıl olanlar yüzde 35, 21 yıl olanlar yüzde 36, 22 yıl olanlar yüzde 37, 23 yıl olanlar yüzde 38, 24 yıl olanlar yüzde 29,5, 25 yıl olanlar yüzde 41, 26 yıl olanlar yüzde 42,5, 27 yıl olanlar yüzde 44, 28 yıl olanlar yüzde 46, 29 yıl olanlar yüzde 48, 30 ve daha fazla yıl olanlar ise son aldıkları aylık miktarının yüzde 50 si nisbetinde tekaüd maası alacaklardır.

SOSYETELERDE

Şehidler ihtifali 15 mayısta yapılacak

Her yıl 28 ikincikânunda yapılmakta olan tayyare şehidleri günü ekseriyetle yağmurlu havaya tesadüf ettiğinden halkın ve gencliğin her zaman çok önem verdiği bu ihtifalin Hava Kurumu genel kongresi kararile bundan sonra 15 mayısta yapılmasına karar verilmiştir.

Hava Kurumu balosu

Hava Kurumu 8 şubatta vereceği Tayyare balosu için şimdiden hazırlıklara başlamış ve bunun için merkezde komiteler teşekkül etmiştir. Balonun çok nezih olması düşünüldüğünden bilet sayısı evvelki yıllara göre daha çok tahdid edilmiştir.

Hauptman başını kurtarabilecek mi?

Temyiz henüz son kararını vermedi

Bugün New Jersey Temyiz mahkemesi Hauptman meselesini bir saatten fazla gizli olarak müzakere ettiği halde bir karara bağlıyamadan dağılmıştır. Mahkeme reisi müzakerenin gayriresmî surette cereyan ettiğini ve mahkemeyi tekrar içtimaa davet meselesinin de heyeti umumiyece tamamile kendine bırakıldığını söylemiş ve henüz bu hususta bir karar vermediğini de ilâve etmiştir.

Reis içtimada, Hauptmanın şahsan kendini müdafaa etmesine mahkemece müsaade olunması meselesi mevzuu bahsolduğunu söylemekle beraber Aflar mahkemesinin davayı tekrar rüyet etmek değil, Hauptmannın merhamete lâyık olup olmadığını tetkik edeceğini ve fakat mahkemenin şahsan kendini müdafaa etmesinden bir netice hasıl olmıyacağı kanaatine vasıl olduğunu da ilâve etmiştir.

Hauptmanın karısının; kocası için mahkemeden af talebinde bulunmasına müsaade olunmak keyfiyetine gelince, reis buna şu cevabı vermiştir: «Eminim ki mahkeme buna müsaade etmiyecektir.»

Mucizevî bir kurtuluş!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

neferi yaralanmıştır.

Cihangirde Alman hastanesi arkasında Soğan sokağında 15 sayılı evde Eleni adında bir kadınla Şaban, Hamdi ve daha üç kadın kira ile oturmaktadır.

Bir müddet evvel Eleni sokakta terkedilmiş bir çocuk bulmuş ve kendisine evlâd edinmiştir. Aradan bir hayli zaman daha geçmiş, çocukcağız 9 aylık olmuştur. Bundan üç buçuk ay evvel bu evin duvarlarında damar şeklinde çatlaklıklar olmuş, mühendisler gelerek ke-

Kazadan sonra Himayei Hayvanat Cemiyeti azası (soldaki) yıkılan evin sahibile konuşuyor

şif yapmışlar ve gitmişlerdir. Aradan günler geçtikçe bu çatlaklıklar büyümüş ve evvelki gece hâlâda mühim yarıklar görülmüştür. En nihayet dün sabah saat 5,25 te herkes evde uyurken 9 aylık çocuk birdenbire ağlamağa başlamış, bunun üzerine Eleni uyanmıştır. Elini evin yavaş yavaş çıtırdadığını görünce tehlikeyi anlamış, çocuğu kucağına alarak Şabanı, Hamdiyi ve diğer kadınları uyandırıp hepsini sokağa çıkartmıştır.

Onlar daha sokağa birkaç adım atmışken ev büyük bir gümbürtü ile çökmüş, yalnız tuğladan olan yan duvarları kalmıştır. Patırdı mahalleyi haleceyna vermiş, herkes pencerelere koşuşmuştur.

Vak'ayı haber alan polis hemen yıkılan evin civarındaki evleri boşaltmış, sokağı seyrüsefere kapıyarak İtfaiyeden evin yıkılması için yardım istemiştir.

Beyoğlu İtfaiyesi Tahrib grupu biraz sonra gelmiş ve evin tehlike teşkil eden kısmını yıkmıştır. Bu esnada itfaiye neferlerinden Fahreddin duvardan atlarken sol bacağından yaralanmış ve tedavi altına alınmıştır.

Hâdisenin bir garib cephesi de sudur: Ev yıkılırken kiracılardan Şabanı bir üzüntü almıştır. Çünkü evde gayetle cins bir ana köpekle yavruları varmış. Evden herkes çıkarken ana köpek kafile ile çıkmış, yalnız yavrular çok küçük olduğundan bodrumda kalmışlar. Nihayet cesur bir itfaiye neferi bodruma girerek köpek yavrularını sağ olarak dışarı çıkarmıştır. Halk bunu görünce çok memnun olmuştur. Vak'ayı işiten Himayei Hayvanat cemiyeti; azalarından Madam Öjeni Jeranı vak'a yerine yollamış ve köpeklerin kurtulduğunu görünce Madam memnunen geri dönmüştür.

Yugoslavyanın 933-34 bütçesi

Belgrad 3 (A.A.) — Bakanlar kurulu, Finans Bakanını 1933-34 malî yılı kat'î hesablarını parlamentoya bildirmeğe memur etmiştir. Bu malî yıl hesabatı, 348 milyon dinar açıkla kapanmıştır.

Bakanlar kurulu ayni zamanda 3 ve 12 aylık 500 milyon dinar kıymetinde hazine bono ihracını kabul eylemiştir. Bunlardan alınacak para, dalgalı borcların ödenmesinde kullanılacaktır.

FEN ALEMİNDEN YAPRAKLAR

Kâinatın en büyük kudreti ve hizmetkârı: Elektrik

Yazan: Profesör Salih Murad

Anadolu ortamekteblerinin birinde fen bilgisini okutan bir hoca benden iki mesele hakkında izahat istedi. Vaktimin darlığından dolayı bir pazar sabahını bu suallere hasredip on, on beş sahife karalıyabildim. O sabah beni ziyaret eden Üniversite profesörlerinden bir arkadaş ansiklopedik mahiyette gördüğü bu karalamayı beğendi. Bu yazının, diğer hocalara yardımı olur düşüncesile, Cumhuriyette neşrini istedi. Müsveddeleri gözden geçirmekle şu birkaç makale meydana gelmiş oldu. Bu satırları yazdırmak hususunda beni teşvik ettiklerinden dolayı bu iki ve hatta üç meslektaşa teşekkür ederim.

***

1. Elektrik kuvvetinin içtimaî, sınaî hayatta oynadığı rol ve tatbik edildiği saha.

2. Dünyanın en büyük elektrik merkezleri ve istihsal kudretlerile gördükleri iş hakkında malûmat.

İşte üç dört satır tutan iki sual ki ciltlerle kitab dolduran mühim iki mevzuu teşkil eder.

Elektrik diyince kudretin, umumiyetle elektrikî hâdiseler dediğimiz şekilde, muayyen tezahürleri kasdedilir. Elektrik ilk defa olarak kehribarı kumaşa sürtmekle hasıl edildiğinden dolayı kehribarın yunanca ismi olan ilehtrondan elektrik ismi çıkmıştır. Elektrik tecrübî ve nazarî fiziğin uzun bahislerini teşkil etmekte olup buna aid ciltlerle kitablar doldurulmuş ve doldurulmaktadır.

Elektrikî hâdiselerin esaslarını elektrostatik ve mıknatıs bahislerinde okuruz.

Biz burada elektriği yalnız kudret ve tatbikat bakımından gözden geçireceğiz. Halk dilinde yanlışlıkla su kuvveti, buhar kuvveti... dendiği gibi elektrik kuvveti de denmektedir. Esefle söyliyeyim ki biz umumî dilde ve hatta bazan ilim dilinde de kuvvetle kudret mefhumlarını biribirinden ayırd etmiyoruz. Halbuki bu iki mefhum biribirinden çok farklıdır.

Yukarıda söylediğim gibi elektrik kâinatta mevcud kudretlerin bir şekli olup diğer kudretlerde olduğu gibi, bu kudret te bir şekilden diğer şekle tahvil edilebilir. Kudretin başlıca şekilleri:

(1) Cazibevî (su kudreti, merdane... gibi),

(2) Mihanikî (yayın kurulması, hareketteki cismin kudreti... gibi),

(3) Harurî (buhar makineleri, benzin motörleri, güneşte... olduğu gibi),

(4) Kimyevî (pillerde, akümülâtörde, gıdada, kömürde... bulunduğu gibi),

(5) Ziya (güneşte, mumda, lâmbada, ateşböceğinde... olduğu gibi),

(6) Mıknatıs (mıhladıztaşında, elektromanyette... olduğu gibi),

(7) Adalî (insanda, hayvanda.....),

(8) Ses (insanda, hayvanda, eşyada...),

(9) Elektrik (şimşekte, yıldırımda, havada...).

Tabiat kudretinin muhtelif şekillerinden biri olan elektrik kudreti diğer şekilerdeki kudretlerden çıkarılabilir. Bir makine veya vasıtanın kudreti demekle iş yapma kabiliyetini anladığımızdan kudret mefhumunun hayat ve binaenaleyh insan ve cemiyeti nekadar yakından alâkadar ettiğini anlamak zor değildir. Bu kudretin membaı tabiat olup bizler için bu memba güneştir. İnsanların maddeye tapması zarurî olsa güneşe tapmak kadar tabiî birşey olamazdı. Güneş olmasa veya biz güneşten uzaklaşsak ne biz, ne hayvanlar ve ne de nebattan eser kalmaz.

Güneşin bize gönderdiği kudret (ki bu da başlıca harurî ve ziyaî şekildedir) yeryüzünde ya tabiî veya sun'î olarak diğer şekillere çevrilmektedir.

Bir şelâleyi akıtan güneş olduğu gibi yeldeğirmenini çeviren de odur. Güneş kudreti foto sentez vetiresile nebatta ithar edilir; nebat toprak altında kalarak kömür veya büyüyerek ağac, yani odun olur. Kömür veya odunda saklı olan güneş kudreti (bu şekilde kimyevî kudret) suyu ısıtır, su buhar olur, buhar makinesi elektrik dinamosunu çevirir; bu da binlerce yerlerde kullanılan elektrik kudretini hasıl eder. Bu tahavvül esnasında kudretin son şekli olan elektrik kudreti kendisinin validi olan kudretten tabiî olarak çok az olacağı gibi pahalıya da malolur.

Sanayi inkılâbı, endüstri devri dediğimiz bu devir, kömürden hakkile istifade etmekle başlar. Daha doğrusu endüstri devri Wattın buhar makinesile başlar. Makine deyince kudreti bir yerden diğer yere nakleden veya bir şekilden diğer şekle tahvil eden bir vasıta anlıyorsak makinenin cemiyette ve hayatta oynadığı rolün ehemmiyeti anlaşılır. Makineler de iki türlüdür. Mihanikî kudreti mihanikî kudrete tahvil veya bu şekilde nakleden makinelere basit makineler deriz. Mihanikî kudreti mihanikî olmıyan kudrete veya mihanikî olmıyan kudreti mihanikî kudrete tahvil eden makinelere mürekkeb veya yüksek makineler deriz.

Bugünkü medeniyette makine demirbaştır. İngiltere Kralı Üçüncü (Corc), Wattın ortağı Boltona ne işle meşgul olduğunu sorduğu zaman Bolton:

— Haşmetmeab, kralların arzularını tatmin edecek vasıtalar aramakla meşgulüm.

Diye cevab vermişti. Kral:

— «Bu ne olabilir?» diyince, Bolton:

— Haşmetmeab, kudret, kudret[*] demiş.

SALİH MURAD

(*) Boltonun kullandığı kelime kudret değil, takattir. Bu kelime daha yerinde olmakla beraber kulağımız alışmadığı için kullanmadım. *S. M.*

Moskovada açılan Türk resim sergisi

Moskovada bir Türk resim sergisi açıldığını, san'at ve dostluk bakımından çok büyük alâka ile karşılandığını yazmıştık. Resmimiz heyet reisi ve İstanbul saylavı Salâh Cimcozla ressam Çallı İbrahimin Moskova istasyonunda kaşılanmalarını göstermektedir.

Avrupa tetkikatına dair hazırlanan rapor

Fransa ve İsviçre gümrüklerini tetkikten dönen Gümrükler ve İnhisarlar Vekâleti gümrük işleri müdür muavini Celâdet Barbarosoğlu dün Ankaraya dönmüştür.

Ayni geziden dönüp birkaç gün evvel Ankaraya giden istatistik umumî müdürü Mustafa Nuri ve Celâdet Barbarosoğlu hazırladıkları raporu yakında Vekâlete vereceklerdir.

Heyetin Bakanlığa vereceği raporun gümrük ıslahatında esas tutulacağı söylenmektedir.

İskenderiyeden gelen ambalâj üzerindeki tetkikler

Evvelki gün İskenderiyeden gelerek ithalât gümrüğünde açıldığını yazdığımız Karba buzu ambalâjının tetkikine dün de devam edilmiştir.

Dünkü tetkiklerden sonra bu ambalâjın diğerlerine daha faik olduğuna kanaat hasıl olmuştur.

Mütehassıslar kendi noktai nazarlarını bir rapor şeklinde Türkofise bildireceklerdir. Bu raporlar toplu bir halde İktısad Vekâletine gönderilecektir.

Üypeşt bugün Galatasarayla karşılaşıyor

İstanbul Futbol Heyeti Üypeşt maçlarını menetmeğe kalkışmıssa da Galatasaray, buna itiraz ederek bugünkü maçı oynamağa karar vermiştir

(Baştarafı 1 inci sahifede)

yeti çarşamba günü yaptığı toplantıda, Uypeşt takımının bugün ve yarın yapacağı maçları menetmeğe karar vermiş ve bunu bir tezkere ile Galatasaray kulübüne bildirmiştir.

Böyle bir karar verilmesinin sebebi, Macar takımının çarşamba günü Pera takımile maç yapmış olmasıymış. Macar takımını şehrimize davet eden Galatasaray kulübü, bu takımla yapılacak üç maçın muhtelif takımlarla yapılması için teşebbüslerde bulunmuş, bu teşebbüsler Galatasarayı zarara sokmak istiyenlerin gayretile müsbet netice vermemiş, bu arada Macar takımının Pera takımile oynamasına da müsaade edilmemiştir. Bunun üzerine Galatasaray da maçları tek başına oynamağa mecbur olmuştur.

Geçen çarşamba günü Galatasaray formasile sahaya çıkmış olan takım, Galatasaray kulübünden yaptığımız tahkikata göre diğer federe kulüblerin bazı oyuncuları ve Pera kulübünün üç futbolcisile takviye edilmişti. Üç Peralı haricinde bu takım şu federe ve lisanslı oyunculardan mürekkebdi:

Kaleci Sabahaddin (Galatasaray), sağ müdafi Valastardis (3041 numaralı lisansla Fenerbahçeden), sağ muavin Hüseyin (Galatasaray), merkez muavin Anglidis (3052 numaralı lisansla Fenerbahçeden), sağiç Adnan (Galatasaray), merkez muhacim Helvacı (Galatasaray), soliç Etyen (Galatasaray), sol açık Zaven (3443 numaralı lisansla Eyüb kulübünden).

İstanbul Futbol heyeti üç federe olmıyan oyuncuyu oynattığı için Galatasaraya bu vaziyetlerde verilmesi mutad para cezalarından birini verecek yerde, Uypeşt takımını Pera ile oynadığı ve Uypeşti de Galatasaray getirdiği için, Galatasarayı bugünkü ve yarınki maçları yapmaktan menetmiştir. Galatasaray da bu karara itiraz etmekle beraber maçı oynamağa karar vermiştir.

Fakat, Uypeşt, hakikaten Pera ile maç yapmış olsa bile, İstanbul Futbol Heyetinin, Galatasarayın Macar takımile yapacağı maçları büsbütün menetmesindeki hikmeti anlıyamadık. Uypeşt, federe olmıyan bir takımla oynadığı için Galatasarayı kendi maçlarından mahrum etmeğe kalkışmanın bu kulübü ziyana sokmak istemekten başka bir manası mı vardır? İstanbul Futbol Heyetinin, Galatasarayı maddî zarara sokmaktan istifadesi nedir? İstanbula, Uypeşt gibi yüksek futbol oynıyan meşhur bir takım getiren kulübe yardım edecek yerde bilâkis müşkülât çıkaran ve maçları meneden bir futbol heyeti, futbolün yükselmesine değil, alçalmasına çalışan bir heyet olur ve asıl kendisi cezaya istihkak kesbeder. Sonra, bu memlekette federe olmıyan kulübler, bizim federe takımlarımızla, hatta ecnebi takımlarile hiç maç yapmıyorlar mı?

Soruyoruz: Futbol heyeti, federe olmıyan takımların neden gazetemiz tarafından tertib edilen Tayyare kupası maçlarına iştirakine razı olmuştur? Hatta, bunlardan biri olan Arnavudköyünün karşısına İstanbulun ikinci küme muhtelitini neden kendisi seçip çıkarmıştır?

Futbol heyeti, meselâ, geçenlerde, İstanbulda ve Ankarada federe kulüblerle maç yapan amatör Uypeşt takımı Pera ile maç yaptığı zaman, bu takımı getiren veya onunla maç yapan federe takımları cezalandırmamıştır; ayni memnuiyet kararını neden onlar hakkında da vermemiştir?

İşte bir sürü sualler ki cevabını mantık ve akliselim veremiyor. İstanbul Futbol Heyeti, nihayet, Galatasaray kulübünü, müttefik olmıyan Pera kulübünden üç oyuncuyu kendi forması altında oynattığı için cezalandırabilir. Fakat Galatasaray - Uypeşt maçını menedemez. Menetmeğe kalkışırsa Galatasarayı büyük maddî zarara sokmak gayesini takib ettiğini göstermiş olur.

Diğer taraftan memleketimizde ender görülen çok yüksek bir oyun göstermiş olan Üypeşt takımının maçlarını menetmeğe kalkışmak, iyi takımlardan alınacak büyük derslere engel olmaktan başka bir şey değildir. Büyük bir tesadüfün yardımı ve o nisbette büyük bir fedakârlıkla şehrimize getirilmiş olan bu takımın yapacağı maçlardan daha ziyade istifade imkânlarını düşünecek yerde müşkülât çıkarmak, hüsnü niyetle yapılan her spor hareketini baltalamak demektir.

***

Çarşamba günü birinci maçını güzel bir oyunla 4 - 0 kazanmış olan meşhur Üypeşt takımı hiç şüphe yok ki bugünkü maçında da yüksek bir oyun gösterecektir. Kıymetleri birbirinden üstün oyuncuları bir araya toplamış olan Macar takımı çok zevkle seyredilen bir futbol oynamaktadır. Temiz ve düzgün vuruşluiri ve sağlam iki müdafii hemen hemen hiç aksamamaktadır. Çok ahenkli oynıyan muavin hattı, merkez muavinin idaresinde bir makine gibi çalışmaktadır. Hücum hattının üç ortası arı gibi her tarafa yetişen oyunculardır. Bir yay gibi açılıp kapanarak sıkışık vaziyetlerden hemen kurtuluveren Üypeşt hiç şüphe yok ki Galatasarayı bugün adamakıllı terletecektir. Filvâki, Galatasaray takımı, Macarların karşısında bugün çok zorlu bir maç yapmak mecburiyetinde kalacaktır. Macarların bugün, çarşambaya nazaran daha yüksek bir oyun göstermelerine intizar edilmektedir.

Bu çok kuvvetli takım karşısında ezilmemek için Galatasarayın enerjik bir oyun oynaması ve bütün varlığını ortaya koyması lâzımdır.

Galatasaray, bugünkü maça; Avni - Lûtfi, Reşad - Kadri, Fahir, Suavi - Salim, Esvak, Gündüz Kılıç, Fazıl, Bülend şeklinde çıkacaktır.

Maça tam saat üçte Taksim stadında başlanacaktır.

Beşiktaşlılar geliyorlar

Atina 3 (Özel) — Burada üç maç yapan Beşiktaş takımı Koliasko vapuri - le hareket etmiştir. Beşiktaşlı sporcular pazar sabahı İstanbula varacaklardır.

Afyon mıntakası spor kongresi

Afyonkarahisar (Özel) — Mıntakamıza bağlı altı kulüb murahhaslarının iştirakile senelik spor kongresi aktedildi. Bu toplantıda valimiz Durmuş Evren - direk te bulunarak divanı riyaseti idare etti. Kazalardan gelen murahhasların Halkevi başkanı Galib bütün istirahat - lerini temin etmiş ve şereflerine bir ziyafet vermiştir. Kongre çok samimî ol - muştur. Merkez heyeti başkanlığına Galib, ikinci başkanlığa Dündar Krengi, azalıklara Hüseyin, Bahaeddin, Rifat intihab edilmişlerdir. Futbol heyeti baş - kanlığına lise öğretmenlerinden Şuayıb, azalıklara Lûtfi, Hasan, Reşad, Osman seçilmişlerdir. Afyonspor kulübü murahhası Şuayibin teklifi üzerine atletizm heyeti teşekkül etmiş, başkanlığa öğretmen Hüseyin, azalıklara Necdet, Ata seçilmişlerdir.

Güreş heyeti de resmen teşekkül et - memekle beraber Halkevinde bu şube de açılmış, bunun teknik aksamı Şuayibe verilmiştir.

İngiliz lik maçlarının ilk devresi bitti

İngiltere lik maçlarının birinci devresi meşhur Sanderland takımının Arsenali 5 - 4 mağlûb etmesile bitmiştir. Bu maçta 60,000 seyirci bulunmuştur. Arsenal takımı ilk devreyi 4 - 1 mağlûb bitirmiştir.

İkinci devrede Arsenal 3 Londerland 1 gol yapmış, bu suretle Arsenal 5 - 4 kaybetmiştir. Sanderland takımı likin birinci devresinde 22 maç yapmış olup 16 galibiyeti, 2 beraberesi, 4 mağlûbiyeti vardır. 68 gol atmış, 35 gol yemiş, 34 puvan kazanarak ikinci gelen takımı 7 puvan geçmiştir.

Arsenal 22 maçta 10 defa kazanmış, 6 defa berabere kalmış, 6 defa da mağlûb olmuştur.

50 gol atmış, 25 gol yemiş, 26 sayı ile de dördüncü vaziyette kalmıştır.

Arsenalin mağlûbiyetile biten son maçta İngiltere - Almanya futbol maçında oynıyan Arsenalli iki müdafi, bir muavin, bir de muhacim vardı.

Sanderland takımında ise Almanya - ya karşı oynıyan yegâne oyuncusu meşhur golcü sağiç Karter bulunmuştur.

Mısırlılar 1930 projesinin kabulünde ısrar ediyorlar

Kahire 3 (A.A.) — İngiliz Yüksek komiseri Sir Miles Lampson, dün akşam Meşrutî Liberal grup şefi Mehmed Mahmud Paşa ile, Edenin son beyanatı üzerinde görüşmüştür.

Öğrenildiğine göre, millî cephe, bu beyanatı yeter bulmamakta ve İngiliz hükûmetinin yeni beyanat neşretmesini istemektedir. Millî cephe, 1930 yılında Nahas Paşa ile Henderson tarafından kaleme alınan projenin kabul edilmesi için ısrar etmektedir.

600 lira kıymetinde bir camı kırdı

Vulo adında bir garson evvelki gece fazla sarhoş olmuş ve İstiklâl caddesinde Nizamettin eczanesinin camının üstüne düşerek 600 lira kıymetindeki camı kırmıştır. Sarhoş yakalanmıştır.

Avrupa harbi çıkarsa Amerika ne yapacak?

(Baştarafı 1 inci sahifede)

lan malî ve askerî müşkülâtı dolayısile yeni sulh formülleri derpiş edilebilir. Lavalin bu sahadaki fikirleri malûmdur. Fransanın Romadaki sefirinin Parise gelişi ve Lavalin İtalya elçisile mülâkatları bu bakımdan çok mühimdir.»

Bu gazete, esasen Belçika Kralının Londrayı ziyaretinin bir tavassut projesile alâkadar olduğuna dair bazı rivayetler dolaştığını da kaydetmektedir.

İngiltere, Ruzveltin nutkunu bekliyor

Londra 3 (A.A.) — Edenin zecrî tedbirlerin takviyesi siyasasını seçtiği ve bu siyasayı derhal tasvib ettirmek niyetinde olduğu hakkında Londra gazetelerinde çıkan haberler mevsimsiz telâkki ve Cenevrede bu hususta takib edilecek siyasanın henüz tesbit edilmemiş olduğu ve bunun Amerikanın hattı hareketine geniş ölçüde tâbi olacağı ilâve edilmektedir. Ruzveltin kongrede yapacağı beyanata intizar edilmekte ve Ruzveltin petrol zecrî tedbirine işaret etmesi ve Amerikanın tasavvurlarını tasrih etmesi temenni edilmektedir.

Lavalin Amerika müsteşarile mülâkatı

Paris 3 (A.A.) — Amerika Dış Bakanlık Müsteşarı M. Lavali ziyaretinde, M. Ruzveltin Amerikan parlamentosunun açılışında söyliyeceği nutkun metnini bildirmiştir.

«Journal» gazetesi, bu mülâkatta Amerikanın deniz konferansındaki hattı hareketinin ve bir Avrupa harbi takdirinde Amerikanın bitaraflığının görüşüldüğünü yazmaktadır.

Paris 3 (A.A.) — Başbakan Laval dün akşama doğru Amerikan müsteşarlarından William Phlipsi Amerikanın Paris Büyük Elçisile birlikte kabul etmiştir. İyi havadis alan mehafil bu ziyaretin sırf bir nezaket ziyareti olduğunu söylemektedir. Amerika müsteşarı Londra deniz konferansının tatilinden istifade ederek birkaç gün kalmak üzere Parise gelmiş bulunuyordu.

Belçika Kralının teşebbüsüne bel bağlanıyor

Paris 3 (A.A.) — «Jour» gazetesinin Roma muhabirine göre, Vatikanın salâhiyettar mehafilinde Habeş ihtilâfının yakında halledilmesi derpiş olunmaktadır. Daha Noel yortularında Vatikanda açık nikbinlik gösterilmekte idi. Şimdilik bütün ümidler Belçika Kralının tavassutu teşebbüsü üzerinde temerküz etmektedir.

Diğer taraftan Oeuvre gazetesi diyor ki:

«Zecrî tedbirlerden Vatikan da müteessir olmuştur. Vatikanı ziyaret edenlerin miktarı mühim surette azalmıştır. Papalığın maliyesi de mühim bir darbe yemiştir. Papalığın haznesini idare eden İtalyan bankaları haricden artık para almamaktadırlar. Osservatore Romano gazetesinin tekzibine rağmen İtalya ile Papalık arasında bir klering mukavelesi yapıldığı iddia olunmaktadır. Bu mukavele mucibince İtalya, Papalığın haricde tediye edilmemiş alacaklarına mukabil mal satın almakta ve bunun bedelini Papalığa liret olarak ödemektedir. Temin olunduğuna göre, bu malî tedbirler şimdiye kadar hiç değilse bir defa tatbik olunmuştur.

Amerikada cereyan

Vaşington 3 (A.A.) — Vaşington Post gazetesinin yazdığına göre, yeni bir bitaraflık kanunu ile mütecavizi ve tecavüze uğrıyan tarafı tayin salâhiyetinin Cumur Başkanına verilmesine aid fikir, M. Ruzvelt ve müşavirleri tarafından terkedilmiştir.

Bununla beraber, bu gazetenin öğrendiğine göre, bugün veya pazartesi günü kongreye tevdi edilecek olan yeni kanun projesi, Cumur Başkanına, muharib memleketlere ihrac edilecek petrol, pamuk ve bakır miktarını sulh zamanındaki miktar seviyesinde tutmak salâhiyetini verecektir. Cumur Başkanının ambargo veya tahdidat hakkında neşredeceği emirler bitarafane bir şekilde bütün muhariblere tatbik edilecektir.

Amerikanın hazırladığı bitaraflık kanunu

Vaşington 3 (A.A.)— Hul, hükûmet tarafından hazırlanmış olan bitaraflık kanun lâyihası hakkında meclis ve senato dış işleri komisyonlarının başkanlarile mutabık kalmıştır. Bugün kongreye verilecek olan bu lâyiha, harb halinde olan uluslarla ticarete mâni olmak için Ruzveltin eline kuvvetli silâhlar vermektedir.

Ruzvelt dört bin kelimelik nutuk söyliyecek

Vaşington 3 (A.A.) — Ruzvelt bu akşam kongre huzurunda büyük bir siyasal nutuk verecek ve bu nutukta muhalifilerini şiddetle tenkid eyliyecektir. Dört bin kelimelik olan bu nutuk, üç ilâ dört saat sürecek ve bütün radyo istasyonları tarafından neşredilecektir.

Amerikada Avrupaya karşı vuku bulan itimadsızlık

Nevyork 3 (A.A.) — Nevyork Times gazetesinin yazdığına göre, Amerikada, Avrupaya karşı duyulan büyük itimadsızlıktan ötürü, Ruzveltin Milletler Cemiyetile el birliği yapmak için girişeceği her teşebbüs, gerek Amerika halkının büyük bir ekseriyetinin ve gerek kongrenin büyük muhalefetini tahrik etmiş olacaktır.

Bir İtalyan gazetesinin dünyaya meydan okuyan bir makalesi

Roma 3 (A.A.) — Tevere gazetesi, birinci sahifesinde manşet olarak büyük harflerle şu cümleyi yazmaktadır:

«İsveç veya İngiliz dolu bir çadır, hatta bütün bir kızılhaç çadırları kümesi ve yahut 50 küsur zecrî tedbirci milletten mürekkeb caniler camiası, bütün bunların bir İtalyan askerinin kesilmiş başındaki bir saç kılı kadar kıymeti yoktur. Bombardıman tayyarecilerimiz, bunu bilmektedirler ve bildireceklerdir.»

İngilterenin Roma elçisi değişiyor

Berlin 3 (Özel) — Londrada çıkan Daily Dispach gazetesi mezunen Londrada bulunan İngilterenin Roma elçisi Sir Erik Drummondun bir daha Romaya dönmiyeceğini ve yerine başkasının gönderileceğini yazmaktadır.

Fransız muhariblerinin vaziyeti

Paris 3 (A.A.) — Eski muharibler federasyonunun başkanı Pichot gazetelerde neşrettiği bir makalede İtalyanın aklıselimine müracaat etmektedir. Pichot diyor ki:

«Her geçen gün bize İtalyadan Fransaya karşı ihtarlar ve hatta kapalı veya açık tehdidler getiriyor. Bu hareket ne dürüsttür, ne de muvafıktır ve Fransızlar üzerinde hiçbir tesir yapamaz.

Musolininin kendi memleketini, Fransayı ve diğer devletleri bir harbe sürükleyip sürüklemiyeceği sualine bügün «evet» cevabı verilebilir. Bir harbde tehlikeye en ziyade maruz bulunan gene İtalyadır.»

İstanbul Radyosu da ecnebi artist istiyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

yan İstanbul Telsiztelefon sosyetesi hükûmete yeniden bazı teklifler yapmıştır. Öğrendiğimize göre şirket imtiyaz müddetinin uzatılmasile beraber hükûmetin kat'î ve muhtelif şekillerde müzaheretini de istemektedir.

Bir muharririmiz dün bu hususta şirket erkânından bir zatla görüşmüştür. Bu zat tekliflerin mahiyeti hakkında muharririmizin sorduğu suale cevaben demiştir ki:

«— Teklifler hakkında birşey söyliyemem. Şirket hükûmete teklifini yapmıştır. Artık bunun üzerinde söz söylemek hakkı hükûmete aiddir. Mahiyet itibarile şudur: Şirket herşeyden evvel memlekete hizmet eder bir müessese olduğu için hükûmetle yeni teklifler yapmış ve binaenaleyh bunlar da azamî derecede mülâyim olmuştur. Bu bakımdan hükûmetin de bize müzaheret ederek şirketin devamı faaliyetine lüzum ve imkân vereceğini umuyoruz.»

— Ruhsatsız radyo dinliyen abonelerler hakkında bir hareket yapacak mısınız?

— Bir zamandanberi kaçak radyo kullananları; şirkete müracaate neşriyatımız arasında davet ediyoruz. Şirket kaçak radyoların miktarını temamen tesbit etmiştir. Henüz bu radyoların sahibleri hakkında şiddetle harekete geçmiş değiliz. Dokuz yıldır memleket halkile karşı karşıya bulunan şirketin fena bir tesir bırakmasını istemiyoruz. Fakat nihayet bu gibiler aleyhinde daha geniş mikyasta harekte geçmeğe mecbur olacağız. Bundan bir müddet evvel Ankara Müddeiumumiliği radyo satan dükkânları aratarak ruhsatsız radyoları mühürletti. Eskişehir Müddeiumumisi bizzat evleri arıyarak 70-80 radyoyu istirdadla sahiblerini mahkemeye verdi. Bunlar halka kâfi bir ihtar olsa gerektir.

— İstanbul radyosunun dinlenmediğini söylüyorlar, ne dersiniz?

— Zannetmem. Radyomuzun dinlendiği muhakkak. Çünkü şikâyet edenler hep misal göstererek şikâyet ediyorlar. O halde dinliyorlar, demektir. Amma istiyerek mi onu bilmem?

Yalnız, şikâyetleri haklı buluyoruz. Çünkü neşriyatımız hakikaten iyi değildir. Fakat bugünkü şerait içinde fazla birşey yapmak imkânı da yoktur. Memlekette tanınmış hiçbir artist, konferansçı, ve sair zevat kalmamıştır ki radyonun mikrofonu karşısına gelmesin. İstanbul radyosu bütün bunları şimdiye kadar azamî fedakârlıkla yaptı. Fakat daha fazla devam imkânı yok... İnşallah eylûlden sonra neşriyata devam edersek o vakit birşeyler yapmak imkânı olacak. O vakit hükûmetten ilk istiyeceğimiz şey şudur: Haricden yalnız radyoda çalmak üzere artist getirtmek müsaadesi!..»

Şimal cephesinde vaziyet

Habeşler İtalyanları Makallede sıkıştırıyorlar

Habeşistanda umumî seferberlik ilân edildi, eli silâh tutan cephelere gidecek

(Baştarafı 1 inci sahifede)

mürekkeb bulunmaktadır.

Dessieden şimale doğru gitmekte olan muhafız alayları efradından bir kıt'a, İtalyan tayyareleri tarafından hücuma uğramış ve yangın çıkarıcı bombalarla bombardıman edilmişse de hiçbir zayiat vermemiştir. İmparatorun yeğeni Fitaurari Germa, Ras Mulugetaya 12,000 kişilik bir takviye kuvveti göndermektedir.

Eli silâh tutabilecek kabiliyette bulunan herkes, Adisababada seferber edilmiş ve orduya iltihak etmiyenler, bu hareketlerinin sebebini bildirmeğe mecbur tutulmuşlardır.

Resmî bir Habeş tebliği, salı günü bir İtalyan tayyaresinin silâhla Makalle civarında düşürüldüğünü ve iki İtalyan tayyarecisinin öldüğünü bildirmektedir. Dessiede gene resmen bildirildiğine göre Habeşistanın simali garbisinde Volkayt mıntakasında İki İtalyan tayyaresi Koblia köyü üzerinde gayet alçaktan uçmuşlar ve köy halkına mitralyözle ateş etmişlerdir. Köy halkı buna mukabele etmiş ve bu suretle tayyarelerden birisi düsürülmüştür. Bu tayyarede bulunan dört İtalyan tayyarecisi de ölmüştür.

Cenub cephesinde, bütün ay zarfında, gayet az faaliyet gösterilmiştir. Bunun sebebi, yağmur ve çamur neticesinde, zırhlı otomobil ve hücum tanklarını ilerliyemektedir. Halbuki İtalyanlar, fundalık arazide ilerleyiş hareketlerini bu zırhlı otomobil ve Tanklarla himaye etmek istemektedirler. Diğer taraftan, Golo civarında bulunan Ras Desta ordusunun cenahtan bir hücumundan korkmakta olan İtalyanlar, kendi kuvvetlerini sol cenahta tahşid eylemekte ve bu suretle sağ cenah ve merkezlerini zâfa uğratmaktadırlar.

Cenubda İtalyan tayyarelerinin faaliyeti

Dessie 3 (A.A.) — Cenub cephesi kumandanı, General Nasibu İtalyan tayyarelerinin, Daggabourun tahminen yirmi mil cenubunda bulunan Bulale ve Sasabeneh kuyularını bombardıman ettiklerini bildirmektedir.

Habeşlerden 5 kişi ve 19 deve ölmüştür.

Habeşler bin kişilik bir kuvveti esir etmişler

Londra 3 (Özel) — İki Habeş kolu, geçenlerde İtalyanlara iltihak etmiş olan bir kabile başkanının 1000 kişilik maiyetini çevirerek hepsini esir almışlardır. İki İtalyan tayyaresi bu çevirme hareketine müdahale etmek istemiş, fakat iki tayyare de Habeşler tarafından düşürülmüştür.

Habeşlere iltica eden yerli İtalyan askerleri

Harrar 3 (A.A.) — Royter ajansından:

Yerli İtalyan ordusuna mensub 6 subay ile 16 yarsubay ve 125 askerin, dün İtalyanlardan kaçarak Habeş hatlarına girdikleri burada beyan olunmaktadır.

Harrar 3 (A.A.) — Buraya gelen İtalyan mülteci askerleri, yerli askerler arasında İtalyan tazyikına karşı büyük bir memnuniyetsizlik mevcud bulunduğunu ve yakında kütle halinde iltica hareketleri başlıyacağını söylemektedirler.

İsveç Kızılhaç komitesinin kararı

Stokholm 3 (A.A.) — Bazı İtalyan membalarından yapılan beyanat dolayısile dün öğleden sonra toplanmış olan Kızılhaç komitesinde Prens Şarl, İsveç seyyar sıhhiye heyetinin Habeşistanda uğramış olduğu felâketin fena bir hareketin neticesi mahiyetinde telâkki edilmesinden endişe edilmekte olduğunu söylemiştir.

Seyyar sıhhiyesini fark gözetmeksizin Habeşlere olduğu kadar İtalyanlara da hediye etmiş olan İsveç milleti, hakikî bir infial hissi duymaktadır. Son alınan haberler, İsveç sıhhiye heyetinin evvelce tahmin olunduğu kadar ağır zayiata uğramamış olduğunu bildirmektedir. Ancak bu hal, mütearrıza terettüp eden mes'uliyetin derecesini hafifletemez. Arsıulusal Kızılhaçın himayesi altındaki birçok Habeşlerin ölmüş olmasına teessüf etmekten hâli kalmıyacaktır.

Komite, Cenevredeki Kızılhaça bombardımanın mes'uliyetini meydana çıkarmak üzere tahkikat yapması için para göndermeğe karar vermiştir.

İsveç Kızılhaçı, bombardıman edilmiş olan seyyar sıhhiye heyetinin gerek memur ve müstahdemlerini ve gerek teçhizatını ikmal edecektir.

İtalya Hariciye Müsteşarı özür diledi!

Roma 3 (A.A.) — Dış Bakanlık Müsteşarı Suvich dün İsveç elçisini kabul ederek Doloğdaki İsveç seyyar hastanesinin ne gibi şerait altında bombardıman edilmiş olduğunu anlatmıştır.

Suvich hâdiseden dolayı beyanı teessür etmekle beraber hâdisenin İsveç efkârı umumiyesine bedhahane bir tarzda aksettirilmiş olmasına teessüf eylemiştir.

Habeş hükûmetinin Cenevreye verdiği nota

Cenevre 3 (A.A.) — Milletler Cemiyeti Genel Sekreterliği, Habeş hükûmetinden bir nota almıştır.

Bu notada, Habeşlerin dumdum kurşunu kullanmadıkları hakkında Habeş ordusu sabık müfettişi Belçikalı binbaşı Dothe şahid olarak gösterilmektedir. Nota, ayni zamanda, Tembien ve Şireden çekilirlerken İtalyanların kiliseleri yakmak, sivil ahaliyi kesmek ve boğucu gaz kullanmak suretile karb kanunlarını ihlâl etmiş olamalarını protesto eylemekte ve Habeşistanın bu hallere karşı gayriinsanî hareketlerle değil, fakat Habeşistanda oturan İtalyanların mallarını zapt suretile mukabele edeceğini bildirmektedir.

Fransız gazetelerinin mütaleası

Paris 3 (A.A.) — Doloda bir İsveç Kızılhaç heyetinin bombardıman edilmesi hâdisesi, matbuatta heyecan uyandırmakta berdevamdır. Sağ cenah gazeteleri, bombardımanı izama matuf bir manevradan bahsetmekte, sol cenah gazeteleri ise bu hâdiseyi İtalya aleyhine bir silâh gibi kullanmaktadırlar.

Bir Habeş tayyaresi ilâç götürüyor

Adisababa 3 (A.A.) — Bir Habeş tayyaresile İsveç Kızılhaçına mensub bir tayyare Sidama ilinde Yergaal mevkiine hareket etmiştir. Oraya ilâç bıraktıktan sonra, seyyar hastanenin bombardımanı esnasında yaralanan iki İsveçli doktoru almak üzere yola çıkacaklardır.

Habeşler dumdum kurşunu kullanıyorlarmış

Cenevre 3 (A.A.) — İtalyan hükûmeti, Milletler Cemiyeti genel sekreterliğine Habeşlerin İngiliz malı iştial edici kurşunlar kullandıklarını ispat etmek üzere bazı fotoğraflar göndermiştir. Fotoğraflardan birisi, bu kurşunların, üzerinde İngiliz etiketini taşıyan ambalâjını diğer birisi de Armstrong Vickers markasını taşıyan kurşunun kendisini göstermektedir. Bu kurşunların Parafi şetema garnizonunda bulunduğu iddia olunmaktadır.

İtalyada karışıklıklar

Brüksel 3 (Özel) — Bu akşam geç vakit buraya gelen haberlere göre, bugün İtalyada bazı karışıklıklar olmuştur. Halk Habeşistana sevkedilmekte olan fasist milislerine karşı nümayişlerde bulunmuştur. Polis müdahale ederek nümayişçileri dağıtmıştır. Bu yüzden bazı hâdiseler çıktığı bildirilmektedir. Bu hâdiseler hakkında tafsilât alınamamıştır.

Ras Guksayı İtalyanlar kurşuna dizmiş

Brüksel 3 (Özel) — Kumandasında bulunan askerlerile beraber İtalyanlara iltihak etmiş olan Ras Guksa İtalyanlar tarafından kurşuna dizilmiştir. Alınan mütemmim haberlere göre Ras Guksa şarkî Afrikadaki İtalyan orduları Umum Erkânıharbiyesi tarafından verilen emir üzerine kurşuna dizilmiştir.

İtalyanlar tekzib ediyor

Roma 3 (A.A.) — İtalyan alâkadar mehafili, Ras Guksanın İtalyanlar tarafından kurşuna dizildiği haberini şiddetle yalanlamaktadır. Gene ayni şiddetle İtalyan askerlerinin Şirede Kıpti kiliselerini yaktıkları da yalanlanmaktadır. Bu hususta çıkan haberlerin aksine olarak ayni mehafil evvelki gün Makalle civarında yere indirilen tayyare de dahil olduğu halde İtalyanların ancak dört tayyare kaybettiklerini söylemektedirler. Bu tayyarelerden üçü motörlerine gelen arıza dolayısile düşman hatları gerisine inmeğe mecbur kalmışlardır.

Trablusgarb - Mısır hududunda vaziyet

Londra 3 (A.A.) — Reuterin Trablus - Mısır hududunda iki tarafça alınan askerî tedbirler hakkında Solumdan öğrendiğine göre, İtalyanlar kuleler üzerinde gece gündüz nöbet beklemekte ve İngiliz kıt'alarının hareketlerini tarassut eylemektedir. İngiliz kıt'alarının herhangi bir hareketi görüldüğü vakit hemen bir İtalyan tayyaresi hudud üzerinde havalanmaktadır.

Diğer taraftan hecinli Mısır müfrezeleri hudud civarındaki tepelere dağıtılmış bulunmaktadır. Bunlar da İtalyan mevzilerini daimî bir tarassut altında bulundurmaktadırlar.

Şanghay ve Nankinde yeni hâdiseler

Talebe hükûmeti mukavemete zorlamak istiyor

Timesin hususî muhabiri 29-12-935 tarihile Şanghaydan bildiriyor:

Nankin ve Şanghaydaki talebe, Japon tecavüzlerine karşı daha kat'î tedbirler alması hususunda hükûmeti ikna için diğer usullere de baş vurmaktadırlar. Şanghay talebesi (millî talebe kurtuluş kurumu) namile bir cemiyet teşkil ederek Çin istiklâline Japonlar tarafından vaki tecavüzlere karşı halkı ayaklandırmak için grev, yürüyüş ve nümayişlerden evvel, başka tedbirlere müracaat suretile gayelerine irişmek yolunda kararlar vermişlerdir.

Japon askerî memurlarının fazla imtiyazlar karşısında kalındığı takdirde Japonyaya karşı bir boykot hareketine müracaat edileceği hakkında bir ilân da isdar olunmuştur. Hükûmetin Japonya ile muallâkta buluuan bilcümle mesailin halline kadar Japonyanın düşmanlığını artıracak hiçbir harekette bulunmamak hususundaki kararına bakarak böyle bir tedbirin muvaffak olup olmıyacağı kestirilemezse de, sadece düşünülmüş olması bile ortada ciddî bir vaziyet olduğunu göstermektedir.

Lunghai şimendifer sahasındaki talebe münakaleye mâni olmakta devam ediyorlar. Hat üzerine çadırlar kurarak Nankine gelmek üzere hükûmetten izin beklemektedirler.

Maamafih memleketin diğer aksamında sükûnun iade edilmiş olmasına bakılacak olursa, bunların da hükûmetin daha muntazam hareket hususundaki arzularına ittıba edecekleri zannedilmektedir.

İstanbul Borsası kapanış fiatleri 3 - 1 - 1936

PARALAR

	Alış	Satış
1 Sterlin	613	618.
1 Dolar	123.	125.
20 Frantsız Fr.	164.	167.
20 Lire	165.	170.
20 Belçik Fr.	80.	83,
20 Drahmi	22	24,
20 İsviçreaFt.	810,	814.
20 Leva	22,	24.
1 Florin	81.	83.
20 Çek kronu	93.	96.
1 Avusturya Şl.	22.	24.
1 Peçeta	16.	17.
1 Mark	31,	33.
1 Zloti	22.	24.
1 Pengü	24	25,
20 Ley	10.50	13.
20 Dinar	51.	54.
1 Yen	31	35.
20 İsveç kronu	31	32.
1 Türk altını	942.	943.
1 Mecidiye	52,50	53.
1 Banknot Os. B.	234.	235,

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Londra	618,25	618,50
Nev York	0.7970	0,79675
Paris	12.06	12.06
Milâno	9,9107	9,9067
Brüksel	4,7313	4.7318
Atina	84.57	84.57
Cenevre	2,4534	2,4532
Sofya	64,8046	64.8046
Amsterdam	1.1741	1,1740
Prağ	19,1983	19,1983
Vivana	4.2317	4,2317
Madrid	5,8157	5,8214
Berlin	1,9820	1.9820
Varşova	4.2187	4,2187
Budapeşte	4.5363	4,5363
Bükreş	108.5475	108 5475
Belgrad	34.9944	34,9944
Yokohama	2,7775	2.7775
Moskova	1083,	1083,
Stokholm	3.1367	3.1354

ESHAM

	Açılış	Kapanış
İş Bankası müessis		
» » name		
» » hamiline		
Anadolu D.M. %60		
» » %100		
Tramvay		
Bomonti -Nektar		
Reji		
Aslan çimento	9,85	10,15
Merkez Bankası	60	60

İSTİKRAZLAR

	Açılış	Kapanış
1933 Türk borcu tahvili 1	25,30	25,30
» » 2		
» » 3		
Ergani		
% 7 Sivas-Eczurum istikrazı Dahili	95	95
% 5 Hazine		
% 2 Hazine		
ıt. Değirmencilik		
Şark Değirmenzilik		
Umum Sigorta		
İstanbul Telefon		

TAHVİLÂT

	Açılış	Kapanış
Elektrik		
Tünel		
Rıhtım		
Anadolu I		
» II		
» III		
» Mümessili	46,65	46,65

Dr. Hafız Cemal

Dahiliye mütehassısı

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah «9 ½ - 12» saatleri hakikî fıkaraya mahsustur. Herkesin haline göre muamele olunur. Muayenehane ve ev telefon: 22398. Kışlık telefon: 21044.

GÜNÜN BULMACASI

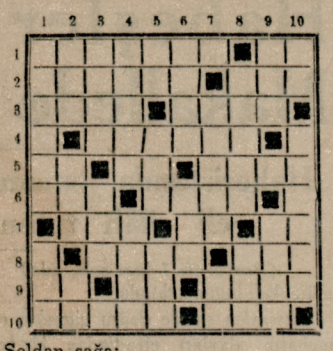

Soldan sağa:

1 — Üzerinde bir harb olması muhtemel deniz, denizi dolduran şey. 2 - Kıpırdamamak, matem. 3 - Elemin arabca cemi, bir şeyi herkese bildirmek. 4 - Konak yeri. 5 - «Çok» un aksi, bir bağlama edatı, ekşimesi istenilen şeylere katılan madde. 6 - Elbise, kuyruklu gece elbisesi. 7 - İnsanın yaşamasına sebebiyet verdiği zannolunan manevî kuvvet, kısa zaman, rusça «evet». 8 - Arabca «hayal», temiz. 9 - Alfabede bir harfin okunuşu, nota, inek yavrusu. 10 - Her gün yediğimiz şey, eskiden yemenilerin kenarına yapılan tezyinat.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Etrafı su ile çevrilmiş birçok top rak parçaları, 12 adanın içinde bulunduğu deniz. 2 - Köle, güç, bir kumaşa sonradan ilâve olunan parça. 3 - Facia, vücudde kaba etin bulunduğu yer. 4 - Bir şeyi dudaklarile içine çekmek, ayın etrafında hâsıl olan donuk aydınlık. 5 - Bazan «işte» kelimesinden evvel gelen tabir, Eğe mıntakasında bir kaza, yakmaktan emir. 6 - Birlikte dünyaya gelen iki kardeş, duvarda eşya koymak için vücude getirilen tertibat. 7 - Gemilerin gelip demir attıkları yer, nota. 8 - Hayvanların su içtikleri yer, hisse. 9 - Şöhret, inek yavrusu. 10 - Öz türkçe «akıl», içine tütün veya sigara konan mahfaza.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	M	I	S	I	R	■	K	R	A	L
2	U	R	A	L	■	D	A	I	R	■
3	S	A	Y	I	N	■	İ	Z	A	M
4	A	K	■	K	E	■	D	A	M	A
5	■	■	Ş	■	■	Y	E	■	A	L
6	E	C	E	■	D	A	■	O	K	■
7	H	A	N	■	O	M	U	Z	■	T
8	R	İ	A	M	■	A	L	A	K	A
9	A	Z	A	■	A	K	A	N	■	K
10	M	■	T	A	Y	■	Ş	■	F	A

DIKKAT, MÜHİMDİR

23 senelik mesleğinin her noktasında tecrübeli, diploması mevcud eczanesile bir eczacı, eczanesi olmıyan mahalde açmak istiyor, anşart ki mahallî Belediye veya Muhasebei Hususiye ve ne suretle olursa olsun ayda bir ücret mutlaka yardım şarttır. Sahil ve tren güzergâhı olanlar tercih edilir.

Adres: Gümüşane Memleket eczanesi

AÇIK ARTTIRMA

Fevkalâde müzayede ile satış, ikincikânunun 5 inci pazar gün üsaat 10 da Beyoğlunda Büyük Parmakkapıda Telgraf sokağında 20 numaralı hanede mevcud çok güzel eşyaların açık arttırma suretile satılacağı ilân olunur.

Pomye usulü modern çok güzel salon takımı, Hayvot meşin salon takımı, modern fumuar salon, salona aid eşyalar, gayet güzel komple yemek oda takımı, nefis yatak oda takımı, İngiliz bronz kesme karyolalar, modern elektrik avizeler, yemek masası ve sandalyeleri, aynalı dolablar, divanlar, tuvalet masaları, kadife perdeler, salon gramofonları, portmanto, bronz işlemeli salon masası, aynalar, tablolar, şezlonklar, kadın yazıhaneleri, sofra takımları, gümüş zarflar, biblolar, gayet güzel çay takımı, kristaller, zarif küçük bir salon, çini ve salamandra, koltuklar, kütübhaneler, mutfak takımları ve sair hayli lüzumlu eşyalar. Anadolu ve Acem halıları ve seccadeleri, pey süren lerden 100 de 25 teminat alınır. Satış peşindir.

Salihli hukuk hâkimliğinden:

Salihli İnhisarlar idaresi takib memurlarından Mehmed Çetin, İstanbul yedinci icra memurluğunun 934/2940 numaralı dosyasile takibde bulunan Fitnat aleyhine açtığı nafakanın ref veya tenzili davasının icra kılınmakta olan açık muhakemesinde 15/11/935 tarihli celse için Fitnat namına gönderilen davetiyede ikametgâhı sarih olarak bildirildiği halde bilâtebliğ iade edilmiş olduğundan davetiyenin tekrar ve gazete ile ilânına karar verilmiştir. Mumaileyhanın muhakemenin muallâk bulunduğu 10/1/936 tarihine musadif cuma günü saat 11 de Salihli hukuk mahkemesine bizzat gelmesi veya musaddak bir vekil göndermesi lüzumu ilân olunur.

VAPURCULUK

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
İstanbul Acentalığı
Liman han, Telefon: 22925
Galata şubesi Tel: 43663

BARTIN YOLU

BARTIN vapuru 4 ikinci - kânun CUMARTESİ saat 19 da CİDEYE kadar.

ROMANYA SEYRİSEFAİN İDARESİ

Hareket edecek vapurlar:

DACİA vapuru 5 ikincikânun pazar saat 18 de (Pire, Beyrut, Hayfa ve İskenderiye) ye.

ALBA İULİA vapuru 6 ikincikânun pazartesi saat 18 de (İzmir, Pire, Malta, Napoli, Marsilya ve Barselona) ya.

Romanya Seyrisefain idaresinin vapurlarile seyahat eden yolculara Romanya şimendifer ücretlerinde %50 ten zilât yapılır. Bütün Romanya, Polonya ve Tuna limanları için ve Türkiye - Romanya hükûmetleri arasındaki itilâf mucibince Merkezî ve Şarkî Avrupa için tenzilâtlı fiatlarla eşyayi ticariye sevk ve nakledilir. Fazla tafsilât için Galata rıhtımında Merkez Rıhtım Hanında kâin İstanbul umumî acentalığına müracaat. Telefon 44827 - 8.

REOSİL
TABLET
Öksürük,
Grip,
Göğüs nezleleri,
Soğuk algınlığından
Sizi
kurtaracak en eyi
ilâç budur.
Boyer Laboratuarı

İstanbul Komutanlığı
Satınalma Komisyonu İlânları

İstanbul Komutanlığı Birlikleri ihtiyacı için alınacak olan 40,000 kilo sade yağa verilen fiat Komisyonca pahalı görüldüğünden 23/1/936 perşembe günü saat 16 da kapalı zarfla alınacaktır. Muhammen tutarı 38 bin liradır. İlk teminatı 2850 liradır. Eksiltmeye gireceklerin ilk teminat makbuz veya mektubile 2490 numaralı kanunun 2, 3 üncü maddelerindeki vesaikle birlikte teklifnamelerini en az ihaleden bir saat evveline kadar Fındıklıdaki Komutanlık Satınalma Komisyonuna vermeleri. (32)

M. TOKATLIYAN OTELİ
Beyoğlu

Cumartesi 4 son kânun 1936 saat 16 dan 20 ye kadar

ÇOCUK BALOSU

Kotiyon, Sürpriz, Hediye ve en iyi dans edene mükâfat.

GENÇLİK ve GÜZELLİK
KREM BALSAMİN

Ciddî ve şayanı itimad elli senelik bir güzellik kremidir. Bir defa (Krem Balsamin) kullanan başka krem kullanamaz.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

Denizyolları
İŞLETMESİ

Acentaları: Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han. Tel 22740

MERSİN YOLU

ANAFARTA vapuru 5 ikincikânun PAZAR günü saat 10 da MERSİNE kadar. (14)

AYVALIK YOLU

MERSİN vapuru 4 ikincikânun CUMARTESİ günü saat 19 da İZMİRE kadar. (15)

TRABZON YOLU

ANKARA vapuru 5 ikincikânun PAZAR günü saat 20 de RİZEYE kadar. (30)

Karadeniz hattı kahve ocakları 936 senesi sonuna kadar pazarlık suretile kiraya verilecektir. İsteklilerin şeraiti öğrenmek üzere hergün ve pazarlık için de «400» lira teminat parasile 6 ikincikânun pazartesi günü saat 15 te İdaremiz İşletme Şubesine müracaat etmeleri. (22)

Izmir Sür'at, Mersin Sür'at, Ayvalık, Karabiga, Bandırma, Bartın yolu kahve ocakları 936 yılı sonuna kadar pazarlık suretile kiraya verilecektir. İsteklilerin şeraiti öğrenmek üzere hergün ve pazarlık için de teminat parasile 7 ikincikânun 936 salı günü saat on beşte İdaremiz İşletme Şubesine müracaat etmeleri. (51)

Orman Müteahhidleri
ve KERESTECİLER BİRLİĞİ

Birliğimiz nizamnamesi mucibince senelik umumî içtiamını 15/1/936 çarşamba günü yapacağından umum Orman müteahhidlerinin o gün saat 14 te Birliğin idare merkezi olan Ankarada Şabanoğlu apartımanında 5 No.lı dairede hazır bulunmaları. Ruznamei müzakerat:

1 — Birlik hesabatının tetkiki

2 — İdare heyetinin yeniden intihabı.

Belsoğukluğu
ve FRENGİYE yakalanmamak için
en iyi ilâç ancak
PROTEJİNDİR

Galata Nüfus memurluğundan:

Galata İlyasçelebi M. Akarsu yokuşu 4 sayılı ev üzerine nüfus kütüğünde İsmail Hakkı kızı Fatma Makbulenin ismi bu kere asliye 5 inci hukuk hâkimliğinin 18/12/935 tarih ve 935/2105 sayılı ilâmile Fatma Belkis olarak tashih edildiği ilân olunur.

Üniversite Arttırma, Eksiltme ve Pazarlık Komisyonundan:

Miktar	Muhammen bedel	Muvakkat teminat
702	18.78	988.77

Üniversite ve Fakülteleri için miktarı yukarıda yazılı kok kömürü Üniversite merkez binasında toplanan Komisyonda 23/1/936 perşembe günü saat 15 te ihale edilmek üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

Taliblerin ihale saatinden bir saat evvel teklif mektub ve teminat makbuzlarile 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalarını Komisyona vermiş olmaları lâzımdır. Adı geçen kömüre aid şartname hergün Komisyonda görülebilir. (25)

Fabrika ve Havuzlar Direktörlüğünden:

1 — İhtiyacımız için açık pazarlıkla aşağıda cinsleri yazılı malzeme satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 15/1/936 tarihine musadif çarşamba günü saat on birde olacaktır.

3 — Eb'ad, miktar ve markaları hergün İdaremiz Levazım ve Ticaret şubesinden alınabilir.

4 — Bu pazarlığa gireceklerin bu gibi malzemeyi satmakla meşgul olduklarına veya bu işlerle müştagil Avrupa firmalarının vekili bulunduklarına dair noterlikçe musaddak vesikaları bulunması şarttır.

5 — Bu pazarlığa girmek için taliblerin «300» üç yüz lira teminat akçesini veznemize vermeleri.

Eğe «muhtelif pus», kayış, zımpara taşı, zımpara kâğıdı, maden kaynak teli, pirinç için elektrik kaynak teli, testere ağzı, bek, kesme şalomesi, manganez macun, zımpara macun, grafit tozu, pul, somun, kazan tutyası, karpit, memesi, benzin, gazyağı, gres yağı, donyağı mobiloil BB, kompresör yağı, makine yağı, pirinç çubuk. (29)

İstanbul Gayrimübadiller Komisyonundan:

D. No	Semti ve Mahallesi	Sokağı	Emlâk No.	Cinsi ve hissesi	Hisseye göre muhammen kıymeti	
250	Eğrikapı Avcubey	E. Çukur Y. Avcubaşı	E. 17 Y. 14	29,50 metre arsanın tamamı	30	Açık arttırma
427	Heybeliada	E. Bostan Y. Düzayak	11	Ahşab dükkân ve aydınlık mehallinin tamamı	203	»
546	Atikalipaşa	Nuruosmaniye	18	Sofcu hanının alt katında kârgir dükkânın tamamı	140	»
1014	Galata Sultan Beyazıd	Gümüşhalkalı ve Hacıtahsin	E. 10-12 Y. 2-14	Kârgir mağaza ve üzerinde odaların 19-24 his.	4100	kapalı zarf
1536	Kınalıada	Livadya	20-22	1930 metre arsanın tamamı	386	açık arttırma
1560	Üsküdar Kazasker	Harmanlık	E. 63-65 Y. 25	Hanenin 24 120 his.	100	»
1612	Kuzguncuk	E. istiratikalfa Y. Tomrukağa	Y. 45	Ahşab hane ve bahçenin 28-144 his.	80	»
2368	Boğaziçi Yenimahalle	Çayır	E. 10 Y. 8	91 metre arsanın 2-6 his.	25	»
2821	Beyoğlu Hüseyinağa	Duvarcı ve Sultançeşmesi	18-31	95 metre arsanın tamamı	200	»
3713	Kumkapı Kürkçübaşı	Kürkçübaşı mektebi	E. 28-28 mü. Y. 28-18	Kuyulu arsanın 3-15 his,	37	»
3998	Topkapı Beyazıdağa	Topkapı cad.	E. ve Y. 26-28	Ahşab hane ve dükkânın 3036-6048 his.	760	»
4683	Istanbul Balıkpazar Zındankapı	Zındankapı cad	E. 252 Y. 18	Kârgir dükkânın 144-1152 his.	375	»
5990	Bakırköy Kartaltepe	incirli cad.	49-51-53	918 metre bağ yeri ve hanenin tamamı	250	»
7267	Tarabya	Tarlabaşı	E. 40 Y. 141	İçinde ağaçları olan 28479 metre bağın 1-2 his	575	»
7324	Istanbul Balıkpazar Zındankapı	ipciler cad.	E. ve Y. 66-68	Kârgir dükkân ve üstünde odaların 1-4 his.	995	»

Yukarıda evsafı yazılı gayrimenkuller on gün müddetle satışa çıkarılmıştır. İhaleleri 17 - 1 - 936 tarihine tesadüf eden Cuma günü saat onbirdedir. Satış münhasıran gayrimübadil bonosiledir.

İstanbul Belediyesi ilânları

Beşiktaş Belediyesinden: Sınırımız içinde başıboş olarak dolaşan bir Kurd köpeği bulunmuştur. Sahibi üç gün içinde müracaat etmezse satılacaktır. «B.» (39)

Grip, nezle, baş ağrısından kurtulmak istersen **KESKİN KAŞELERİ** kullan, Salih Necati Eczanesi

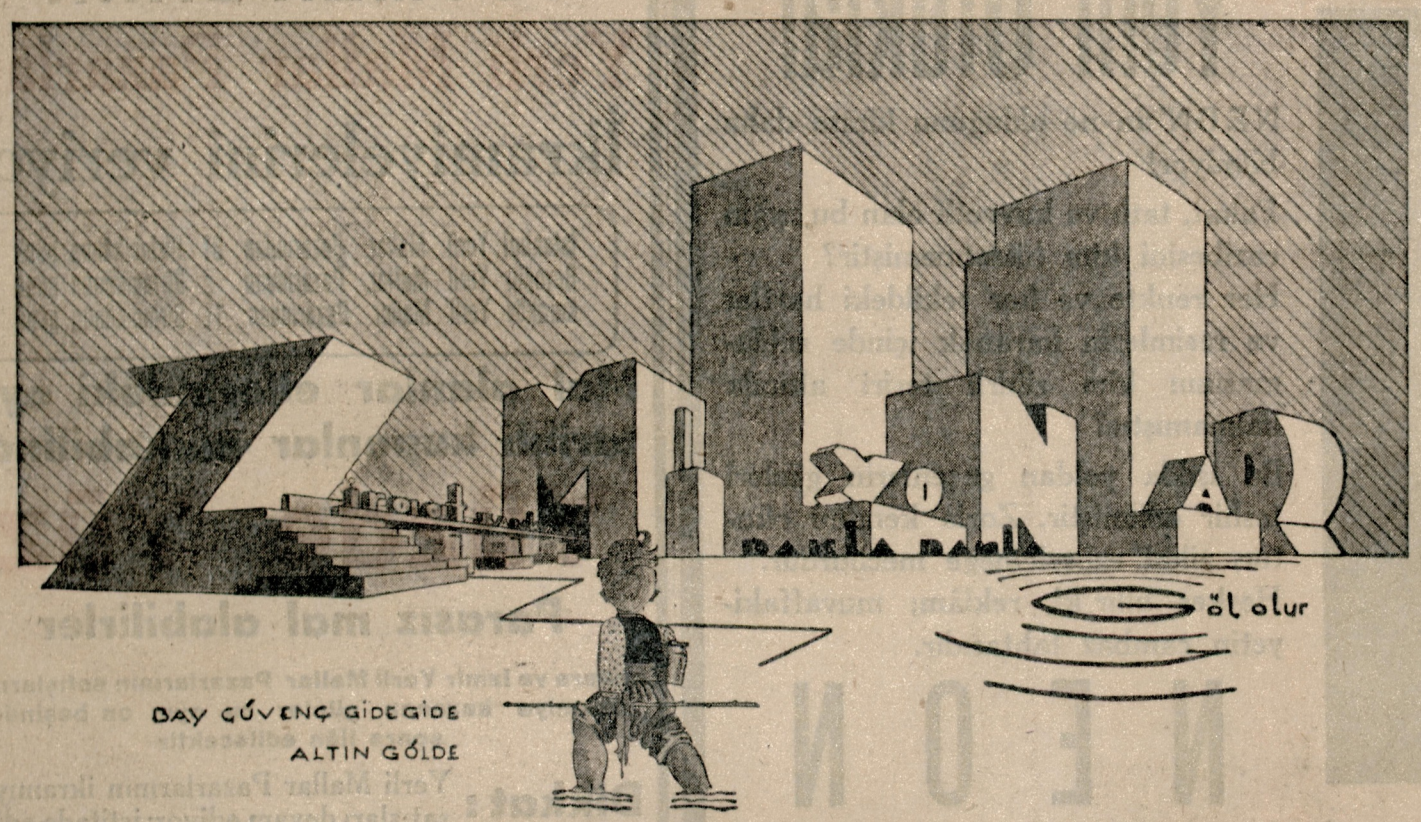

7 saatlık pudra.

Yüzün parlaklığını izale ve cildin güzelliğini idame için tekrar tekrar pudralanmıya lüzum yoktur. Son bir keşif, size yalnız bir defa pudralanmağı ve bu - nunla teninizin tazeliğini ve yumuşaklığını 7 saat koru - yacağına emin olabilirsiniz. «Krem köpüğü» tabir edilen bu şayani hayret cevher, şim - di imtiyazlı bir usul dairesin - de Tokalon pudrasile karış - tırılmıştır. Bu suretle To - kalon pudrası, diğer adi pud - ralardan beş defa daha uzun müddet sabit kalır. En sıcak havalarda en yorucu tenis maçlarından, uzun dans suva - relerinden sonra bile kat'iy - yen bir parlaklık izi bırak - maz. Tokalon pudrası, bir genc kızın nermin ve taze te - nini temin, hiçbir erkeğin mu - kavemet edemiyeceği sehhar bir güzellik bahşeder. Hemen bugünden bir kutu alıp tec - rübe ediniz. Sair birçok pud - ralardan ne kadar farklı ol - duğunu göreceksiniz. Çünkü terkibinde « Krem köpüğü » bulunan yegâne pudra, Tokalon pudrasıdır.

Karyola ve Mobilyanın

Hem ucuzunu hem güzelini almak için İstanbulda Rızapaşa yokuşunda

66 No. ASRÎ MOBİLYA mağazasını ziyaret ediniz.

AHMED FEVZİ Tel. 23407

Beton Arme Köprü İnşaatı Eksiltme İlânı

Nafıa Bakanlığı

Şose ve Köprüler Başkanlığından:

Tekirdağ vilâyetinde Muradlı - Büyükkarıştıran yolu üzerinde «38500» lira keşif bedelli Ergene köprüsü inşaatının kapalı zarf usulile eksiltmesi 17/1/936 tarihli cuma günü saat 16 da Nafıa Ve - kâleti Şose ve Köprüler Reisliği Eksiltme Komisyonu odasında yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri diğer evrak 193 kuruş mukabilinde Şose ve Köprüler Reisliğinden alınabilir.

Muvakkat teminat 2887.5 liradır.

İsteklilerin yapmış oldukları işlere aid vesikaları eksiltmeden en az sekiz gün evvel göstererek Nafıa Vekâletinden ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

Teklif mektublarının 17/1/936 tarihli cuma günü saat 15 e kadar Ankarada Şose ve Köprüler Reisliğine verilmesi lâzımdır.

«3715» (8030)

Darpane ve Damga Matbaası Müdürlüğünden:

1 — 10 ton zamkı arabi 7/1/936, 100 tura deri 9/1/936, 25300 aded üç boy dikişsiz torba 13/1/936 ve 200 ton elektrolitik katod bakırı 15/1/936 tarihlerinde saat 14 te kapalı zarf usulile alına - cak ve idaremizde mevcud tahminen 5000 kilo kırpıntı kâğıd da 17/1/936 günü saat 14 te pazarlık suretile satılacaktır.

2 — İstekliler şartnamelerini almak üzere pazartesi, çarşamba ve cuma günleri saat 14 ten 16 ya kadar Müdiriyetimiz Muhase - besine müracaat edebilirler.

3 — Eksiltme ve pazarlığa girebilmek üzere zamk için 750, deri için 60, dikişsiz torbalar için 687, bakır için 8250 ve kırpıntı kâ - ğıdlar için de 3 liralık muvakkat teminat akçeleri veya banka mektubları teklif mektublarile birlikte eksiltme ve pazarlık saatin - den bir saat evvel Komisyona verilecektir. (7931)

Türk Hava Kurumu Piyango Direktörlüğünden:

936 Yılbaşı piyangosu keşide listesinde üç bin lira kazanan numaralar arasında (15298) numara sehven (16298) olarak çıkmıştır.

Binaenaleyh (15298) numaralı bilet hâmillerinin ikramiyelerini almak üzere direktörlüğe müracaat eylemeleri lüzumu ilân olunur.

Yüksek Mühendis Mektebi Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

		Bedeli	Pey akçesi	Saati
Elbiselik kumaş	825 met.	4207.50	315	15
Palto imaliyesi	146 ad.	1277.50	96	14

Mekteb talebesi için alınacak elbiselik kumaş ve imal olunacak paltolar açık eksiltmeye konulmuştur. Eksiltmesi 8/1/936 ve hiza - larında gösterilen saatlerdedir. İsteklilerin şartnamelerini görmek için hergün ve eksiltmeye girmek için de belli gün ve saatte Komis - yona gelmeleri. (8089)

Etıbba Odası Sekreterliğinden:

İstanbula yakın bir yerden, yüz lira ücretle üç tabib ve seksen lira ücretle bir eczacı aranmaktadır. Arzu edenlerin hergün saat 10. - dan 18.0 - e kadar Oda Bürosuna başvurmaları. (24)

Azapkapıda Fabrika ve Havuzlar Direktörlüğünden:

Mobilya için alınacak kereste açık eksiltmeye konmuştur. Eksiltme 6/1/936 pazartesi günü saat 11 dedir. İsteklilerin şartnamelerini görmek için hergün ve eksiltmeye girmek için de belli gün ve saatte Ticaret ve Levazım bölümümüze gelmeleri. (28)

Tornacı Alınacakdır

Askerî Fabrikalar U. Müdürlüğünden:

Kırıkkale fabrikaları için tornacı alınacaktır. Bunlardan İstanbulda bulunanların Zeytinburnu fabrikasında, İzmirdekilerin Halkapınar tamirhanesinde, Ankara ve civarındakilerin de Merkez fabrikalarında imtihanları yapılacaktır.

Kendilerine güvenenler harcirahları kendilerine aid olmak üzere hemen Kırıkkaleye gidebilirler.

İsteklilerin istidalarile doğruca yukarıda adları yazılı fabrikalara müracaatleri. (7685)

SIHHÎ AĞIZLIKLAR

Sigaranın Nikotinini kâmilen çeken Alman Doktor Apostol'un en son icadı

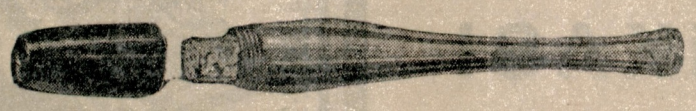

Satış mahalli : Sultanhamam kebabcı karşısında Sahibinin Sesi mağazası

Ağızlıklar üzerindeki Doktor Apostol'un imzasına dikkat ediniz

Tahlisiye Umum Müdürlüğünden:

İdare ambarında mevcud takriben altı yüz kilo eski kurşun boru pazarlık suretile satılacaktır. İhalesi 10/1/936 tarihinde saat 13 te Galatada Çinili Rıhtım hanında Tahlisiye Umum Müdürlüğü Satın alma Komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin sekiz lira teminat parasını İdare veznesine yatırarak bildirilen vakitte arttırmaya gir - meleri ilân olunur. (11)

Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum Idaresi ilânları

Tesviyeci, Tornacı, Kazancı

Devlet Demiryolları atölyelerinde çalışmak üzere muktedir tesviyeci, tornacı ve kazancı alınacaktır. İsteklilerin vesaik ve iki fotoğrafile Haydarpaşada Cer Başmüfettişlik kalemine müracaat etmeleri. (23)

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

Şişli Çocuk hastanesi göz servisi için gerek olan 37 kalem alât ve edevat olbaptaki şartnamesi veçhile açık eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 8/1/936 çarşamba günü saat 14,30 da Cağaloğlun - da Sıhhat Müdürlüğü binasındaki Komisyonda yapılacaktır.

2 — Tahminî fiat 1037 liradır.

3 — Muvakkat teminatı 77 lira 78 kuruştur.

4 — Şartnameler bedelsiz olarak Şişli Çocuk hastanesinden alınabilir.

5 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunda yazılı belge ve muvakkat garanti makbuz veya banka mektublarile belli saatte Komisyona gelmeleri. (7968)

Haydarpaşa Lisesi Satınalma Kurumundan:

1 — Haydarpaşa Lisesi pansiyonu için 7,000 kilo sadeyağ kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

2 — Tahmin fiati 6,650 lira ve ilk teminatı 498 lira 75 kuruştur.

3 — Eksiltme 6/1/1936 pazartesi günü saat 15 te İstanbul Kültür Direktörlüğü binasında toplanacak olan Komisyonda yapılacaktır.

4 — Şartnameyi görmek istiyenlerin Okul Direktörlüğüne müracaat etmeleri lâzımdır.

5 — İstekliler belli günden evvel Okul Direktörlüğünden alacakları irsaliye ile teminatlarını Liseler Muhasebeciliği veznesine yatıracaklardır.

Makbuz veya banka mektublarının teklif mektublarının içine konulması ve mektubların kanunda tasrih olunan formüle uygun bulunması meşruttur. (8021)

Inhisarlar Umum Müdürlüğünden

Şartnamesi mucibince 4900 lira muhammen bedelli bir aded lokomotifin pazarlığı 6/1/936 tarihine raslıyan pazartesi günü saat 10 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesinde yapılacaktır.

İsteklilerin pazarlık için % 7,5 muvakkat güvenme paralarile birlikte Kabataştaki Alım Satım Komisyonuna müracaatleri. (40)

İç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

Esas mukavelenamesi mahallî kanunlarına göre tanzim edilerek usulen tesçil edilen ve 30 ikinciteşrin 1330 tarihli kanun hükümlerine göre tesçili istenen ve merkezi İngilterenin Londra şehrinde bulunan İngiliz tabiiyetli ve 10,000 İngiliz lirası sermayeli (Atlantis «Levant» Limited) şirektinin vekâlete verilen evrakı tetkik edilerek muvafık görülmüştür.

Bu evrak arasındaki vekâletnameye göre şirketin Türkiye umumî vekilliğine şirket namına yapacağı işlerden doğacak davalarda bütün mahkemelerde dava eden, edilen ve üçüncü şahıs sıfatlarile hazır bulunmağa salâhiyettar olmak üzere tayin olunan Feriköyünde Ergenekon caddesinde 98 numarada oturan (WİLFRED MANSFİELD - VİLFRED MASFİLD) dir. Şirket Türkiye şubesine beş bin İngiliz lirası sermaye tahsis ettiğini bildirmiş ve lâzım gelen vesikaları vermiştir.

Keyfiyet tetkik edilerek kanunî hükümlere uygun görülmüş olmakla ilân olunur.

HAYVANLAR ALBÜMÜ 100 hayvan resmi genel bilgilerle

İlk okul çocuklarına bütün hayvanları en esaslı vasıflarile ve kolayca ancak bu albüm öğretebilir. 30 kuruş. Yeni Postane karşısında Meydancık Hanı (Anadolu Türk Kitab deposu) nda.

Gedikpaşada İstanbul Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Jandarma Birliklerinin Dikimevinde yaptırılmakta olan elbiselerine harcanmak üzere mevcud evsafına uygun ve yerli mamulâtı aşağıda cins ve miktarlarile tasarlanan bedel ve ilk güvenmeleri yazılı olan 2 kalem dikiş makara ipliği açık eksiltme ile satın alınacak ve eksiltmesi 20/1/936 pazartesi günü saat 15 te Gedikpaşada Jandarma Dikimevindeki Komisyonumuzda yapılacaktır. Alınacak 2 kalem dikiş makaralarının ayrı ayrı istekliye ihalesi caiz olduğu gibi hepsinin bir istekliye de ihalesi caizdir.

İsteklilerin hergün Komisyonumuza gelerek evsaf ve şart kâğıdını görebilirler. İsteklilerin istiyecekleri kalemlere aid ilk güvenme Malsandığı makbuzu veya muteber banka kefalet mektubu ve 2490 sayılı kanunda yazılı olan diğer vesaikler beraberinde olduğu halde belli gün ve saatte Komisyonumuza gelmeleri. (27)

İlkgüvenme Lira Ku.	B. Tasarlanan Lira Ku.	B. Alınacak miktar	Mukavemet Ölcü	Cinsi Örnek
180 00	2400 00	6000 000	1500	Kurşunî ve hâki makara ipliği
28 13	375 00	1000 000	1100	Beyaz »

Yeni Ufuklar

NEON'un ne olduğunu kimse daha bilmiyor!

Fakat, tatlı ve kuvvetli olan bu ışığın cazibesini kim hissetmemiştir?

Her renkte ve her şekildeki harfler ve resimlerin karanlık içinde ışıldamasının kim sihirli tesiri altında kalmamıştır?

Bu ışıkla yoldan geçenlerin gözleri teshir edilmiştir. Zorla kendini okutur, zihni ezberlemeğe mecburdur.

Herkes bilir ki, reklâm; muvaffakiyetin cambaz tahtasıdır.

N E O N

da, reklâmın harikulâde âletidir.

Tereddüd etmek, kaybetmektir, işleri kaçırmaktır.

Bugün çok aşağı fiati, ehemmiyetsiz sarfiyatı ve dehşetli ilân tesirile sizi âleme tanıtır. İsminiz binlerce kişinin aklında ateşten harf gibi yazılı kalır. Malınızın markası herkes tarafından bellenir.

Tereddüd etmeyiniz, S A T İ E' de

İyi Tenvirat Bürosuna müracaat ediniz. Sizin tarafınızdan hiçbir taahhüdü icab ettirmeksizin proje hazırlarlar.

Adres: Necatibey caddesi, Salıpazarı - Telefon: 44962-3

12 AY VADE İLE VERESİYE

SÜMER BANK

Yerli Mallar Pazarları İkramiyelerini veriyor

İstanbul	Yerli Mallar	Pazarından	31	Birincikânun	günü
Beyoğlu	Yerli Mallar	Pazarından	2	Birincikânun	günü
Karaköy	Yerli Mallar	Pazarından	11	Birincikânun	günü

Mal alanlar ellerindeki ayni tarihli kuponlar mukabilinde

Yüzde Yüz

Parasız mal alabilirler

Ankara ve İzmir Yerli Mallar Pazarlarının satışlarında ikramiye kazanan günler bu ayın on beşinden sonra ilân edilecektir

Dikkat: Yerli Mallar Pazarlarının ikramiyeli satışları devam ediyor; istifade ediniz

---

Kandilli Kız Lisesi Direktörlüğünden:

Okulumuzda mayıs 936 sonuna kadar toplanacak 1500 kilo ekmek kırıntısı ve 40 teneke tahmin edilen 100 lira bedel mukabilinde pazarlıkla isteklisine verilecektir. İlk teminat 70 lira 50 kuruştur.

Pazarlık 8/1/936 çarşamba günü saat 15 te İstanbul Kültür Direktörlüğü binasında toplanan Okul Komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin belli günden evvel Okul Hesab Memurluğundan alacakları yazile ilk teminatlarını Liseler Muhasebeciliği veznesine yatırmaları ve alacakları makbuzlarla eksiltme gününde Komisyona gelmeleri ilân olunur. (8024)

Doktor

HORHORNİ

Eminönü Valde kıraathanesi yanında hastalarını kabul eder. Tel 24131

Erzincan Şarbaylığından:

Urayımızın Kesimevi için lüzum görülen lâboratuar alât ve edevatı münakasaya vazedilerek malzeme listesi İstanbul Vilâyeti Baytar Müdürlüğüne gönderilmiştir. Talib olanların Vilâyet Baytar Müdürlüğüne müracaat ederek eksiltmeye iştirak etmeleri ilân olunur. (26)

Çok değil

BİR HAFTA SONRA

Sabırsızlıkla beklenen

FENNİN HARİKASI

Meşhur

CROSLEY

1936 model çelik lâmbalı

RADYOLAR

geliyor

Salonumuzu ziyaret ediniz

Sirkeci, NUR Han altında No. 2 - 1

Umumî Acentası:

TÜRK AMERİKAN TİCARET Ltd. Şti

Sirkeci NUR HAN No. 3 - 14 Tel. 24442

KANZUK

MEYVA TUZU

Tabiî meyva usarelerile hazırlanmış yegâne meyva tuzudur.

Mide, barsak, kara ciğer, böbrek hastalıklarında fevkalâde faydalıdır. Hazmi kolaylaştırır, inkibazı izale eder.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

BÜYÜK

HİLÂL

TAKVİMİ

1936

Arəbî ayların başlarını, dinî günleri, namaz vakitlerini en doğru gösteren

DUVAR TAKVİMİ

KANAAT KITABEVİ

Dr. İHSAN SAMİ

Gonokok Aşısı

Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultanmahmud türbesi No. 113

Sahib ve Başmuharriri Yunus Nadi
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: Hikmet Münif

Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi - İstanbul

Saatli Maarif Duvar Takvimleri

Taklitlerini almamak için dikkat etmelidir.

Her türlü malumatı, saatleri, vakitleri, fırtınaları, hava değişikliklerini, Arabi, Rumi ayları, mevsimler, tarihi vakalar, darbımeseller, maniler, lâtifeler, hikâyeleri havi bu kıymetli Takvimin taklidi çıkmıştır. Aldanmamak için Saatli Maarif Takvimi adına ve saat resmine dikkat etmelidir. Merkezi Maaarif Kitaphanesidir, Toptancılara büyük iskontolar yapılır.

Yalnız bir tüb kullandıktan sonra aynaya bakınız!

RADYOLİN

in

Mükemmeliyeti hakkında en son ve en doğru sözü size o söyliyecektir.

Bembeyaz, pırıl pırıl parlıyan dişler, tatlı bir nefes, pembe, sıhhatli diş etleri, temiz bir dil, mikrobsuz bir ağız.. İşte Radyolinin eseri!

Bugünden itibaren sabah akşam

RADYOLİN

kullanmaya başlayiniz!